ВІСТІ
КОМБАТАНТА

1

ТОРОНТО – НЬЮ-ЙОРК 2009

Nadia Kostruba Estates Inc.

Заснувавши Фундацію в імені і у світлу пам'ять своєї коханої дружини Наді, я втілив в життя ідеали допомоги, якими ми керувались впродовж всього нашого щасливого подружнього життя.

Це підтримка і сприяння розвитку і діяльності
- української Церкви,
- суспільно-громадських і політичних організацій в Канаді і Україні,
- української молоді і студентства,
- видавничої діяльності УДО та СУМу,
- спонсорування важливих національно патріотичних проектів та проведення різноманітних акцій для процвітання України та добра українців у світі.

Евген Коструба
Президент Фундації

ВІСТІ КОМБАТАНТА Рік 2009 Торонто–Нью-Йорк. Ч. 1 (257)

ЗМІСТ

Закінчення на ст. 108

1

2009

ВІСТІ КОМБАТАНТА

ВИДАВЦІ: Головна Управа Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, Головна Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА

СПІВУЧАСНІ: Братство Українських Січових Стрільців Об'єднання кол. вояків УПА,Броди-Лев Інк., Українська Стрілецька Громада в Канаді

РЕДАКТОР: Роман Колісник

АДМІНІСТРАТОР: Іларій Кушніренко, тел. (416) 247-5039

VETERAN'S NEWS, quarterly published jointly by:
United Ukrainian War Veterans in America, Brotherhood of Former Soildiers of the 1st Ukrainian Division of the UNA.
In association with:
Brotherhood of Ukrainian Sichovi Striltsi, Former Members of the Ukrainian Insurgent Army, Inc.; Brody - Lev, Inc.; Ukrainian War Veterans' Association in Canada

VETERANS' NEWS
P.O. Box 279, Stn. "D", Toronto, ON
Canada M6P 3J9

Статті, підписані прізвищем чи ініціялами автора, не завжди відповідають поглядам редакції.
Редакція застерігає собі право скорочувати статті і справляти мову.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:
В Канаді річна передплата 35.00 дол. В США і інших країнах 35.00 ам. дол.

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИКІВ:

УКРАЇНА
Гудзій Василь
вул. О. Мишуги 9, кв. 10
79034 Львів
Україна
тел. (322) 70-00-36

АНГЛІЯ
Mr. S. Wasylko
4 The Hollows, Silverdale
Nottingham, NG11 7FJ
ENGLAND
тел. (115) 981-8978

АВСТРАЛІЯ
Mr. Wasyl Stanko
3 Jean Ave.
Paradise, S.A. 5075
AUSTRALIA

Typesetting and layout by
Creative Touch COMMUNICATIONS

Printed by

TRIDENT Associates Printing
Українська Друкарня ТРИЗУБ
1-800-216-9136 www.trident-printing.com

Коментар

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ
Київ

УКРАЇНСЬКИЙ ВАРІЯНТ КРИЗИ Й БИТВА ЗА КИЇВ

–Ми з завтрашнього дня можемо оподаткувати все:
машини, літаки... перелік невичерпний...
дійдемо до шнурків від „Бріоні"...

Леонід Черновецький,
міський голова столиці України

Україна, здається, завжди готова до кризи, бо, власне, перманентно–коли в глибшій, коли в менш помітній–в кризі перебуває. Ще від переддення державної незалежности, а особливо ж–першої половини дев'яностих, коли гіперінфляція мало не задушила нашу економіку. Ще й нині, згадуючи все те, дивуєшся: яким чудом, яким щастям ми змогли вистояти?!

У нас–багатогранна, постійна криза з українськими варіяціями: економічна, фінансова, політична. Щоправда, вже немає тодішніх астрономічних показників інфляції і, здається, завершилася кримінальна революція, тисячі більших і менших злочинних угрупувань, починаючи від зарізяк-рекетирів і закінчуючи злочинцями на владних олімпах, злінивилися, проковтнувши завеликі шматки, й поволеньки перетравлюють той вельми апетитний та висококалорійний харч. Поінколи ще лунають подекуди постріли–наймані професійні вбивці дострілюють тих, хто не дотримується правил гри й, як кажуть, надто зарифається.

Дедалі виразнішою, помітнішою стала криза моральна. Раптом у суспільстві стало чи не найвищою чеснотою мати багато грошей і не мати совісти. (Симптоматичні в цьому розумінні мотиви зустрічаємо в творах школярів на тему: „Ким я хочу бути?" Нерідка там пишеться: „Хочу бути олігархом" або „Хочу вийти заміж за олігарха").

Одне слово, до світової кризи, в контексті якої ми опинилися, у нас свої варіянти й особливості. І, можливо, всі наші кризи виходять із однієї кризи, яка розпочалася не вчора й не позавчора. Це–криза еліти. Політичної. Чи–можна сказати–криза тих, хто пойменовує себе політичною елітою. Хто виконує її роль, захопивши вільну „нішу". Те місце, де мала б бути (якби вона в нас була!) національно зріла й політично повноцінна еліта.

Звичайно, політичне середовище–це завжди неодмінна конкуренція. Це жорстока боротьба за владу. І це–великий позитив для суспільства, оскільки, в ідеалі, політики пропонують населенню (для того, щоб виграти в конкуренції) якомога вищий рівень своєї діяльности, спрямованої на задоволення потреб населення й відстоювання справді

державних інтересів.

Однак, коли йдеться про Україну, то всі ці слова можна вживати здебільшого зі знаком запитання: діяльність, спрямована на задоволення потреб населення? відстоювання державних інтересів? І–не тільки ці слова, а й багато інших, оскільки, спостерігаючи за метушнею найбагатших людей суспільства, які чомусь зібрані в парляменті, слухаючи їхні нескінченні /часто ні про що/ дискусії, починаєш ловити себе на гадці: усе це–не реальність нашого дня, а якесь ірреальне задзеркалля, де немає жодного натяку на якусь логіку подій і мотивацію вчинків. А ще задаєшся запитанням: де взялися всі оці люди? Хто їх народив? Де вони росли? Де вчилися? І хто їх учив? І чому вони не знають, що це за земля така–Україна? І чому вони не мають, здається, жодного уявлення, що це за народ такий–українці? І не розуміють, якими були споконвічні прагнення українців та за що вони боролися впродовж довгих століть своєї драматичної історії. Як висловлюється наша молодь, глухо і туго в наших нардепів (справді народних?!) із усім цим. Вони вельми нагадують марсіян, котрі завоювали нас і завели тут свій окупаційний режим. А в усіх відповідних декляраціях чомусь записано, що це–влада народна і що ми живемо в умовах народовладдя.

Театр абсурду у Верховній Раді, в якому всі оголосили війну всім, а також послідовно й натхненно ігнорують справді державні інтереси. В дикій безглуздій міжусобиці топчеться все, що має неперехідне значення і для національної безпеки, і для нормального існування населення країни. Війна амбіцій Президента і прем'єра зайшла так далеко і набула таких карикатурних форм, що врешті стала темою для анекдотів. Це, ясна річ, нормально, що президент і прем'єр–політичні конкуренти, що вони енергійно змагаються між собою за симпатії електорату і це було б на користь держави, якби все те відбувалося коректно й пристойно, а також із тією ефективністю, яка несла б щось доброго для загального блага. Але, на жаль, чого нема, того нема. Все якісь корпоративні або ж особисто-меркантильні мотиви. Як і в депутатів, у цих найвищих посадовців домінує егоїзм.

Переважна більшість депутатського корпусу живе за принципом: „Усе для себе та для себе, рідних!.. А держава й народ почекають..."

Скажіть, як можна вибудовувати стосунки гілок влади в державі за тієї умови, коли президент не говорить із прем'єр-міністром? Що це за новинки в діялозі найвищих українських посадовців, коли президент не бере телефонну слухавку, коли йому телефонує прем'єр? Чим керується прем'єр, коли, прилетівши до сусідньої держави, скаржиться тамтешньому президентові на свого президента? Про що це свідчить? Про елементарне: про низьку політичну культуру. Про звичайне нев-міння бути „на висоті" становища. Зрештою, про вкрай низьку професійну якість.

Мовилося попереду тільки про двох дійових осіб із українського

політичного істеблішменту. А таких прикладів про майже всіх (винятки поодинокі–як свято після довгих буднів!) можна навести тисячі. Український народ щедро народжує видатних мистців, письменників, спортсменів, бізнесменів, пройдисвітів, але ніяк не народжує державних діячів. Для українців видається недосяжною мрією поява своїх де ґоллів, черчілів, аденауерів, рузвельтів, ґанді. Натомість усе якісь політичні ліліпути, яким, здається, нема ніякого діла до держави, до нації, до народу. На словах у них ніби й усе гаразд. На словах вони–праведники й борці. А на ділах, у щоденній своїй практиці–політичні пігмеї. Їхня безглузда міжусобиця, що не втихає ні на секунду, несе серйозну загрозу державним інтересам України. Стає дедалі помітнішим, що Україну треба захищати не лише від зовнішніх ворогів, а й–не меншою мірою–від її так званої політичної еліти.

Те, що відбувається в Україні, в особливо концентрованому й доменжно гіперболізованому вигляді спостерігається в її столиці, яку буквально загнуздав клан Леоніда Черновецького... Як ця номадська орда здобула тут владу–тема іншої розмови на тему також для нас вельми показову й вельми неприємну. Досить лише сказати, що „гречані і консервні бабусі", тобто голоси пенсіонерів, куплені за продуктові пайки від Черновецького, ще й сьогодні готові йти на барикади й умирати за свого мера-„благодійника", котрий буквально знищує архітектурне обличчя одного з найкращих міст Европи. Котрий бореться з українською культурою й українською книгою. Котрий знущається з людської гідности й елементарного глузду. Котрий, за його ж словами, виконує лише розпорядження... з космосу, бо, бачте, тримає з ним–з космосом!–зв'язок.

Не говоритимемо тут про неадекватність поведінки мера, про його несамовиту демагогію і нестримний популізм. Говоритимемо про інше. Про те, що і чинний Президент, і кандидат у президенти Віктор Янукович підтримують та обороняють від праведного народного гніву мера-клоуна. Вони все зробили для того, щоб він уцілів у своєму кріслі під час позачергових виборів міської влади. Може, він і не надто їм подобається, може, він їх теж шокує своїми кониками, може, також ображає їхню людську гідність, однак вони міркують приблизно так: а якщо, наприклад, БЮТ чи інша непідвладна мені сила захопить мерське крісло, то що тоді? Тоді в столиці України значно послаблюються мої позиції, що ускладнює мені недалекі президентські перегони. А те, що вони обоє не розуміють, що Черновецький грає тільки в свою гру, що його амбіції виросли вже до зазіхань і на посаду прем'єр-міністра, і на президентський пост, вони не помічають чи мовби не помічають. Вони планують використати Черновецького, але все може закінчитися тим, що він використає їх. Вони вже неодноразово продемонстрували примітивність і незграбність у своїх діях.

Не вірю в те, що вони всерйоз сприймали його зазіхання на мерське

крісло. Надто смішним та нереальним усе це виглядало. Але після виборів сміялися не вони (й не всі ми),–насміявся з усіх Черновецький. Нині ж він заявляє: „Я вважаю, що я буду хорошим прем'єр-міністром. Першим народним прем'єр-міністром. Моє залишення посади мера нічого не означає в політиці, яку надалі проводитиме мерія..."

Усі націонал-демократи, а з ними й усі інші політики, виявилися неспроможними зупинити Черновецького. Нещадно поборюючи один одного, демонструючи безглуздість своїх дій на виборах і перевиборах, вони знову потвердили: вони в політиці–не більш аніж аматори, анальфабети, деструктори. Невже ж ці люди можуть справді чогось досягти?

А ми кажемо: десь там, у світі, наростає криза, і вона наближається до наших рубежів...

Нам лишається, мов Робінзонові Крузо на безлюдному острові, жадібно видивлятися в далечину, сподіваючися звідти втішних новин. Робінзон чекав на острів людей узагалі. Ми ж чекаємо нових–зрілих, розумних, професійно повноцінних–в українську політику. Справжніх політиків.

Які відчуватимуть: у них за спиною–Українська держава. А вони–оборонці її.

Чи дочекаємося їх завтра?

ЗУСТРІЧ ГЛАВИ УГКЦ З ТВОРЧОЮ ІНТЕЛІҐЕНЦІЄЮ

26 вересня 2008 року у заміській резиденції Глави УГКЦ відбулася зустріч Блаженнішого Любомира, Верховного Архиєпископа Києво-Галицького, і Владики Діонісія (Ляховича), Куріяльного єпископа, з представниками творчої інтеліґенції, за сприяння Патріяршого товариства святого Рівноапостольного Великого київського князя Володимира. Мета зустрічі: обмінятися думками щодо спільної взаємодії і взаємодопомоги між Церквою та творчою інтеліґенцією у справі духовного оздоровлення українського суспільства.

–Ви, напевно, застановлялися над ролею священика як вчителя, проповідника, навіть, я б сказав, як хоронителя мистецьких надбань, які є у храмі. Але чи ви застановлялися колись, що ви також є „священиками", не тими, які стоять біля престолу і уділяють Святі тайни, а ви є жерцями правди і краси. Через вас, ваші таланти ви можете доповнити те, чого Церква часом не може зробити, до чого Церква не може дійти"–сказав у заключному слові Блаженніший Любомир.

Він пояснив, поставивши запитання про те, скільки людей реґулярно ходять до церкви. Згідно із статистичними даними–невеликий відсоток. І тут те, що не може зробити Церква, повинні робити мистці.

Йосиф СІРКА

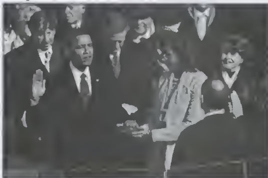
ПЕРЕМОГА НАДІЇ

Є люди які багато знають, але не вміють свої знання передати іншим. Є й такі, що багато не знають, але дуже хочуть повчати інших. Світ знає і таких, які швидко засвоюють знання і здатні їх передавати іншим. Так воно є не тільки з окремими людьми, але й цілими етнічними групами, численними народами, які або стали сформованою національною групою, або асимілювалися з іншими. Люди часто залежні не від того, що мають, але від того, чого вони прагнуть. Саме прагнення до свободи і сформувало нову американську націю, яка під сучасну пору знову стає для світу надією на перемогу справедливости, закону і людських прав.

Обрання темношкірого президента США довело світові, що американці не такі, якими їх показав Буш молодший своєю войовничістю проти терористів. Вибір людини, яка обіцяла покінчити з війною в Іраку, ліквідувати в'язницю у Гуантанамо, застосовувати перемовини замість сили, є доказом того, що з політикою Буша більшість не погоджувалась, незважаючи на те, що його обрала президентом.

„Ми є молода нація"–сказав новообраний президент США. Справді молода! Щойно буде цій нації 231 рік (проголошена незалежність 1776 р.)! 30 квітня 1789 року був обраний перший президент США Джордж Вашинґтон. Але це була країна рабовласників і рабів і щойно через 78 років, завдяки президентові Абрагамові Лінкольну (1861-65), рабовласництво було ліквідоване 1864 року. Та в країні далі панував расизм.

„Ще шістдесят років тому мого батька були б не обслужили в ресторані, а сьогодні американці вибрали чорного президета"–проголосив Барак Обама після складення присяги. Пастор Воррен, який провів молитву перед церемонією, сказав, що „ми об'єднані не за

Президент Б. Обама складає присягу.

ознаками релігії, раси чи крови, але любов'ю до свободи!"

Церемонію інавгурації президента США передавали сотки телевізійних каналів по всьому світу і сотки мільйонів бачили, що дійсно в США відбувся перехід влади до людини, яка вселяє надію не тільки у американців, але у світі взагалі. Надію, що пануватиме „закон для всіх" (Б.Обама), що майбутнє принесе справедливість, надію, що новий президент виведе країну з кризи у США, а тим і з кризи у світі.

Зразу після закінчення церемонії, пезидент Б. Обама провів колишнього президента, свого попередника, до вертольота, який відвіз його на летовище, звідки той полетів до свого ранчу у Техасі. Можливо, що це мало стати символом того, що американці попрощалися зі старим і вступили на нову стежку надії?!

Після багатьох років безглуздої війни в Іраку та щоденного пригадування боротьби з тероризмом, народ хоче не тільки миру, але й спокійнішого життя. Саме цього сподіваються мільйони американців від свого президента. Він є джерелом надії мільйонів, але, як зазначив президент Обама, це вимагає зусиль від усіх. У своїй промові, після складення присяги, Обама підкреслив відповідальність за майбутнє, яка повинна стати справою усіх! Відповідальність та патріотизм були саме ті слова, які повторно звучали і з вуст інших політиків.

Який це контраст до українських політиків, серед яких чимало тих, що готові продати незалежність за газ, які український патріотизм змішують з ціною за газ, а відповідальність з корупцією. І все це на 90 році Соборної єдности!

Українці теж покладали великі надії під час Помаранчевої революції, але найбільшою помилкою було те, що довірили владу одиницям, а самі стали очікувати плодів народного повстання. Але ж вихованці КПРС не були здатні провадити країну, а контролю за ними не було! Отак і пішли надії, бо ж надії можуть перетворитися на сон, який розвіюється, коли відкриєш очі!

22 .01. 2009 р.

* * *

Після 59-ти років мовлення 31 грудня 2008 року вийшла в етер остання радіопрограма **„Голосу Америки"** українською мовою. „ГА" розпочав радіомовлення на коротких хвилях 12 грудня 1949 року. Під час „холодної війни" „ГА" транслював по п'ять годин радіопрограм на добу. У 1992 році „ГА" відкрив корпункт у Києві.

Олег ВІВЧАРИК

РПЦ МАЄ НОВОГО ПАТРІЯРХА

27 січня 2008 р. Помісний собор Російської православної церкви обрав 16-м патріярхом Московським і всієї Русі настоятеля патріяршого престолу митрополита Смоленського й Калінінінградського Кирила. За його кандидатуру було віддано 508 голосів на третьому пленарному засіданні Арієрейського Собору РПЦ, на якому були присутні 700 делеґатів із 64 країн світу.

Одразу після оголошення результатів російські ЗМІ назвали їх найбільш „демократичними" в історії РПЦ. Російська православна церква, якій часто дорікають у відсталості, архаїзмі та небажанні відповідати „духові часу", у ці дні продемонструвала якості, яких очевидно бракує світському суспільству: здорову конкуренцію, демократизм у прийнятті життєво важливих рішень і відсутність залізно запрограмованого результату, вважають у виданні „Время новостей". Оглядач „Независимой газеты" Станіслав Мінін зауважив, що обрання відносно молодого (62 роки) Кирила патріярхом РПЦ–означає тривале патріяршество й поступову, але суттєву трансформацію ієрархії та прихід „наверх" нового покоління священнослужителів.

Серед труднощів, із якими зіткнеться новий патріярх, експерти називають питання церковної політики в Україні. З одного боку, пише „Комерсант", Московський патріярхат відчуває тиск Константинополя–за підтримки Президента України Віктора Ющенка в країні посилено лобіюється створення Автокефальної церкви, підпорядкованої Константинопольському патріярхату. З іншого боку, існують сильні розкольницькі настрої всередині самої Української православної церкви Московського патріярхату. Частина українських єпископів наполягає на більшій автономії УПЦ, яка може поставити під сумнів російсько-українську православну церкву.

Олег Соскін, директор Інституту трансформації суспільства:

– Обрання Кирила патріярхом РПЦ–дуже погана новина для нас. Можна поставити хрест на ідеї створення Української помісної церкви. Кирило відомий зв'язками з КҐБ, він займався зовнішньою діяльністю в часи СРСР, а тоді без КҐБ-підписки займатись цим не міг ніхто. Будемо мати великого ворога. Більше того, він зараз готує „екзархат", за яким урізуватиме більш-менш автономні права Української православної церкви, які має Сабодан. Присилатимуть в Україну своїх московських попів, і це в основному будуть офіцери ФСБ.

РПЦ тісно пов'язана з державною владою Росії. Вони відстоюватимуть зазіхання на Україну, провокуватимуть зіткнення, можливо, будуть заворушення на релігійній основі.

Нам зараз треба діяти на випередження. Спробувати об'єднати Автокефальну церкву та Київський патріярхат, повернути собі монастирі. *(„Міст")*

Довідка

Кирило Гундяєв народився 20 листопада 1946 року у Ленінграді в сім'ї священика Міхаїла Гундяєва і шкільної викладачки німецької мови Раїси Гундяєвой. Дід майбутнього митрополита, Василь Гундяєв, будучи ієреєм, в роки совєтської влади (1920-1940 роках) за церковну діяльність був засланий на Соловки. У 1965 році Кирило закінчив середню школу і вступив на навчання в Ленінградську духовну семінарію, у 1967-му перейшов в Ленінградську духовну академію. Після двох років навчання, в квітні 1969 року, він постригся в ченці. У вересні 1971 року Кирило возведений в сан архимандрита і призначений представником Московського патріярхату при Всесвітній раді церков у Женеві. Вже в 1972 році він супроводжував патріярха Пімена в поїздці по країнах Близького Сходу, а також до Болгарії, Югославії, Греції і Румунії. У 1974 році він став ректором Ленінградської духовної академії і семінарії, в яких раніше навчався, а потім викладав.

1991 року указом патріярха Московського і всієї Руси Алєксєя II архиєпископ був возведений у сан митрополита. Основними досягненнями Кирила в сані митрополита вважають возз'єднання РПЦ з Російською православною церквою зарубіжжя і бурхливе зростання кількости приходів РПЦ в далекому зарубіжжі (включаючи КНДР, В'єтнам, Індонезію, Філіппіни, Іран, Ірак, ОАЕ, ЮАР, Ісляндію). Також митрополитові Кирилові вдалося налагодити відносини з Ватиканом після смерти папи Івана-Павла II.

Митрополита Кирила вважають наближеною до В. Путіна людиною. Зрештою, у Росії без благословення Кремля сьогодні не вирішується жодна значуща справа.

***Марко ВАСИЛІВ** „Львівська газета"*

КИЇВ-МОСКВА. – Патріярх Філарет (Київський Патріярхат) з нагоди інтронізації патріярха Московського Кирила 1 лютого направив послання-вітання, в якому разом з побажаннями „мудрости і благодатної допомоги в несенні Первосвятительського хреста" нагадав, що новий Московський патріярх „покликаний стати не стільки великим повелителем, скільки отцем для багатьох архипастирів, пастирів і вірних чад Російської Православної Церкви, а також побратимом і товаришем по службі предстоятелів Помісних Православних Церков".

Патріярх Кирило свого часу отримав архиєрейську хіротонію з рук Філарета.

Передруковуємо статтю Павла Сергієнка „Про деякі обставини загибелі Євгена Коновальця", що була поміщена в ч. 4, 2008. Бо при розміщенні сторінок на друкарську машину, розкладач зробив помилку й залишив сторінку 11-ту з попереднього числа 4, 2007 року. Перепрошуємо читачів за цю помилку.

Друкарня

Павло СЕРГІЄНКО
журналіст

ПРО ДЕЯКІ ОБСТАВИНИ ЗАГИБЕЛІ ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

Павло Судоплатов у своїх споминах описав, як він вбив Євгена Коновальця (Див. „ВК", ч. 1, 2008). Друкуємо докладніші інформації про агентів Василя Лебідя та Кіндрата Полуведька з газети „День".

Редакція

ДПУ (Державне Політичне Управління) совєтської України 1933 року впровадило у середовище ОУН за кордоном свого аґента Василя Лебідя. Родом із Галичини, Лебідь у Першу світову війну служив у підрозділах Українських Січових Стрільців Австро-угорської армії. Потрапив до російського полону в 1915 році і до 1918 р. відсидів у таборі військовополонених під Царициним, де тоді ж перебував у полоні Євген Коновалець. Вірогідніше всього, там вони познайомилися, а потім–в роки національно-визвольних змагань в Україні–разом воювали проти Червоної армії та інших ворогів УНР. Після відступу загонів Є. Коновальця до Польщі Лебідь залишився в Україні. Коли він був залучений до співпраці з ВЧК (Всесоюзна Чрезвичайна Комісія)–невідомо, ймовірно, в 1921-1922 роках.

Євген Коновалець

На початку серпня 1933 року Лебідь під прізвищем Хом'як опинився в одному з портів Бельгії. Мав леґенду, за якою він був керівником націоналістичного підпілля в Україні, працював фінансистом у будівельному тресті Харкова на початку 30-х; коли в Україні почались арешти, зник із міста і деякий час переховувався; а потім з допомогою фальшивих документів влаштувався до знайомих моряків на совєтський вантажний корабель, на якому й прибув до Бельгії. Тут він зустрівся з Євгеном Коновальцем та іншими керівниками ОУН. З їхньою допомогою леґалізувався і перебував за кордоном понад рік. В жовтні

1934 року через Фінляндію повернувся в Україну і доповів своєму керівництву, що Є. Коновалець вважає його „своєю людиною". Цим і вирішили скористатися в Москві, щоб за посередництва Лебідя-Хом'яка впровадити в ОУН кадрового співробітника центрального апарату НКВД. Вибір припав на 28-річного, але вже досвідченого і амбітного Павла Судоплатова, який був родом із Мелітополя і прожив в Україні до 1933 року, а тому добре володів українською мовою.

У червні 1935 року Лебідь-Хом'як разом із Судоплатовим, якого називав Павлом Грищенком, прибули у Фінляндію, де незадовго до цього в НКВД з'явився ще один аґент, упроваджений в ОУН. Це– Кіндрат Полуведько, 1895 року народження, українець, родом із Вінничини, який в період 1918-1920 років був українським есером і входив до кола прихильників УНР, але згодом відійшов від активної політичної діяльности, влаштувавшись на роботу в систему наркомосвіти України. На початку 30-х років українське ДПУ залучило його до негласного співробітництва і розробило для нього леґенду, згідно з якою він входив в одну з націоналістичних груп, ліквідованих ДПУ, був засуджений, але зміг утекти з Соловків у Фінляндію.

Таким чином, в період 1933-1935 років в ОУН були впроваджені три совєтські аґенти, діяльність яких координувалася з Москви. Скажімо, з метою невтралізації можливих підозр у спільних діях і, як наслідок, мінімалізації загрози свого викриття, Полуведько в розмовах з керівниками ОУН висловлював недовіру стосовно Павла Грищенка, тоді як сам був об'єктом підозр з боку Лебедя-Хом'яка.

Судоплатова-Грищенка Лебідь-Хом'як ввів у оунівське середовище у Фінляндії, відрекомендувавши його як комсомольця з України, що розчарувався в совєтській дійсності, а також як молодого поета і свого вихованця, придатного для роботи в підпіллі в Україні. Пробувши півроку в Ґельсінкі, в січні 1936 року Грищенко приїхав у Берлін, де прожив наступні півроку під ім'ям „Норберт" і де зустрівся з Є. Коновальцем, до якого зумів ввійти в довіру. Також йому вдалося разом із Коновальцем здійснити поїздку в Париж і Відень, де він зустрівся з лідерами українського уряду на вигнанні й був посвячений в пляни можливого розгортання націоналістичного підпілля в Україні на випадок початку війни.

Після двох років перебування за кордоном Судоплатова, за рішенням Москви, влітку 1937 року було вивезено на територію СССР через Естонію. Його приїзду в Україну в листі до Коновальця вимагав Лебідь-Хом'як, який повернувся туди ще в серпні 1935 року. Для цього була придумана леґенда, що в Україні Грищенко буде оформлений радистом на совєтське судно, яке реґулярно заходить в іноземні порти. Це начебто давало йому можливість підтримувати постійний зв'язок між підпіллям ОУН в Україні і націоналістичними організаціями за

кордоном. Коновальцеві така ідея сподобалась, тому він погодився на повернення Судоплатова-Грищенка в СССР. І вже у вересні того ж року Судоплатов, прикриваючись новою леґендою–радиста на вантажному судні,–знову виїхав за кордон в Бельгію, де зустрівся з найближчими помічниками Коновальця Дмитром Андрієвським і Ярославом Барановським. Після чого повернувся у Москву.

Перед тим, як описати подальший розвиток подій, варто спробувати відповісти на запитання: як сталося, що три аґенти совєтської розвідки протягом лише двох років змогли проникнути в керівні органи ОУН і втертися в довіру до лідера Організації–Євгена Коновальця?

Відповідь треба шукати в тому часі. Коли українські націоналісти проголосили своїм гаслом створення Української Соборної Самостійної Держави, вони були відірвані від України, зокрема, від тієї її частини, що входила до складу СССР. Час після доби визвольних змагань УНР йшов вперед, і набута в ході них інерція української державности в силу різних причин згасала. Більшовицький режим масовими репресіями та Голодомором 1932-1933 років намагався знищити будь-які прояви українства. Є. Коновалець і його сподвижники виходили з того, що протидіяти цьому ОУН без зв'язків із патріотичними силами в совєтській Україні і створення на її території дієвого націоналістичного підпілля не зможе. Тому вони вишукували будь-які можливості для встановлення контактів з українськими націоналістичними групами та поодинокими патріотами в Україні, що було на руку тогочасній спецслужбі СССР-ОДПУ-НКВД. До ОУН застосовувався шаблон відомої спецоперації „Трест". В СССР створювались фіктивні антисовєтські підпільні організації, лідери і рядові учасники яких–завербовані аґенти або кадрові співробітники ОДПУ-НКВД–маючи кожний відпрацьовану леґенду, підставлялись для зв'язків із закордоном чи самі їх активно налагоджували. На такий „гачок" потрапила й ОУН.

Лебідь-Хом'як, як зазначалося, якраз і виступав у ролі керівника націоналістичної підпільної організації, а Полуведько „був репресований совєтською владою і втік за кордон з Соловків". Що стосується П. Судоплатова, то його „розчарування" совєтською владою, „підкріплене націоналістичним вихованням" з боку Лебідя-Хом'яка, відповідало сподіванням і очікуванням лідерів ОУН на те, що кращі представники українського народу, особливо серед молоді, хоч би хто вони були, навіть комуністи і комсомольці, зіткнувшись із масовими репресіями і голодоморами, не можуть не прозріти і не виступити проти совєтської влади. До того ж, сам він, маючи неабиякий талант психолога, використав у своїх інтересах тодішню внутрішню ситуацію в ОУН, а саме напругу в стосунках і деякі протиріччя в поглядах на діяльність Організації між двома групами. Першу–представляли Євген Коновалець та більшість членів очолюваного ним Проводу ОУН, які проживали в основному за

кордоном, другу–Степан Бандера та націоналісти, які діяли в Західній Україні. Протиріччя, що час від часу виникали між ними, якраз і пояснювалися різними умовами боротьби, а отже різною оцінкою ситуації напередодні війни. Судоплатов прикинувся прибічником Є. Коновальця і шляхом брехні та інтриґ розпалював неприязнь і протистояння між прихильниками обох груп.

Крім того, він зумів переконати провідника в тому, що він і такі як він, які „ведуть тяжку підпільну боротьбу проти большевицького режиму" є майбутнім України, а зараз вони покладають свої найбільші надії на здобуття Україною незалежности й відродження української нації саме на нього–лідера ОУН Євгена Коновальця. Безперечно, проводячи таку витончену психологічну лінію, 28-річний Судоплатов зіграв на почуттях старшого за себе на 16 років Коновальця. І хоча Ярослав Барановський, Роман Сушко та деякі інші авторитетні діячі ОУН помічали в поведінці П. Грищенка-„Норберта"–окремі підозрілі моменти й не довіряли інформації, яку він привозив з СССР, але Є. Коновалець цьому особливого значення не надавав.

ГАЙДІ У КОСМОСІ ВДРУГЕ

У четвер, 20 листопада 2008 р., вдруге за останні чотири дні у відкритий космос вийшла 45-річна американська астронавтка українського походження Гайдемарі Стефанишин-Пайпер. Ґайді була керівником групи астронавтів, які виходили на зовнішню поверхню Міжнародної космічної станції (МКС). І першою жінкою, якій доручено цю місію.

Перший раз Гайдемарі Стефанишин-Пайпер полетіла у космос у вересні 2006 року. У січні 2007 року вона вперше відвідала Львів, село Якимів і містечко Новий Яричів, де народився її батько і де живуть її двоюрідні сестри і брати. У Ґаличині їй влаштували теплий прийом, обдарували національними сувенірами.

В Україні уважно слідкували за польотом Ґайді. У Новому Яричеві замовили за її здоров'я, щасливий політ Службу Божу. І сподіваються на нову зустріч з відважною родичкою.

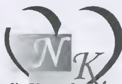
* * *

27 березня 2008 р. в Києві помер **Володимир Шульга**, один із засновників „Фокстроту" і ключових свідків у справі про отруєння В. Ющенка. У день отруєння Ющенка, 5 вересня 2004 року В. Ющенко вечеряв на дачі Володимира Сацюка. Організатором вечері був Володимир Шульга.

Христос Воскрес!

Воістину Воскрес!

Nadia Kostruba
Estates Inc.

З нагоди Великодіх Свят надсилаю найщиріші вітання із святковими побажаннями усім українцям в Україні та в цілому світі.

Нехай із воскреслим Христом у кожну вашу оселю увійде Господній мир, світла пасхальна радість, спокій і щира любов один до одного, якою здолаємо усе і утвердимось, як народ і як нація.

Смачного усім свяченого, барвистих писанок і радісних гаївок.

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

Євген Коструба
президент Фундації

Зоряна Онищук
прессекретар

НАРАДИ НАД ЧЕТВЕРТИМ УНІВЕРСАЛОМ

Засідання Малої Ради

(Гч.) Над кордоном, 31 січня 1918.

В суботу дня 26 с. м. відбулося в Києві історичної ваги засідання Малої Ради. На засіданню сім проголошено самостійність української республики.

Наслідком того, що наради фракцій над четвертим універсалом протягнули ся до пізного вечора, розпочало ся засіданє тільки після 12 год. в ночи. Саля була битком забита. Відкривши засіданє, проф. Грушевський говорив:

–Українські установчі збори, призначені на 9 ст. ст. січня, не можуть зібрати ся наслідком непорядку в нашій країні. Тимчасом відносини так склали ся, що далї не можна було зволікати. Центральна рада поробила всї заходи, щоб безпроволочно довести до демократичного мира. А тимчасом совіт народних комісарів гальмує заключенє мира і закликає до війни, яку називає „святою". З другої сторони, не зважаючи на наше стремлїнє обминути конфлїкт, совіт посилає на Україну червоних ґвардійців... Щоб отже дати правительству України спромогу заключити мир і охоронити свою країну, Рада постановила не відкладати рішеня найважніших справ до українських установчих зборів, а оголосити рішенє в четвертім універсалі. Прошу високий збір вислухати четвертий універсал. (Оплески. Всї встають).

Проф. Грушевський читає четвертий універсал. Читанє перервають гучні оплески і оклики: Слава! Особливо бурливі оплески піднімають ся по відчитаню слів про проголошенє ні від нікого незалежної Української Народної Республики. Проголошенє ґенерального секретаріяту радою народних мінїстрів викликує овацію для українського правительства. Гучні оплески супроводжують заяви, що Україна мусить бути очищена з большевиків та що весь нарід закликаєть ся в ряди народної міліції.

По прочитаню універсалу відбули ся загальні овації раді, секретаріятови і проф. Грушевському.

Наступило поіменне голосуванє. Перший голосує проф. Грушевський. Партії російських с. д. і „бунду" голосували проти, російські с. р. вдержали си від голосованя; так само жидівські сіоністи і польський демократичний центр. Представники революційної фракції польської соціялістичної партії голосували серед оплесків за.

В результаті віддано 49 голосів, з чого 39 за, 4 проти, 6 здержань.

Проф. Грушевський (торжественно): І так універсал про самос-

тійність Української Народної Республики принятий! (Гучні оплески, які переходять в овацію). Україна проголошує ся самостійною незалежною республикою.

–Слава! Слава!..–гомонять хори і саля.

Всі стоять. Оплески не вмовкають.

_„Ще не вмерла Україна!"–несеть ся спів.

Слова підхоплюють ся і ціла саля співає. Потім знов оплески, овації.

До слова приходить Винниченко.

–Іменем ради народних міністрів української самостійної республики маю честь висловити велику радість ізза сього історичного акту, котрий отсе доконав ся в житю України. Се тим більше, що Ґенеральний Секретаріят уже давно мав це на увазі з огляду на обставини, які виникали. Вже кілька тижнів тому, у секретаріяті назрівала думка про сей акт, але секретаріят ждав, поки думка ся вийде з глибин народу, котрий сам скаже своє авторитетне слово. Рада народних міністрів приймає сей акт з великим запалом. Особливо тому, що в універсалі ясно й виразно висловлено потребу безпроволочного мира і заявлено, що Україна не буде піддержувати ніякої війни, а приступить до творчої праці в усіх областях... Зосібне відрядне і радісне те, що українська демократія ні на крок не відступить від своїх давних стремлінь у творчій праці. Демократія наша борола ся успішно з ворогами і надіємо ся, що вона й далі буде з таким самим успіхом іти проти всякого ворога. (Оклики: Слава!) І ніякі вороги нашої держави, нашого національного й соціяльного відродження не зможуть здержати нас на сім шляху.

Глибоко вірю, що універсал послужить фундаментом в розвитку нашої соціяльної історії. Висказую надію, що універсал приведе до соціялістичної федерації усього світа. (Оплески).

До голосу прийшов представник російських с. р. Суховин. Зазначивши, що його партія засадничо стоїть за національним федералізмом і що принципіяльно не має нічого проти проголошення української самостійности, бесідник серед голосних протестів салі наводив мотиви, чому його партія противна проголошенню акту самостійности якраз в сій хвилі, коли цілу Росію й Україну обхоплює все зростаюча аґітація і горожанська війна.

За мало є проголосити універсал. Треба ще й мати певність, що існують ті творчі сили, які можуть перевести його в житє. Бесідник наводить цілий ряд трудностей політичних і економічних, котрі стоять на перешкоді здійсненого акту.

По сій промові засідане коло 2 год. в ночи перервано. Дальше засідане наступного дня присвячене дальшій дебаті над універсалом і заявам фракцій що до голосовання.

(„Діло", Львів, 3 лютого 1918, ч. 25)

Конкурс з української мови ім. П. Яцика

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ

МОВ КОРАБЕЛЬ ІЗ ПРОБИТИМИ БОРТАМИ, або В яких умовах дев'ятий турнір виходить на фініш

Десять років тому, коли ми з виконавчим директором Освітньої фундації Петра Яцика Марком Стехом „розписували" архітектоніку такого мовного турніру, нам і на гадку спасти не могло, що дев'ятий конкурс буде проводити набагато важче, аніж перший. Здавалося б: головне–розпочати. Головне–запустити в рух оцю велетенську машину: школи, технікуми, профтехосвіту, університети...

На ідею конкурсу обрушилися кілька „общеукраинских газет для читающих на русском языке".

А конкурс–є. І є вдячні листи його учасників до меценатів. Їх–тисячі.

Наш конкурс виводить дітей на сценах театрів у різних містах України й на прославленій сцені Національного академічного драматичного театру ім. Івана Франка в столиці, щоб показати суспільству: ось воно, свято юного українського інтелекту й українського патріотизму.

Ми мали знайти меценатів для конкурсу.

Оскільки фінансувати його брався через свою фундацію Петро Яцик, то з погляду суто фінансового в ньому не було доконечної необхідності–була потреба показати всім–а передовсім учасникам мовного турніру–той важливий для національного виховання факт, що ми всім миром зійшлися для виправлення тієї ненормальної ситуації, в якій перебуває державна українська мова в Українській державі.

Як відомо, меценатів завжди на світі–і в нас теж–було значно менше, аніж видатних письменників, мистців, учених, спортсменів, ораторів, а тим більше політиків. Меценат–це та рідкісна квітка, яка виростає далеко не на всякому ґрунті й не у всякому кліматі.

Це ми добре взнали на прикладі нашого конкурсу. Ми зверталися до найвідоміших людей з національно-патріотичного табору, пропонуючи їм встановити для переможців турніру премії, наприклад, імені своїх батьків. Це часто роблять українці з діяспори. (Мій приятель із Торонто Леонід Ліщина нагороджує учасників конкурсу преміями імені світлої пам'яті Віри й Андрія Ліщин). Але наші заклики лунали в порожнечу. І лише Наталя Осьмак, донька президента УГВР Кирила Осьмака ось уже кілька років підряд виплачує школярам, студентам і військовикам премії імені Кирила Осьмака.

У першому конкурсі ми мали чималенько організаційних проблем, одвертий саботаж і спротив подекуди „на місцях", але не мали жодних

фінансових проблем–Яцик сам готовий був покрити весь бюджет конкурсу, який склали ми з доктором Стехом. Але десятки українців із Канади та США вирішили долучитися до цього проєкту, повіривши в його важливість. Охоче взялися підтримувати їх і мої добрі приятелі з Канади Ілля Яремчук (Тандер Бей), Тамара Яровенко, Олександер Харченко, Марія Фішер-Слиж, Святослав Ключник (Торонто).

Ще більше меценатів стало в другому конкурсі–люди відгукнулися на смерть Петра Яцика підтримкою його справи. Назавжди в історію цього своєрідного мовного маратону вписано ім'я Станлі Пітерсона, який щороку жертвував дедалі більші суми, що виросли аж до 120 тисяч канадських долярів (це було значно більше, аніж кошти безпосередньо фундації П. Яцика). Олег Кандиба з Оттави встановив премії імені своїх славетних діда та батька–Олександра Олеся й Олега Ольжича. Показова й історія появи премій імені Тетяни Симиренко. Вона–правнучка Платона Симиренка, який свого часу видав „Кобзар" Тараса Шевченка, внучка Лева Платоновича–видатного помолога і донька Володимира Львовича, що, як і його батько, став помологом світової слави. (*Помологія, галузь науки, що вивчає сорти плодових і ягідних культур,–Ред.*). Коли Тетяни Василівни не стало, її добрі приятельки з Монтреаля, Торонто, Гамільтона й Оттави зібрали кошти для премій імені Тетяни Симиренко. Це дуже добра традиція на заході: замість квітів на могилу дорогої людини–зібрати кошти й передати їх на якусь, як мовиться, богоугодну справу. Окремо треба сказати про Фундацію імені Івана Багряного–вона лишається меценатом конкурсу й до сьогодні, лавреати її премій є в усіх кінцях України. Вони одержували її нагороди в різних мовних турнірах, а також у Радіодиктанті національної єдности, який також активно підтримує ця авторитетна фундація–колективний член Ліґи українських меценатів.

Уже згодом до нас із допомогою прийшли генеральний директор АТ „Ексімед" Олександр Огороднійчук, голова асоціяції видавців і книгорозповсюджувачів Львівщини Михайло Ватуляк, архімандрит Української греко-католицької церкви, професор Острозької академії Рафаїл Турконяк, голова правління ВАТ „Сіверськодонецький завод будівельних конструкцій та матеріялів"Анатолій Перекупка, директор агрокорпорації „Сквира" Іван Суслов (усі вони тепер члени Ліґи). Потужну фінансову підтримку конкурс мав від очолюваної відомим благодійником та громадсько-політичним діячем Олександром Слободяном АТ „Оболонь". Щороку має своїх лавреатів у мовному турнірі директор Інституту проблем болю Володимир Берсенєв. Послідовно підтримував наш проєкт АБ „Експрес-Банк", очолюваний головою правління Юрієм Джусом, а потім його наступницею Оленою Чуліцькою.

Окрема тема–українська Австралія. Звідти маємо постійну фінан-

сову підтримку. Союз українок Австралії збирає чималі кошти для премій. Щороку виділяє кошти Крайова управа ветеранів Української дивізії „Галичина" (голова Теодозій Андрушко). Уже кілька років підряд називає своїх лавреатів Фундація українознавчих студій Австралії; активно підтримував конкурс не тільки щедрими пожертвами, а особистою участю в різних його сюжетах меценат Михайло Гоян. У почесному реєстрі меценатів турніру й ветеран-дивізійник о. Іван Шевців. Щороку вручаються премії від Лесі Ткач (у літературі–Лесі Богуславець).

Саме завдяки цим людям ми змогли провести три конкурси після того, як очолювана Надією Яцик фундація відмовилася від подальшої фінансової опіки. А найголовніше в усій цій історії–роль президента Ліґи Володимира Загорія та АТ „Фармацевтична фірма „Дарниця", де він є генеральним директором, що стала головним меценатом конкурсу. Володимир Загорій перманентно опікувався мовним маратоном і був у ньому саме тією головною дійовою особою, яка мала–і має–вирішальне значення взагалі для життя проєкту. І сьогодні, в умовах економічно-фінансової кризи, коли неймовірно важко знайти тих, хто зохотиться (і має змогу) дати кошти на добродійні цілі.

Ще на самих початках конкурсу багато людей із діяспори запитувало: а чому держава не взялася за нього. З цим же запитанням неодноразово зверталися до керівників Української держави відомі письменники та громадські діячі. Але виразної відповіді не було впродовж семи років.

Нарешті торік ЗМІ врочисто повідомляли: після відомих Президентських указів і після постанови кабінету міністрів Міжнародний конкурс з української мови ім. П. Яцика відбуватиметься з використанням коштів держбюджету. Чесно кажучи, знаючи, в якій державі живемо, ми не аж так розраховували на те, що держава, мов естафетну паличку, візьме в нас із рук нашу справу й понесе її далі, бо конкурс нарешті стане суто державним. І в такий спосіб Україна офіційно наголосить: українська мова–то один із державних пріоритетів. Йшлося про те, щоб бодай частину адміністративних витрат (проїзд дітей на змагання, відрядження в області уповноважених координаційної ради конкурсу, харчування їх, оренду приміщень, оплату праці педагогів, які розробляють умови тестування, роботу журі і т. ін.) узяли на себе органи влади.

Після завершення загальнонаціонального етапу маратону розпочинається робота журі. Коло організаційних проблем значно звужується. Однак лишаються проблеми фінансові. Для держави. Схоже, міністерство культури і туризму, що значиться на папері як один із організаторів Міжнародного конкурсу з української мови імені П. Яцика, і далі відбуватиметься патріотичною риторикою про своє

бажання опікуватися справою зміцнення й піднесення статусу державної мови з Українській державі. Але відчутної підтримки від нього все ще немає і, здається, буде вона не скоро.

Після офіційного закриття турніру ми неодмінно проведемо те, що в авіяторів називається „розбором польоту". Проведемо це з залученням найширших кіл педагогічної і культурної громадськости. Адже саме завдяки їй він і тримається. Завдяки їй став таким популярним і престижним. А далі... А далі–вже буде десятий. Далі–наступні. Іншого нам не дано.

Михайло Слабошпицький,
виконавчий директор Ліґи українських меценатів,
співголова координаційної ради Міжнародного конкурсу
з української мови ім. П. Яцика

Пожертви з діяспори на Конкурс можна посилати через аґенції на адресу: Ліґа українських меценатів, Ярославів Вал, 21 Е, к. 57, Київ, або електронно на банковий рахунок:

Intermediary bank: CITIBANK N. A. , SWIFT: CITIUS 33 111 Wall St./ F 1.19/ Zone 1 New York, NY 10043, USA

Beneficiary bank: Acc. №36128508 Express-Bank, Kiev, Ukraine SWIFT: EXPBUAUK

Beneficiary: Acc № 26001069677 INTERNATIONAL CHARITABLE "LEAGUE OF UKRAINIAN PHILANTHROPISTS"

Ukraine, Kyiv, Yaroslaviv Val, 21E, office 57

Уже в друку! Незабаром появиться!

АЛЬБОМ СВІТЛИН

ДИВІЗІЇ„ГАЛИЧИНА"

ВІД ПРОГОЛОШЕННЯ ДО ЗВІЛЬНЕННЯ З ПОЛОНУ

Ціна в діяспорі: 35 дол. (достава з України)

По інформації та замовлення звертатися:

Maciw Bohdan
43 Aldercrest, Dollard des Ormenux,
Quebec, H9A 1V1, Canada
Tel.: 514-684-8212
e-mail: bmaciw@colba.net

В'ячеслав Стебницький
Аб. Скр. 10010,
м. Львів, 79066, Україна
Tel.: 8 050 5013573
e-mail: vmateb@gmail.com

Володимир ЧЕРНЯК

СКАЖІТЬ МЕНІ...

Спроба ритмічної інвективи

Скажіть мені, чому дорогою йдемо безславною? Чому на міжусобній стіні Україна плаче Ярославною? Усі ходили ми до школи і нам пора прийти до тями: Україні майже ніколи не щастило з вождями. В історії нашій є містичні таємниці: фатальні помилки та ментальні дурниці робили наші вожді недолугі–провокатори іноземної наруги. Так було постійно–колись і нині–тому так важко Україні бути самостійною. А чи були у нас пророки? Так, і вони давали мудрості уроки, але погано вчились наші провідники та місцевого розливу керівники. Тепер знають у кожній хаті: до влади прийшли нікчеми пихаті, не державні діячі, а властолюбці погані, не політики, а політикани, не обранці, а задрипанці, всілякі псевдо, недо й архі, плутократи, магнати, олігархи та переважно олігофрени з політичної арени.

Верховна Рада–не парлямент, а біржа фінансово-політична, до демократії не дотична, „понятія сходняка"–її регламент. Міністерства–голдинґи фінансово-партійні, інтереси в них корпоративні. Коридори влади ведуть у лябіринт корупції. Не лікують від цієї вади ні закони, ні укази, ні інструкції.

У системі судочинства–вакханалія безчинства. Органи правоохоронні ведуть себе мов сторонні, або захищають злочинців від закону і моляться на хабар, як на ікону. В Україні править бал фінансовий і політичний кримінал. Між ним та народом точиться громадянська війна і в цьому є моя вина, бо я–з України родом. А де суспільство громадянське? Воно ще радянське. А де українська політична нація? У внутрішній еміграції.

У нас є Україна-мати, але де нам українців взяти? Скажіть, національного інтересу охоронці, нехай знають спантеличені люди: доки Україна плавати буде у невизначеності ополонці?

Я люблю цю країну, але зневажаю державу, що перетворює її на руїну, на непотріб іржаву. Ледь животіє здоров'я охорона, освіта, культура та оборона. Зник риболовецький флот, тваринництво знищено як клас, зникає експорт як бюджету оплот, книгарні пощезли враз. Зникають ліси, гинуть ріки–природу нищать моральні каліки. Ліки і продукти харчування непридатні для вживання. А де органи контрольні? Та хліба ж у них вольні.

Мабуть, покарав нас Бог: живемо за рахунок імпорту та в борг. Від бідності та хвороб населення наше вимирає. Хіба цей факт вам серце не крає, якщо в нього не проник байдужості мікроб?

Наші провідники–це напівпровідники: вони в кризу заводять, а з неї не виводять. Влада діє неадекватно та нерозумно–і кінця краю цьому не видно: і смішно, і сумно, і боляче, і стидно.

У нас спотворена державна структура, а ми її схиблені діти.

У нас нема еліти–у нас є номенклятура.

І нема на те жодної ради: у лукавстві, марнославстві, суєті приходять до влади не ті, все не ті. Стара ґенерація, нова деґенерація–потрібна радикальна політоперація.

Скажіть мені–прошу наяву та уві сні–про такі важливі та невідкладні речі: де ви–провідники, провісники, предтечі?!

(„Літературна Україна")

З листів до редакції

Високоповажний п. Редакторе!

Радий повідомити Вас, що наприкінці 2008 р. Міністерство закордонних справ України і пресова аґенція УНІАН проводили **Всеукраїнський конкурс серед журналістів на кращі матеріяли з тематики НАТО**, які вийшли друком в 2008 р.

Я не професійний журналіст, проте відважився взяти участь у цьому конкурсі, оскільки мав публікації з тематики НАТО. Серед них була стаття **„Україна і НАТО"**, опублікована в „ВК" ч. 2, 2008 р. І ось, **мені присудили третю премію**!

Отже, я щиро вдячний Вам і редакції журналу за публікацію. Я вдячний д-ру Богдану Шухевичу із Міссісаґа, який у листі до редакції („ВК" ч. 3, 2008 р.) дав позитивний відзив на мою статтю та професійно, чого бракувало мені, розшифрував еспаномовну абревіятуру ОТАН. Повідомлення про результати конкурсу в:

http://eu.prostir.ua/news/53714.html

http://www.pr.kg/news/xussr/12/8863/

Остаюсь з глибокою пошаною і здоровлю щиро

Василь ШПАРИК,

ветеран-фронтовик Другої світової війни, помічник-консультант народного депутата України (1994-2006 рр.)

20 січня 2009 р.

Високоповажний Пане Шпарик!

Радіємо Вашим успіхом і ґратулюємо Вам. Щиро дякуємо за Ваші статті й бажаємо дальших успіхів.

На все добре!

Р. Колісник, редактор

Ярослав КАЧМАРИК
кандидат економічних наук,
експерт ВО „Свобода"

ЧОМУ УКРАЇНЦІ БІДУЮТЬ?

Однією з особливостей політичної кризи є те, що вона за силою та у часі збіглася з соціально-економічною. Попередній виборчий процес до Верховної Ради супроводжувався гучною соціальною реклямою, яку не підтримали програми економічних перетворень. Політичний бренд „українського прориву до справедливої країни" так і залишився аґітаційним лозунґом. Українці не отримали владу в своїй країні, а провладні державні управлінці вступили в кризові протиріччя не лише між собою, а й з народом України.

Нині соціяльно-економічна незахищеність українців є ще гострішою, аніж політична. Зокрема, в нашій державі:

- доходи близько 45% українців не відповідають мінімальним соціяльним стандартам;
- українці відділені від засобів праці (близько 60% власности на засоби промислового виробництва приватизовано з участю капіталу інших країн та з використанням антинаціональних приватизаційних схем), очевидною є широкомасштабна підготовка до того, щоб відібрати землю у жителів сільських населених пунктів;
- українці не є власниками результатів праці (питома вага заробітної плати у валовому внутрішньому продукті становить 25-28% залежно від галузі діяльности, що в 2 рази менше від інших країн та, очевидно, відображає високий рівень експлуатації праці українців;
- чисельність іміґрантів з України складає близько 6,7 млн. осіб, більше 25% працездатного населення України перебуває за її межами;
- за роки незалежности чисельність населення країни зменшилась більш ніж на 5 млн. осіб, середня тривалість життя в Україні менша від показника европейських країн на 8-10 років;
- у світовій таблиці конкурентоспроможности Україна займає 84 місце серед 117 країн, за якістю життя–98 місце, за рівнем валового внутрішнього продукту на душу населення–75 місце, за індексом розвитку людського потенціялу–78 місце.

За таких умов важко повірити у правдивість тверджень уряду України про проґресуючий розвиток національної економіки. Більше того, орієнтація державної підтримки соціяльно незахищених груп населення в Україні схожа на піяр-акцію одноразового характеру, є неефективною та не відображає національної стратегії соціяльної політики–кожен працюючий українець має отримувати дохід, що є більшим від прожиткового мінімуму.

Нинішню кризу в економіці на споживчому рівні називають більш

зрозумілим словом „інфляція". Її відчувають всі, окрім хіба що Кабінету Міністрів.

Ще особливість. В нашій економіці успішно отримують гроші з бюджету дотаційні галузі. Для прикладу, дотації у розвиток вугільної галузі за 2009 рік мають скласти 22,3 млрд. грн. Для порівняння, у тваринництво дотації складуть 3,7 млрд. грн. Це вже точно, країна буде з вугіллям, але без продуктів харчування. А може, інтереси вугільної промисловости хтось сильніше лобіює?

Ще одна особливість теперішньої інфляції–вона розпочалася на початку 2008 р., отже високі ціни були цілий рік, а попереднього року ціни почали зростати останні два місяці року, після виборів до Верховної Ради.

(„Свобода")

Зіновія ВОРОНИЧ

УКРАЇНЦІ СПИВАЮТЬСЯ РЕКОРДНИМИ ТЕМПАМИ

Улюблене заняття багатьох українців–літрбол–до переліку олімпійських видів спорту не належить. А шкода, у цьому виді „спорту" ми могли б претендувати на „золото". Принаймні за швидкістю зростання продукції міжнародна компанія Nielsen (The Nielsen Company) визнала Україну абсолютним лідером. У нас за рік ринок алкоголю збільшився на 43%. Як не дивно, але на другому місці опинилась Англія. У 2007 році англійці пропили на 26 відсотків більше, ніж роком раніше. Польський ринок зріс на 17 відсотків, а російський–лише на 7.

Виробники алкоголю заспокоюють–те, що українці витрачають на алкоголь все більше грошей, пояснюється тим, що у нас зростає культура споживання і ми все частіше надаємо перевагу дорожчим та якіснішим напоям. Частково це правда, але й рівень споживання алкоголю постійно збільшується. Українські виробники алкоголю наввипередки заявляють про нарощування виробництва та на завоювання ринку. Скажімо, компанія Nemiroff за півроку продала в Україні 19 мільйонів літрів міцних алкогольних напоїв (на 23% більше, ніж за аналогічний період минулого року) на суму понад 456 мільйонів гривень. „Союз-Віктан" за шість місяців цього року продав на території України 30 мільйонів літрів спиртного на 714,2 мільйона гривень. „Коктебель" реалізував 1,97 мільйонів літрів коньяку та 2,3 мільйона літрів вина... І це лише три торгові марки.

За словами учасника всеукраїнської спільноти „Твереза Україна" Максима Мельничука, проблема в тому, що Україна виробляє найбільше у світі алкоголю на душу населення. Основну частину продукції виробники збувають на території країни, але успішно споюють й інших. Принаймні в Росії українські горілчані вироби складають основну частину імпорту. Спиртне у нас відносно дешеве та доступне (наприклад,

продаж алкоголю неповнолітнім заборонено лише на папері), а культури споживання немає. Виробники не шкодують грошей на просування товару, а коштів на пропаґування здорового способу життя бракує. Незважаючи на те, що на телеканалах залишилась лише пряма рекляма пива, „алкобарони" викидають мільйони на приховану рекляму. Наприклад, спонсорують телешоу чи фільми, і на екрані постійно з'являється пляшка з тією чи іншою етикеткою. А спортивні змагання? А різноманітні акції, типу знайди під кришкою 20 гривень, зітри захисне покриття і отримай приз... Для маркетологів жителі країни чи реґіону–це не люди–це ринок, який треба завоювати і закріпитися на ньому.

Скільки приймаємо на душу!

За офіційною статистикою, на кожного українця, варховуючи навіть немовлят, припадає 12-13 літрів чистого спирту. Але це лише той алкоголь, який продають леґально (пиво до алкогольних напоїв не враховують). Але ж українці також п'ють самогон, домашнє вино, часом навіть технічний спирт... За неофіційними підрахунками на кожного з нас в рік припадає майже двадцять літрів 100-процентного спирту. За висновками ВООЗ, якщо в країні на душу населення припадає понад 8 літрів, то це вже шлях до алкоголізації країни–скорочується тривалість життя, частіше народжуються діти з вадами, руйнується інститут сім'ї. (Втім, варто зазначити, що практично у всіх країнах Европи п'ють більше за ВООЗівську норму). За такої ситуації не дивно, що щороку в Україні помирає майже 40 тисяч людей через алкогольні отруєння та хвороби, пов'язані з надмірним вживанням алкоголю.

Споювати країну допомагає влада!

Представники спільноти „Твереза Україна" вважають, що „добро" на споживання нації дали на державному рівні. Це видно з визначення етилового спирту у різні роки. Так, відповідно до ГОСТу від 1972 року, етиловий спирт–безбарвна рідина з характерним запахом. Сильний наркотик, що викликає спочатку порушення, а потім параліч нервової системи. З 1982 року–це безбарвна рідина з характерним запахом. Сильний наркотик. А вже у ГОСТі від 1993–це тільки безбарвна рідина з характерним запахом.

До такого спрощення вдалися тому, що виробники алкогольних напоїв–це передовсім виробники, які суттєво поповнюють бюджет та кишені профільних чиновників. Тому державі вигідно, аби цей бізнес розвивався. До того ж п'яним електоратом простіше керувати, тому який сенс витрачати гроші, щоб збільшилась кількість людей, які тверезо дивитимуться на ситуацію в державі.

З ІНТЕРНЕТУ: *З недавніх досліджень виявлено, що українець проходить пішки 900 миль (1500 км) на рік. Він теж випиває 22 ґалони (83 літри) алкоголю річно. Так пересічно він робить 41 милю (18 км) на ґалон (літру). Що ж, українцям можна бути гордими з такого осягу.*

Галина КОНЧАКІВСЬКА

ДЕРЖАВА НЕНАРОДЖЕНИХ І МЕРТВИХ

За роки незалежности з карти України зникло 305 сіл, заявляє доктор економічних наук, професор, академік Української академії аграрних наук Віктор Юрчишин. Щоправда, офіційна статистика цей факт приховує. Хоча, що там приховувати! Українців справді помітно поменшало. Пригадуєте у перші роки нашої незалежності телевізійні ролики із соціяльною реклямою гордо сповіщали: нас 52 мільйони! Тепер...–на 6 мільйонів менше. І, кажуть, це ще не межа.

Адже, державної підтримки соціяльно-економічного розвитку села (як зрештою й інших адмінодиниць) як не було, так і нема до цього часу. А держкомстат з цього приводу відмовчується, хоча, на думку академіка, мовчання з приводу національної катастрофи–є злочином. І „якщо вищі владні структури не схаменуться, вже найближчим часом нас очікує національне лихо, набагато страшніше від того, яке маємо на сьогодні. Україна перетвориться в державу сільських цвинтарів. Ми повинні усвідомити: втративши село і селянство у їх історично сформованній сутності, країна перестане бути Україною",–застерігає Віктор Юрчишин.

Тим часом Всеукраїнська громадська організація „Доля" виступила із заявою про те, що, знову ж таки, за роки незалежности, в Україні було зроблено 30 мільйонів абортів. (Ось вам і населення для мертвих сіл та напівпустих міст і містечок). Сьогодні в Україні щоденно здійснюється понад 700 абортів. Вражає також і офіційна статистика зроблених в Україні абортів. Так у 1990 році було зроблено 1 млн. 19 тис. операцій із штучного переривання вагітности, 1992–902 тис. абортів; у 1995–740 тис.; у 2000–434 тис.; у 2001–370 тис.; у 2002–346 тис.; у 2003–316 тис.; у 2004–289 тис.; у 2005–264 тис.; у 2006–230 тис. абортів.

Для порівняння, у Польщі із 1990 по 2006 роки було зроблено лише 82 тисячі 329 абортів, що у 365 разів менше, ніж в Україні.

Таким чином через 5 років в Україні еміґрантів з Азії, Близького Сходу, Африки може бути більше, ніж етнічних українців. Вже сьогодні наша держава потерпає від браку робочих рук–заводи не мають молодого покоління, напівпустуючі вищі навчальні заклади невдовзі будуть „битися" за кожного абітурієнта.

„Демографічна криза настільки гостра, що її масштаби загрожують українській державності",–кажуть співробітники організації „Доля". Враховуючи таку тенденцію, а також те, що за роки незалежности із 52 млн. українців залишилося лише 46, експерти б'ють на сполох і заявляють про те, що Україна стоїть на порозі демографічної катастрофи.

Отож, якщо наші урядовці справді не схаменуться, невдовзі писатимуть закони хіба що для нацменшин...

Іван ГВАТЬ
Ряшів

МОСКОВСЬКА АДРЕСА РЕАНІМАТОРІВ І ПОКРОВИТЕЛІВ РУСИНСТВА НА ЗАКАРПАТТІ

Наприкінці жовтня 2008 року засоби масової інформації України розповсюдили інформацію про те, що в Мукачеві відбувся Європейський конгрес проросійського „Товариства підкарпатських русинів", на якому пролунала ультимативна вимога до першого грудня 2008 року Закарпатська облрада повинна надати національну автономію русинам Закарпаття в складі України, інакше вони готові проголосити власну державність.

День 1 грудня пройшов на Закарпатті спокійно. На вулицях Ужгорода й інших міст області ніхто з політрусинів не вийшов на демонстрацію, домагаючись державности для „народу нізвідки".

Зрештою, 1 грудня 2008 р. в Україні згадували 17-ту річницю всенародного референдуму, на якому понад 90% її громадян проголосували за державну незалежність. Тоді не пасло задніх й Закарпаття, за незалежну Україну проголосувало 92,6% дорослого населення області. Ультимативні вимоги закарпатських „невдоволених тутешняків" вкотре виявилися спалахом соломи. Однак, питання про витоки новітнього політичного русинства, його ініціяторів і покровителів є надалі актуальними.

При пильному огляді дедалі більше яскраво вимальовується картина московських ініціятив створення новітнього (політичного) русинства на Закарпатті і його постійної підтримки. Цей сепаратистський рух русинів народився в часі, коли „союз нерушимий" розвалювався на очах. Кремлівська верхівка і партноменклатура в різних точках СРСР гарячково шукала способи зберегти свою керівну і спрямовуючу роль і цим самим врятувати себе. Саме тому було роздмухано вогнища конфліктів з кровопролиттям (Прибалтика, Придністров'я, Нагірний Карабах тощо). На Закарпатті для такого сценарію не було сприятливого ґрунту. Комуністам область служила вітриною мирного співжиття різних національностей, начебто доказом правильности їхньої ідеології і політики. А коли розвал радянської імперії став невідворотним, професійні комуно-інтернаціоналісти, злякавшись вибуху прагнення народів СРСР бути господарем у своїй хаті, плюнули на гасло про „дружбу народів". Закарпаття також треба було перетворити на зону нестабільности. Хутенько зорганізували жменьку русинських сепаратистів з місцевих, котрі бачили в цьому можли-

вість реалізувати свої хворобливі амбіції. Їх підтримали деякі закарпатці, що трудилися на партійних посадах у Москві.

Забута дружба народів

9 лютого 1990 р. закарпатські комуністи звільнили Г. Бандровського з посади першого секретаря обкому КПУ. Його місце зайняв М. Волошук, котрий, частіше ніж до Києва, літав радитися до Москви і після повернення до Ужгорода обнародував нові ідеї. Через тиждень після його призначення в Ужгороді організувалося „Общество карпатских русинов" і 21 лютого того ж року товариство вже було зареєстровано. Нагадаймо, що обласній організації Народного Руху комуністи в реєстрації відмовляли півроку. Новостворене „Общество" з першого дня почало кричати про насильницьку українізацію закарпатських русинів і виступило проти „галицького екстремізму", читай–проти національно-патріотичної діяльности демократичних громадських об'єднань.

Виникає запитання, чому комуністи Закарпаття швиденько забули про інтернаціоналізм, дружбу народів і зробили ставку на політичне русинство? Може, цю ідею підкинув їм заокеанський „спеціяліст у галузі творення нових народів" П. Маґочі, про якого пишуть, що мав гарні стосунки з КДБ? Питання залишається відкритим, проте аж ніяк не риторичним, зокрема після публікацій Ю. Балеги щодо співпраці канадського професора з органами КДБ.

Картка Errata

Загальновідомо, що в тексті договорів Київської Русі з Візантією (з греками) з першої половини X століття кільканадцять разів згадується слово „русин" як житель Київської Русі. Але російські науковці часів СРСР цей факт нібито не помічали. Ось, що розповідає академік НАНУ Ярослав Ісаєвич в одній зі своїх статтей.

У 1950 р. московські вчені здійснили черговий переклад історичної пам'ятки „Повісті временних літ". Слова „положити ряд межю Русью и Грекы" (тобто між Руссю і Грецією) перекладено „установить договор между греками и русскими". У тексті перекладу слово „русин" послідовно замінено словом „русский". Згаданий переклад став обов'язковим і за цим стежили дуже суворо. Так було за Сталіна, але так тривало і за часів Брежнєва. В 1972 р. український вчений Я. Ісаєвич у своїй статті для наукового збірника, котрий готували до друку у Москві, вжив слово „русини" стосовно населення Київської Русі. Редактори видання АН СРСР спешу не звернули на це увагу, але перед випуском збірника у світ до всіх примірників було вкладено картку Errata: „надруковано „русины". Має бути „русские".

„Отець–русин, мама–грек, а я–русский человек"

Отже, до розвалу СРСР провідні російські історики і мовознавці

цілеспрямовано уникали застосовувати поняття „русин", „русини" навіть у перекладах з давньоруських текстів. А наприкінці XX ст. сталося чудо. В листопаді 1990 року заступник директора Інституту Етнографії АН СРСР С. В. Чешко безцеремонно заявив: „Теоретично можна вважати, що русини–поняття одного порядку з росіянами, українцями і білорусами, а не частина будь-якого з цих етносів". Московських учених просвітило? Та ні, вийшов конфуз. Кілька років по тому випущено у світ енциклопедичний довідник „Народы России" (Москва, 1994) під редакцією В. А. Тішкова, в якому про русинів написано, що вони, всупереч відірваності від Росії і всупереч українізації „зберегли російську етнічну самосвідомість, російську мову". От і знай, чи русини справді „четвертий східнослов'янський народ", чи вони просто „росіяни", чи, може, „отець–русин, мама–грек, а я–русский человек". Ось як наука в Росії служила сталіністам і брежнєвістам, і як після розвалу СРСР служить путіністам. Це плач за імперією. А як тут обійтися без України? Русинський сепаратизм на Закарпатті можна чудово використати. Свідчить про це, зокрема, злива статтей в російській пресі протягом останніх років. Ось приклад. „Литературная газета" у червні 1992 р. розмірковувала так: якщо Київ дав Криму статус автономної республіки, то на такий же статус ще з більшим правом може претендувати й Закарпаття. В той сам час „Московские ведомости" інформували своїх читачів, що колишню Подкарпатську Русь перейменовано на Карпатську Україну „незаконно". Біль з приводу розвалу імперії перекочував навіть у поезію. Московський поет А. Марков 1992 р. опублікував вірш із закликом:

„От возбужденного Востока,
От Закарпатья до Кремля
Обьединись в союз высокий
Разноплеменная земля".

Свій голос на захист новоявлених русинів підняв і О. Солженіцин. Це було 1990 року в есеї „Як нам облаштувати Росію". В'язень сталінських концтаборів в унісон із закарпатськими комуністами почав лаяти галичан за спокусу відучити „карпатороссов от русской речи" та ще й за те, що галичани, будучи під Австрією, „зіпсували українську народну мову, нашпигували її німецькими й польськими словами". (Цікаво, хто ж засмітив російську мову словами, наприклад, німецького походження „бутерброд", „шлагбаум", „галстук" тощо, не кажучи вже про слова французького походження. Може, це також були галицькі „бандери"?) Згадав лавреат Нобелівської премії „о русинах Закарпатья с их стойкими русскими корнями" також у книзі „Россия в обвале" (1998) і бідкався, що росіяни про них уже забули.

Виникає запитання, звідки Солженіцин перейнявся любов'ю до карпаторосів? Виявляється–в сталінських концтаборах. Трохи світла на це проливає колишній український репресований Петро Лаврів у

київському часописі Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих „Зона". Автор спогадів пише про своє поневіряння в карагандинському висілку Федорівці, де перебував також онук української бабусі, Саша Солженіцин, який, пише Лаврів, ніколи не визнавав право укранського народу на свою державність та й взагалі не признавав окремішности українського народу і його мови.

„Про карпаторосів він довідався від яничарів-мадяронів, засуджених за співпрацю з угорськими окупантами на Закарпатті. Звідтіль у концтаборах сиділи й карпатські січовики, які 1939-44 рр. скуштували угорських тюрем. Великоросові були рідніші карпатороси. Українських повстанців у таборах він сторонився".

Ось від кого Солженіцин черпав інформацію про „карпаторосів з тривким російським корінням".

Закарпатські сепаратисти

На підтримку русинського сепаратизму на Закарпатті в другій половині 2008 р. у двох спеціяльних передачах виступив російський телеканал ОРТ. Нещодавно „Радіо Свобода" (29.11.2008), посилаючись на угорську газету „Мадьор Гірлап", сповістило про московського політолога В'ячеслава Ніконова, який опікується політичним русинством на Закарпатті. Він керує фондом „Русский мир", що є одним із підрозділів служби зовнішньої розвідки РФ. Цей фонд фінансує діяльність русинських сепаратистів на Закарпатті.

На сайті vlasti.net оприлюднено текст листа, що його 19 жовтня 2008 р. надіслав В. А. Ніконов керівнику „Сойму підкарпатських русинів"–священику православної церкви МП о. Д. Сидору. Автор листа повідомляє лідера закарпатських сепаратистів про переказ йому 970 тис. російських рублів (36 540$) для „підтримки і розвитку русинських і російських недільних шкіл Закарпаття". Газета „Мадьор Гірлап" також нагадує, що В. Ніконов є сином високого ранґу співробітника НКВД і онуком міністра закордонних справ СРСР В. Молотова, котрий від імені Сталіна 1939 року підписав горезвісний таємний договір про поділ сфери впливу в Східній Европі між більшовицькою Москвою та гітлерівським Берліном. Безперечно, що московським політехнологам не вдалося б на Закарпатті організувати сепаратиський рух новоявлених русинів, якби вони не мали підтримки серед вихідців із Закарпаття, котрі, як комноменклатура, працювали на відповідальних посадах у Москві та Києві. Одним із таких є нинішній шеф комуністів в Закарпатській області Іван Мигович. У Москві він дослужився до завідуючого сектором ідеологічного відділу ЦК КПРС. Написав кілька книжок пасквільного змісту.

Улюбленою темою І. Миговича були т. зв. українські буржуазні націоналісти та Греко-католицька церква на Західній Україні. Про його публікацію, видану у Москві 1985 року під назвою „Преступный

альянс. О союзе униатской церкви и украинского буржуазного национализма" варто навести, що книжку видано накладом сто тисяч (!) примірників. Українські січові стрільці–це „бандитсько-диверсійні загони" часів громадянської війни (ст. 23). Ці „бандитські загони" сформувала Центральна Рада в Києві „для боротьби з революційними робітниками і селянами" (ст. 31).

Подарунки „державі-химері"

„Енциклопедія Українознавства" видана на Заході–„катехизис антикомунізму", в ній „нема ні слова про таке як „дружба народів" (ст. 75). Про греко-католицьку церкву Мигович пише так, начебто це потвора, що працювала проти українського народу і, що зрозуміло, „проти дружби" з російським народом. У численних своїх статтях і книжкових публікаціях І. Мигович демонструє патологічну ненависть до українських визвольних змагань у XX ст. та до Української греко-католицької церкви.

Хочу звернути увагу на одну деталь з його публікації, яка певним чином пояснює його теперішню підтримку русинських сепаратистів: „В Галичині і в Закарпатті широкі маси українського населення тривалий час вважали себе „русинами", неґативно відносились до спроб правлячих кіл Австро-Угорщини штучно культивувати українофільство (ст. 67). Мигович безсоромно обманює. Адже саме Австро-Угорщина всіма способами гальмувала спроби об'єднання русинів Закарпаття, Буковини і Галичини.

В одній зі своїх статтей Мигович пояснює, що ніякого організованого голодомору в Україні на початку 30-х років не було, а зменшення темпів приросту населення України в ті часи було зумовлене міґраційними процесами, „головним чином із заходу на схід" Радянського Союзу, для „освоєння багатства Сибіру" („Вітчизна", 1986, ч. 7). Що тут відповісти професійному фальсифікатору фактів минулого? А насправді було так: сотні тисяч українських селян за часів сталінізму більшовицький режим примусив каторжним трудом цивілізувати російський неозорий Сибір. Там і покояться кістки цих незлічимих жертв сталінських злочинів в Україні.

Нині Москва намагається диктувати Києву, як „правильно" ставитися до Голодомору 1932-33 рр., як оцінювати боротьбу ОУН-УПА і навіть, як писати про постать і вчинки гетьмана І. Мазепи. Чи має це відношення і до Закарпаття? Має. Торік у квітні в Бухаресті на саміті НАТО-Росія президент РФ Путін заявив, що Україна–це нібито держава-химера, що складається з подарованих територій–від Польщі, Чехословаччини, Румунії, а „найщедрішою" на територіяльні подарунки Україні, зрозуміло, була Росія. Оскільки розпад СРСР, як заявив той же Путін раніше, є найбільшою (для Кремля) геополітичною катастрофою XX ст., то, роздаючи, наприклад, російські пашпорти мешкан-

цям Криму–громадянам України, Москва заохочує до таких і подібних дій також інших її сусідів. Для цього дуже добре надається саме Закарпаття. Невипадково політологи вважають, що з точки зору нестабільности й проявів сепаратизму Закарпаття нагадує Крим.

Політичне русинство на початку 90-х років було задумане як підґрунтя сепаратизму на західних кордонах України з метою розхитувати її державницькі прагнення. А нині завдання цього руху–послаблювати Українську державність. Аж надто прозорою є в цьому роля Москви, яка і надалі робитиме все, щоб заважати Україні самоусвідомитися як европейській державі.

(Український журнал)

ЕМІҐРАЦІЙНИЙ РУСИНСЬКИЙ УРЯД

У певний момент лідери русинства зрозуміли: треба або пристати до лінії розвитку пограничних европейських ідентичностей на кшалт каталонців-ельзасців-сілезців-трансильванців, або ж залишитися в сумнівному товаристві Придністров'я-Абхазії-Південної Осетії під егідою московської гебні. Причому з останньої групи на якомусь етапі відпали, як нереалістичні, проєкти білоруських „ятвягів" та протиставлених литовськості поляків у Вільнюсі (Нагірному Карабаху з допомогою Росії допомогла Вірменія, тож щодо цієї проблеми можемо поставити наразі „галочку виконання"). В українському русинстві маємо справу з двома репрезентантами представлених течій: лідер „леґального", „цивілізаційного" шляху розвитку русинів проф. Пол Маґочі, що очолює Світовий конґрес русинів, і ужгородський священик протоієрей Димитрій Сидор, котрому видається, що саме Росія як спадкоємець СРСР, може ґарантувати безпечний розвиток русинства.

Говорити, що ці позиції розійшлися безповоротно і розсварені на довгі літа, не доводиться: саме після організованого батюшкою Сидором мукачівського з'їзду підкарпаторусинів на одному з найавторитетніших сайтів України–„Українській правді"–з'явився текст проф. Маґочі, у якому на правах блоґера він [вперше на УП!!] переконує у необхідності визнання Україною русинів як даности. Окрім гідної подиву активности реакції на внутріукраїнському ринку інформації, провідники русинства торують інші шляхи, допіру незнані. Великим відкриттям для білоруських інтернаутів стало те, що саме їх столицю Сидор обрав для проведення анонсованого українцям на початку грудня оголошення незалежности Підкарпатської Русі. Про останнє почуто не було, хоч його ознакою стало сформування де-факто еміґраційного русинського уряду (заради справедливости варто згадати, що таке „правительство" вже одного разу створювалося у Братиславі, проте для доброго діла не шкода й повторитися).

(Український журнал)

Олег ТЯГНИБОК
лідер Всеукраїнського об'єднання „Свобода"

МОСКОВСЬКЕ ХАНСТВО НАКЛАЛО ДЕСЯТИРІЧНУ ДАНИНУ НА УКРАЇНУ!

Росія завжди вела, веде та буде вести війну проти України: інформаційну, економічну, енерґетичну, дипломатичну, культурну, мовну, іміджеву. Росія організувала небачену антиукраїнську істерію всередині країни. Росія, на відміну від українських чиновників, зуміла переконати Европу та своїх аґентів, що в газовій війні винна саме Україна. Ми програли не лише інформаційну війну, а й газову. Бо влада в Україні є антиукраїнською за суттю. Вона не може захищати інтереси України. І з цього потрібно робити висновки.

У газовій війні ми маємо апелювати до Европи. Вони повинні купувати газ на східному, а не на західному кордоні України. Ми маємо повернутися до Будапештського меморандуму 1994 року. США та Велика Британія ґарантували нам захист не лише під час військової загрози, а й економічної. Тепер або вони мають виконати ґарантії, або ми матимемо право відмовитися від меморандуму й відновити ядерний статус України.

Росія посадила Україну на газову голку. Тепер ми змушені купувати протягом 11 років величезні обсяги газу. Ми отримали найвищі в Европі розцінки на газ і найнижчі–на транзит.

Влада в Україні нашпиґована аґентами Кремля. Вони не будуть воювати з Москвою, не будуть їй протистояти. У них–спільний бізнес і спільні інтереси. Найбільший із них–президентські вибори в Україні.

Московське ханство обклало Україну десятирічною даниною! Ціна питання–ярлик на князювання в Україні.

Україна потребує зміни системи влади. Ми маємо провести докорінно очищення влади. Провести люстрацію. Змінити систему влади на президентську. Парлямент треба скоротити й обмежити його функції. Потрібно перейти до пропорційної системи виборів із відкритими списками. Необхідно запровадити виборність суддів. Треба створити прозору та легку систему відкликання Президента, депутатів і суддів. Це й стане виходом із ситуації. Бо енерґетичну, економічну, газову чи іншу війну ми можемо виграти, коли матимемо ефективну та національно свідому владу.

ІЗ ВИСТУПУ ОЛЕГА ТЯГНИБОКА

„Газпром" у наступні роки продовжуватиме продавати газ країнам ЕС на умовах поставки „DAF–західний кордон України", як він це робив за часів Союзу.

Український уряд й НАК „Нафтогаз України" досі не наважилися перебрати відповідальність за забезпечення надійного транзиту російського газу до европейських споживачів, підвищуючи ризик втрати монопольного контролю за ГТС.

Підписанням прямих угод ми позбавилися „РосУкрЕнерго"/Фірташа, але дозволили дочірньому підприємству ВАТ „Газпром"–ТОВ „Газпром збут Україна"–реалізувати промисловим підприємствам до 7,5 млрд. куб. м на рік, тобто 25% ринку збуту. Таким чином ми погодилися на експансію російського монополіста на терени держави, про що він ніколи й не припиняв мріяти.

Укладені контракти суперечать усім базовим домовленостям у галузі газозабезпечення України, досягнутими упродовж 2008-го.

Уряд вдавався до методи визначення середньозваженої ціни на підставі прогнозних даних про ціни й обсяги. Викликає щонайменше подив уперте наполягання уряду на цифрі середньорічної ціни 228,8 доляра–це на підставі прогнозних (неточних, уявних) розрахунків про ціни на газ у II-IV кварталах.

Базову ціну 450 долярів–таке незмінне значення показника у формулі щоквартальної ціни на газ на всі роки дії контракту–визначено на рівні ціни для Німеччини без урахування вартости транзиту: „Газпром" запропонував нам найвищу ціну.

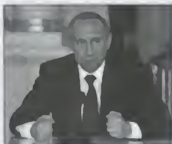
Контрактна умова попередньої оплати за наступний період (пп. 5.1.5 і 5.8 контракту) у разі несвоєчасних розрахунків у поточному–її немає в жодному іншому контракті „Газпрому" з іншими споживачами–надзвичайно жорсткі умови.

Ціна на транзит 1,7 доляра зберігає стратегічні наміри „Газпрому" щодо консервації ролі й стану української ГТС і не дозволяє НАК „Нафтогаз" вести рентабельний бізнес, з урахуванням відрахувань на модернізацію (інвестиційна складова дорівнює 0).

ВО „Свобода". Українська права партія, зареєстрована в 1995, однак діяла з перших років здобуття незалежности. *Олег Тягнибок–голова партії ВО „Свобода", народний депутат України. Виступає за: захист прав українців, шану національних героїв та святинь, поширення української мови, тверду проукраїнську політику.*

Народився 7 листопада 1968 р. у Львові. Лікар, юрист, служив в армії (1987-89), кол. голова Студентського братства м. Львова. Володіє польською та німецькою мовами.

РОСІЯ ПІДКОРЯЄ УКРАЇНУ

Уже немає сумнівів у тому, чому Росія вирішила вперше в історії припинити на два тижні транзит газу до Західної Европи. Метою Москви було отримати контроль над українськими газопроводами та знову втягнути Україну у свою зону впливу. Вдалося. Газовий конфлікт закінчився порозумінням прем'єрів Росії–Володимира Путіна й України–Юлії Тимошенко. Подробиці цього порозуміння, які поступово стають очевидними, цілком зрозуміло свідчать, що український газовий ринок став здобиччю „Газпрому".

Українці платитимуть за російський газ одну з найвищих у Европі цін, а за транзит нараховуватимуть за пільговими ставками. „Газпром" отримав також право на одну четверту ринку України й напевно відбере в українського концерну „Нафтогаз" клієнтів у промисловості, узалежнивши їх від своїх поставок. Тільки питанням часу є те, коли „Нафтогазові"–позбавленому доходів і змушеному до конкуренції із сильнішим „Газпромом"–загрожуватиме захоплення росіянами. На це, однак, в Україні, де газопроводи вважають за символ незалежности, ніхто б не погодився.

У Москві про це знають. І тому пакт Путін-Тимошенко схиляє до іншого рішення. Росіяни формально не приймуть „Нафтогазу", „Газпром" лише зробить його своїм васалом. Зробить собі з нього союзника, на що „Нафтогаз" погодиться за принципом: якщо не можеш перемагати, приєднайся. Уже зараз росіяни й українці плянують співпрацю щодо експорту газу до Центральної Европи. Такий альянс із Москвою частина політиків у Києві може пояснювати позицією Европейського Союзу. Багато політиків ЕС стверджувало, що конфлікт скомпрометував і Росію, й Україну, що обидві держави втратили надійність (ігноруючи той факт, що кран закрутила, однак, Росія). Зіпсута репутація України–це успіх Росії. Ображена безпідставними докорами, Україна, відхилена Евросоюзом, почне повертатися до Росії–спочатку в газовій галузі, потім–в інших сферах економіки та політики. Втягування незалежної України до своєї зони впливу є для Росії вирішальним кроком до відновлення імперії.

Gazeta Wyborcza (Польща)

* * *

„Якщо ми хочемо, щоб нас шанували інші, ми повинні навчитися поважати самі себе"

Павло Загребельний, письменник

Василь ШПАРИК
ветеран війни, фронтовик,
член ради Львівського відділення
Всеукраїнського об'єднання ветеранів

ГАЛИЧИНА ПІД НІМЕЦЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ

Спогади сучасника. З посвятою 65-ої річниці створення Дивізії „Галичина" (1 УД УНА).

Уже через тиждень від початку 22 червня 1941 року Німецько-радянської війни, 29 червня 1941 року, німецькі війська увійшли до Львова, а наступного дня–досягли Тернополя. Зі Станіславщини, де радянські війська займали позиції в Карпатах і їм протистояли угорські війська, щоб не опинитися в оточенні, без боїв відступили кінцево 3 липня 1941 року.

Так розпочалася німецька окупація Галичини. На зміну радянському окупантові прийшов німецький, проте це означало докорінну зміну способу життя.

Після відступу з Галичини радянських військ були відкриті тюрми, в яких по-звірячому були замордовані тисячі галичан, що були напередодні війни і особливо в ніч 22 червня арештовані органами НКВС. Тут уже ніхто не міг засумніватися у вкрай ворожому ставленні до галичан з боку радянської влади. Повинен зазначити, що саме політичний терор радянської влади за неповних два роки найсуттєвіше вплинув на повну огидність до радянської влади і комуністичної ідеології, яка розповсюдилася не лише на сучасників, але й на нащадків.

Тому не дивно, що прихід німецьких військ в Галичину сприймали як звільнення від жорстокого російсько-більшовицького рабства і перспективу на подальше вільне життя українського народу. В розрізі цього, 30 червня 1941 року у Львові було проголошене відновлення Української державности, утворено Уряд на чолі з членом Проводу ОУН(Б) Ярославом Стецьком. У краю було проведе очищення від прокомуністичних залишків.

Та німецька окупаційна влада не бажала створення національної держави українського народу хоча б на кшалт Словаччини чи Хорватії. Уряд і чільні представники ОУН(Б), включаючи Степана Бандеру, були арештовані і заслані в концентраційні табори.

Уже з 1 серпня 1941 року Галичину включили як дистрикт (Distrikt–область) до складу польського Генералгубернаторства. Таким чином, Галичина була фактично об'єднана з окупованими землями Центральної Польщі і відокремлена від решти українських земель, що входили до Райхскомісаріяту „Україна".

На відміну від радянського періоду, коли основною адміністративною одиницею були чисельні райони, які входили до чотирьох областей, що на практиці означало дуже щільне і глибоке проникнення спровадженних зі сходу радянських чиновників у кожне село, німці утворили одну область–дистрикт (Distrikt) Галичина, в якій виділили великі округи (Kreis–округ). У цих повітових містах владу справляв німецький староста, були обсаджені німцями установи політичної поліції–ґестапо (Geheime Staatspolizei) та кримінальні поліції–кріпо (Kriminalpolizei). Поліцію порядку і охорони (Schutzpolizei) комплектували переважно фольксдойчерами (Volksdeutsche) із корінних польських теренів. Вони дуже круто поводилися з українцями, бо фактично це були поляки.

Окупаційну владу цікавили три питання: внутрішня безпека, зокрема на залізничному транспорті, виконання плянів з обов'язкових поставок продуктів (континґентів) та виконання плянів відправки галичан до Німеччини на примусові роботи.

Адже через Галичину пролягав важливий шлях залізничного транспорту на південь України і Кавказ. Мені невідомо, щоб був якийсь випадок підриву потягів. Цим, як відомо, займалися за вказівкою з Москви радянські партизани, але в Галичині їх не було.

Економіка краю базувалася на сільському господарстві. Селяни здавали збіжжя та м'ясо на контингент, але не в таких розмірах, як це було в радянські часи. За здані продукти отримували гроші і спеціяльні асиґнації–„бецуґшайни" (Bezugschein), які давали право придбати за невеликі гроші різні господарські речі, тканини, вироби харчової промисловости (в основному–горілку).

До Німеччини відправляли тих, кого вказав сільський староста (війт).

Політичне життя в краю у таких умовах значно оживилося. У містах і селах створювалися осередки підпільної структури–Організації Українських Націоналістів (Б), яку очолював Степан Бандера. Були. звичайно, і організації ОУН(М), які очолював Андрій Мельник. На відміну від „бандерівців" „мельниківці" проводили свою діяльність майже леґально.

В осередках ОУН(Б), законспірованих, зокрема, під гуртки „Просвіти", молодь вивчала військову справу, техніку конспірації та підпільної роботи, історію України, ідеологічні настанови ОУН. „Декалог" не просто засвоювали, а закарбовували в свідомості як найсвятіші принципи. Девіз „Здобудеш Українську державу або згинеш у боротьбі за неї" сприймався як присяга.

Хоча я був достатньо поінформований, бо навчався в Коломиї, а згодом в Станіславові і їздив у село на Коломийщині, не можу твердити, що в краю не було збройних сутичок з представниками німецької влади. Загально відомо, що ґестапо полювало за членами ОУН(Б),

оскільки вони закликали до непокори і збройного протистояння німецькій окупаційній владі.

Отже, треба б зупинитися на питанні: чому УПА виникла на Волині, а не в Галичині, де було значно активніше українське підпілля?

По-перше, включення Галичини до складу Генералгубернаторства разом з польськими корінними землями не давало приводу Польському еміґраційному урядові в Лондоні утворювати на теренах Галичини „пляцувкі" польської підпільної Армії Крайової (АК), бо, як вважали, при повоєнному урегулюванні Галичина автоматично з рештою Генералгубернаторства увійде до складу Польської повоєнної держави.

На Волині ситуація була відмінна, оскільки Волинь входила до складу Райхскомісаріяту „Україна", що сприймалося як вилучення Волині зі складу Польської повоєнної держави, а тому АК проникала на Волинь, організовувала там свої бойові загони, які мали утверджувати польськість Волині.

По-друге, Волинь і Полісся довший час знаходилися під владою Росії, тому тут радянські партизани могли розраховувати на деяку підтримку частини місцевого населення, чого цілком не могло бути в Галичині. І це показав рейд партизанів Ковпака. Крім того, ліси і болота цього краю сприяли діяльності партизанських загонів.

По-третє, німецька окупаційна адміністрація теж поводилася на Волині значно крутіше, бо наявність радянських партизанів та й польської АК змушувала селян надавати їм матеріяльну підтримку харчами, а це якраз і виводило німців на репресивні дії проти місцевого українського населення.

Українському населенню треба було захищатися від насильства, наруги і пограбувань зі сторони рдянських партизанів, АК і німецької окупаційної адміністрації. Цю місію взяла на себе ОУН. Отже, розпочалася збройна боротьба на три фронти: проти радянських партизанів, АК і німецької окупаційної влади.

Самі ж німці поводилися гордо, вважаючи себе „вищою расою". Всюди (в потягах, на вокзалах, кінотеатрах тощо) появилися таблички: „Nur für Deutsche" („Тільки для німців"). Таке ставлення дратувало місцеве населення, але що можна було вдіяти? Хоча українців вважали за „арійців", відводили їм роль слуг і навіть рабів.

На початку німецько-радянської війни німецьке керівництво настільки було впевнене в близькій перемозі, що не хотіло „ділити перемогу" з поневоленими народами Европи. Проте в 1943 році виступило з ініціятивою створення на добровільних засадах іноземних леґіонів. У Галичині з 28 квітня 1943 року почато формування Української Дивізії „Галичина" за ініціятивою губернатора О. Вехтера. Зважаючи на існуючі обставини, Український Центральний Комітет у Кракові під проводом професора Володимира Кубійовича був змушений підтримати цю ініці-

ятиву. Зголошення добровольців значно перевищило сподівання.

Оскільки тут виступаю з особистими спогадами, то хотів б зазначити, що в 1946-1948 роках, проходячи військову службу в радянських окупаційних військах, я служив в 3-ій ґвардійській танковій дивізії, яка дислокувалася у військових містечках Нойгаммер (Neuhammer) і Шранс (Strans), де у свій час проходили навчання вояки Дивізії „Галичина". До речі, про це я здогадався по знайдених у підвалах приміщення штабу дивізії при їх очистці із знайдених листів з Галичини, хоча в той час така думка стосовно Дивізії „Галичина" не надходила.

У квітні 1945 року перетворили Дивізію „Галичина" в 1-шу Дивізію Української Національної Армії (1 УД УНА), чим довели кінцеву мету свого існування. Вони опинилися на чужині, проте (і це не підлягає сумніву) є активними борцями за Українську державність, за українськість України. І в цьому їх велика заслуга перед нацією, бо заряд патріотизму зі сорокових років вони продовжують нести до кінця своїх днів.

Користуючись нагодою, звертаюся до колишніх вояків Дивізії стосовно долі моїх близьких–Івана Шпарика та Миколи Задемленюка із Коломийщини.

Сучасна моя особиста характеристика стосовно Дивізії „Галичина" є стислою, а саме: „героїчна (за змістом боротьби) і водночас трагічна (за наслідками, бо не було розуміння у союзників СРСР її мети) сторінка української історії".

Юнаків забирали у „Баудіст" (Baudienst–будівельна служба), яка виконувала різні будівельні роботи військового профілю: прокладка ліній зв'язку, будівництво доріг тощо. Загони розміщувалися у повітових містах, так що юнаки могли в неділю і свята побувати вдома. Мені особисто теж належало бути в цьому „баудінсті", але шукали мене в Коломиї, а я в той час уже „обертався" у Станіславові, де навчався. Таким чином я уникнув „честі" помарширувати в дерев'яних (черевиках на підошві із дерева). Треба зазначити, що в пляні пошуку когось німецька окупаційна влада була слаба. Тут хіба допомагали доноси місцевих мешканців.

На Українському Центральному Комітетові професора Володимира Кубійовича лежала вся репрезентація українського населення в Ґенералгубернаторстві, зокрема, стосовно гуманітарної діяльности, для чого створювалися комітети допомоги. Останні відіграли позитивну ролю у 1942 році, коли на Прикарпатті населення голодувало. Для гімназистів і учнів фахових шкіл, які знаходилися поза домом, організували їдальні. Так, наприклад, здавши продуктову картку, такий учень міг отримати щоденно обід.

З того часу добре запам'ятався голод в 1942 році. І річ не в тому, що був неврожай, бо все якось виходили з положення, покриваючи одні продукти іншими. Основна причина–контингенти, які накладала оку-

паційна влада. Спочатку, вже в липні 1941 року, мадярські окупаційні війська на Станіславівщині наказали обмолотити збіжжя і здати їм. А що залишилося? Мізер. І з цим треба було дожити до нового врожаю, а він видався бідним. Спочатку ще якось обходилися картоплею, збіжжям „з-під млинка", тобто відходами. А прийшла весна, травень, червень–зовсім крайня біда. Взагалі, весь народ голодував, убивали тварин, але м'ясо не могло замінити хліб. Хто мав трохи збіжжя, то пускав його на жорна. Переважно користувалися такими, що їх крутили вручну, але згодом у деяких винахідливих господарів появилися і механічні жорна. Дехто їздив в інші реґіони, зокрема на Поділля, але влада всяким чином забороняла таку торгівлю. На залізничних станціях поліція (а це були, як я вже зазначав, фольксдойчери або поляки з корінної Польщі–„мазури") відбирала клунки, била, скидала з потягів. Дітей, наприклад, організовано вивозили на Поділля, де ситуація була кращою. Здається, у ті часи не було інших думок–як поїсти. Проте, як пізніше виявилося, цей голод („німецький") був „забавкою" (бо не було смертельних випадків) у порівнянні з голодом 1946 року („радянським").

Культурне життя розвивалося досить активно. Осередки „Просвіти" плідно працювали на культурно-просвітницькій ниві, виступаючи організаторами фестинів, театральних вистав, інших заходів.

Освіту повернули на довоєнну систему: існувало кілька гімназій, різні фахові школи, загальноосвітні семирічні народні школи. Треба відзначити, що німці не займалися онімечуванням населення, офіційні документи влади публікувалися на двох мовах–німецькій та українській.

Економіка була повністю підпорядкована потребам фронту. В обігу були злоті, випущені для Ґенералгубернаторства. Німецькі райхсмарки в обіг в Ґенералгубернаторстві не допускалися.

Розповідь про німецьку окупацію нашого краю була б неповною, якщо б не сказати про єврейське питання. Загально відомо, що нацистський режим Німеччини дуже неґативно відносився до євреїв, а в Галичині ще з австрійських часів їх було чимало і почувалися вони зовсім непогано. З відступом радянської влади мало кому вдалося втекти на Схід, бо все відбулося дуже оперативно, при цьому населення трималося в необізнаності з реальною ситуацією. Отже, прийшли німці, а євреї залишилися. Були створені ґетто, куди зібрали з околиці усіх євреїв. У створеному ґетто євреї не мали права спілкуватися з населенням, виходили з нього хіба що на роботу–як правило, похоронити померлих. Недовго проіснувало ґетто, усіх вивезли до концентраційних таборів.

Кінець німецької окупації в Галичині наступив у серпні 1944 року, хоча райони на сході, зокрема, Тернопіль, Заліщики, Городенка, Коломия, були звільнені від німців у березні 1944 року.

Див. лист В. Шпарика, ст. 23.

Юрій ТИС-КРОХМАЛЮК

ДІЇ БОЙОВОЇ ГРУПИ БАЄРСДОРФА, 4-го і 5-го ПОЛКІВ та РОЛЯ СОТ. ДМИТРА ПАЛІЇВА

Друкуємо статтю, яка появилася у книзі „Дмитро Паліїв" (Львів, 2007), з поправками й доповненнями на основі найновішої архівної документації.

Автор подає, що ніби штаб дивізії плянував дії полків 4-го і 5-го, але фактично дивізія не мала жодного відношення, бо всі командири, офіцери й підофіцери були німці порядкової поліції. Теж подано неправильні числа сотень, бо пропущено т. зв. тяжкі сотні (4, 8, 12), які були приділені до окремих піхотних сотень як підкріплення. Інж. Юрій Крохмалюк в той час ще не був у дивізії, а вступив на службу до неї в червні 1944 року.

Редакція

На початку лютого 1944 р. прийшов наказ від вищого фюрера СС і поліції в Кракові до штабу Дивізії негайно зорганізувати бойову групу в силі одного полку з наміром не допустити радянських партизан на Холмщину, в райони Любліна, Ярослава й Перемишля. У той час командир Фрайтаґ перебував на курсі вишколу командирів дивізії, і з ним було неможливо порозумітися; майор Гайке відповів, що виконати наказ неможливо. 15 лютого прийшов другий наказ зорганізувати зменшену групу за поданим пляном і вислати проти партизанів Ковпака.*

Тут слід звернути увагу на назву, яку німці вживали для радянських партизанів: „партизани Ковпака". Ковпак у 1943 р. мав свою групу партизан і старався з Волині перейти у Карпати, що йому частково вдалося; але там був розбитий німецькими з'єднаннями і згодом відділами Української народної самооборони. Ковпак утік літаком до Москви. Від того часу він більше не появлявся, але найкращий партизанський відділ, до якого входили вишколені для підпільної боротьби вояки і старшини Червоної армії, мав назву ім. генерала Ковпака.

Група Баєрсдорфа охоплювала: штаб з охороною, батерію польової артилерії, кінний розвідувальний відділ, відділ постачання, санітарно-шпитальний, ветеринарний та інші допоміжні відділи. З українців були в команді групи ад'ютант командира Баєрсдорфа поручник Качмар (полонений під Бродами), сотник І. Рембалович (учасник обох зимових походів, загинув під Бродами), командир артилерійської батерії майор Й. Палієнко (загинув під Бродами), командир постачан-

* Див. Вольф-Дітріх Гайке. Українська Дивізія *Галичина*, 1970, ст. 41-45.

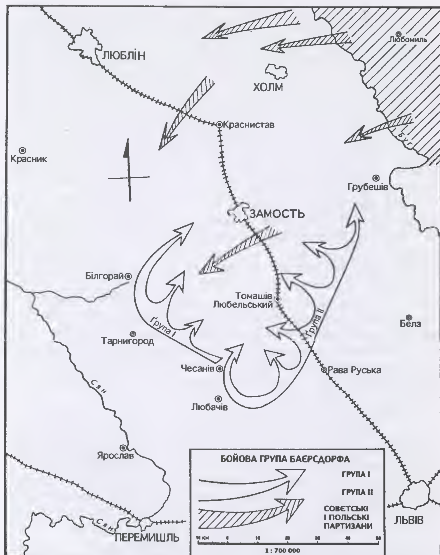

Рис. Орест Слупчинський

ня поручник Поляків, командир кінного розвідувального відділу сотник Р. Долинський, ветеринар д-р Кішко, капелан В. Дурбак. У штабі зв'язковим старшиною був сотник Дмитро Паліїв.

Окремо вели акції дві німецькі групи.

Згідно з наказом поліційного генерала з Перемишля, групу розділено на дві частини: одна мала оперувати в районі Любачі–Чесанів–Тарногород–Білгорай–Замостя, друга в районі Рава-Руська–Томашів.

Згаданий генерал не мав жодного бойового досвіду, ні знань із тактики боротьби з партизанами та ведення такої групи, і тому його накази були нездарні. Це стверджує майор Ґайке. На противагу досвідченому партизанові, вишколеному у спеціяльних школах, наші новобранці без бойового досвіду не могли мати ніякого тактичного значення. На щастя, командири підгруп були високі українські старшини з досвідом партизанської війни у роки Визвольних змагань з тим самим ворогом.

Крім того, вояцтво не мало зимового одягу, терпіло від особливо суворих морозів у тому році. Обидві німецькі групи не підлягали поліційному командирові з Перемишля, і через це не було ніякого відповідного зв'язку для спільних операцій, не зважаючи на те, що наша група була введена у бої ніби у співдії з групами „вермахту".

Паліїв добровільно зголосився брати участь в акції проти партизан, хоч міг спокійно перебути той час у штабі дивізії. Але його наявність у групі та його обсервації невдалого ведення акції, хоч не змінили дійсних неґативних фактів, мали своє значення у рапорті Палієва генералові Фрайтаґові на обговоренні цілої акції. Тоді Фрайтаґ зденервований і згірчений сказав, що він, якщо був би на місці, не виконав би наказу з двох причин: по-перше, тому, що міг би довідатися, що Гіммлер не давав такого наказу, а по-друге, що він добре знає, яких негідних засобів вживають партійні бонзи для власної кар'єри.

Паліїв звернув увагу командира на основний недолік операції: брак потрібних інформацій про силу ворога, розташування його сил і щонайважливіше знання скорости і засобів руху ворожих з'єднань.

Акція 4-го і 5-го полків.

Коли бойові акції Баєрсдорфа залежали від шефів німецької поліції у Кракові і Перемишлі (проти чого гостро, хоч спізнено, протестував командир Фрайтаґ), то наступна акція проти партизан залежала від командування Порядкової поліції, яка вишколювала добровольців у т. зв. СС галицьких добровольчих полках ч.ч. 4-8. Порядкова поліція–SS-Ordnungspolizei–не належала до військ СС і діяла самостійно, одначе головнокомандувачем обох служб був райхсфюрер Ґайнріх Гіммлер. Терен проти партизанських акцій сягав від Холма до Збаража.

Приблизні дані були відомі з рапортів німецьких відділів, які оперували в районах Волині. Це були бойові операції німецьких поліційних дивізій проти УПА, які стояли під командою досвідчених командирів. В останні місяці 1943 р. німці зорганізували дві сильні операції дивізіями-СС фон Баха Зелевського, а після невдачі цілої операції генерала-СС Пріцмана наміром було тотально знищити Українську Повстанську Армію.

Німці зазнали великих втрат у людях і військовому матеріялі та вирішили покинути терен Волині і зрезиґнувати з того роду акцій. З'єднання УПА перекинено на схід від ріки Буг проти сильних відділів радянських партизан та реґулярних відділів радянського війська, яке

без великого спротиву німців зайняло більшу частину Волині.

Тоді вільні ще від більшовиків землі Західної Волині і Полісся були тереном великих рейдів радянських, польських і польсько-комуністичних відділів, які мали різні завдання. Вони посувалися у напрямку Любліна, Перемишля і Борислава, щоб якнайскоріше зайняти нафтові терени та південну гірську частину Східної Галичини з карпатськими перевалами на Словаччину і Мадярщину. Інші групи комуністичних партизан мали два напрямки руху: на Янів попри Львів до Карпат і з Волині на південь попри Броди теж аж до Карпат.

У перші два місяці 1944 р. стратегічно важливі терени Карпат частково були уже обсаджені вишколеними кадровими частинами УПА і чисельно скріпленими членами Самооборонних кущових відділів Полісся і Волині, та Української народної самооборони в Галичині.

Але ці дані були загальні і не давали ясної картини розташування ворожих сил, тим паче, що все було в русі, і шляхи походів постійно змінювалися.

Українські партизанські відділи УПА теж були у русі на південь, а головні сили у ті місяці протистояли сильним з'єднанням радянських парашутистів на півночі.

Щоб вибрати відповідний терен для успішних дій обох полків, слід було докладно провести розвідувальну роботу. Це завдання перебрав на себе Дмитро Паліїв і виїхав у терен, вступаючи по дорозі до Львова і Військової управи. Д. Паліїв оглянув документи Українського Центрального Комітету у Кракові, у яких звітували про події поодинокі голови і працівники Українських допомогових комітетів. Ті громадяни мали можливість дати правдиві оцінки подій на місцях та потреби і стан власних збройних організацій, зокрема самооборонних.

Про це завдання Палієва знали деякі німецькі старшини штабу дивізії „Галичина". Знали теж і ті українці, до яких у тих справах він звертався, особисто чи посередньо. Ціллю ініціятиви Палієва було те, про що він турбувався постійно: не допустити до непотрібних утрат і пролиття крови, боронити український збройний потенціял перед непродуманою або навмисною недбалістю німецького командного персоналу.

Повертаючись з терену, Д. Паліїв був присутній на нарадах Військової управи. Натякаючи на можливу бойову акцію обох полків, він звернувся до членів ВУ, щоб вибрали з-поміж себе делеґатів, які повинні відвідати ті полки. Зголосилися М. Хронов'ят, Л. Макарушка, Ю. Крохмалюк. Повернувшись, делеґати склали звіти про ситуації у 4-ому полку на засіданні Військової управи 7 березня 1944 р.

Полки від 4-го до 8-го дехто називає полками поліційними, мабуть, з тієї причини, що добровольців вишколювала СС порядкова поліція.

Українських вояків усіх полків перенесено до дивізії „Галичина".

Володимир ПИТЛЬОВАНИЙ

ДЕЯКІ ПОДІЇ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ГУТОЮ ПЄНАЦЬКОЮ

Я сам походжу із села Котів, на південь від тої проклятої Гути Пєнацької, бо з неї польські посіпаки нападали на наші села, як ось з „бавдінсту" (будівельної служби) з Золочева, а також вели акції з більшовицькими партизанами. Вони вбивали наших свідомих людей, та й цілком невинних. Але ми не були в силі їм відплатити. Вони мали своїх людей поміж німцями (фольксдойчами). Таким був кол. „жондца" (управитель) Морковскі з фільварку в Колтові. Він мав свою квартиру в Золочеві, через дорогу від квартири Ґестапо.

Так вони на 19.XII. 1943 року прийшли до хати нашого дяка Івана Бендери; то була свята людина. Вони хотіли, щоб він пішов з ними, бо так вони робили, але дяк вскочив у вікно, і там поляк його прострілив у легені. То було о 2-ій годині ранку. Ми його відвезли до Золочева, до лікарні; там ми його відвідали і він просив забрати його додому, бо польські лікарі його вб'ють, і так сталося. Ми тоді були в технічній школі і мали його ще раз відвідати. Ми його поховали на латинський Свят-вечір.

Незабаром після того поляки з Золочева приїхали до Колтова з німецьким підстаршиною, який сидів у поляків Руґовських, а вони гуляли по селі, вбили мого кузена, побили мене, а Славка Михайлишиного прив'язали до саней і так волочили два кілометри на присілок, де мешкав Славко. В той час там був у них знайомий із Тростянця Малого, і як вони там доїжджали, то він дав ногам знати і втік до ліса. Два поляки вискочили, один з одного боку саду, а другий з іншого. Перший поляк вистрілив із кріса, а той другий поляк ввігнався під кулю і так загинув. Але все те пішло проти нас, що нібито українці вбили того поляка.

Нас двох втекло з села, а наступного дня на похорон прийшла до села сотня німців і якби хтось щось не так зробив, то село були б спалили. Нашу школу в Золочеві зайняло німецьке військо весною 1944 року. Всі ми роз'їхались. Я втік до Золочева, до моїх людей, де я мешкав, і перечекав аж поки німці не вигнали більшовиків за річку Серет. Тоді я повернувся додому. Там ми із нашим священиком о. Романом Лиском пересвяткували Великдень, і на 29 квітня я виїхав.

В той час весною 1944 увірвався якийсь відділ більшовиків, бо фронтової лінії не було. Вони підійшли до Сасова і під Золочів. Вони прийшли за мною і моїм татом, інших заарештували, а польська боївка з Гути Пєнацької на конях ганялась по селах. Тих заарештованих пустили додому, але за два чи три дні знову заарештували і привезли за село, а на санях чекав поляк, який їх допитував. Потім їх вивезли на

Верхобуж, одного відпустили, бо мав маму польку, один втік у калісонах, а трьох застрелили. Один односельчанин поїхав до свого села попри Гуту Пеняцьку. Там його зловили і замучили, мав патики у вухах, а коні переполошені самі ввігнались до села.

У моєму рідному селі Опаки, на північ від Колтова, українці мали свою міліцію. То не сподобалось польському ксьондзові й на його прохання німці наставили поляків. У нас був директор школи, бувший кацетник польської Берези Картузької, свідомий чоловік, знав чотири чужі мови, також німецьку. Він із Михалком Дзюбою пішли на Опаки і знову наставили українську міліцію. Поляки зателефонували до свого ксьондза, який пішов до „шуцполіції". Зараз приїхала автомашина з чотирма німцями до Опаків і там застрелили нашого родича Гуру. Та стріляли у його жінку, але якось кулі пройшли збоку шиї у хустину– вона вціліла. Тоді вони поїхали на Руду, наздогнали Сухицького і Дзюбу і там їх постріляли. Помимо того, що Сухицький знав німецьку мову і напевно розказав про роботу (брудну) поляків, вони його розстріляли. Він був добрий патріот і вчений, поляки винищували таких людей.

Наші люди спинили польського ксьондза, який віз у санях зброю. Вони забрали зброю, а ксьондза відпустили.

У 1938 році у селі відбулась місія. Наше село поставило місійний хрест, а скоро польські „щельци" (парамілітарна організація стрільців) той хрест зрізали. Ось так спрацювала польська шовіністична нація під проводом католиків їхньої церкви проти нас–слов'янського народу.

У 1993 році до нашого містечка St. Johns приїхала група поляків юнацької організації (Rolniczej) і з цими поляками перекладач. Він знав англійську мову, а також і українську, бо його мама походить з Івано-Франківська. У розмові зі мною він сказав, що його тітку забили „бандеровци". Я його вислухав і кажу: „Знаєш, я сам є „бандеровєц", але я не маю на своїй совісті ні одного поляка, одначе поляки мене побили, забили мого невинного кузена та чотири інших і теж нашого дяка, і то не у Польщі, але на нашій українській землі".

Ми його возили до Дітройту на наш український фестиваль. Ще і до сьогодні листуємося. А тут і деінде поляки далі цькують на нас. Може ще замало скоштували москалів.

P. S. Нашого о. Романа Лиска закатували совєти, і він проголошений Праведником.

* * *

„Офіцер XXI століття має бути не лише професіоналом своєї справи, а й, перш за все, патріотом та гармонійно розвиненою особистістю", – Павло ТКАЧУК, генерал-майор

ДИВІЗІЙНИКИ ІЗ ДЕНИСОВА

Десять дивізійників із села Денисова, Тернопільської області, які перебували в англійському полоні–Ріміні, Італія, 2 травня 1946 року.

В першому ряді, зліва сидять: Зенко Явний, помер 9 січня 2008 р., похований на українському цвинтарі св. Володимира і Ольги в Ошаві, Канада; Зенко Чамбул, помер в Едмонтоні; Аркадій Іваськів, помер у Вашінґтонському стейті; Богдан Дусановський, помер в 1994 р., спочиває на дивізійній секції св. Володимира в Оквіл, Канада. Стоять, зліва: Володимир Цьопик, помер в 1979 році в Буенос-Айрес, Арґентина; Андрій Остапів, помер в Англії; Роман Дусанівський, живе в Гамільтоні, Онтаріо, Канада; Іван Ґенсюр, живе в Ньюарку, США; Михайло Букшак, помер в Англії; Володимир Щебивлок, живе в Англії.

Подав побратим і односельчан Богдан Чамбул, довголітній член Братства дивізійників Торонтонської станиці.

* * *

Соромно дивитися на деякі позиції тих чи інших політичних сил, прикро, що деякі, хто відносить себе до українського політикуму, залишаються малоросами або хохлами.

Віктор ЮЩЕНКО, Президент

Петро ГРИЦАК

ВІДЛУННЯ 1-го ЛИСТОПАДА У ЙОГО 90-ЛІТТЯ

Ким поляки воювали з українцями в Галичині 1919 року? Дітьми-„орленятами", що сьогодні заборонено міжнародними законами й окреслюється як випадки суспільного звироднїння. У боях за Львів група молоді складалася з 1134 особи, 244 були нижче 14 років, а наймолодший мав 9 літ.

Події, які розпочалися 1-го листопада 1918 року–важливі дати в українській історії. В Галичині дійшло до проголошення української незалежности у формі ЗУНР, як наслідок політичних перемін в Австро-Угорщині. Але труднощі зайшли величезні. Треба було негайно боротися з існуючою місцевою владою, яка після надання автономії Галичині (1861 р.) опинилася в польських руках. Бо, мимо великого розвитку письменности, культури й поступу в поширенні особистої свободи у XIX ст. в Европі та осягнення політичних прав поодиноких народів, ті поняття ще не були докотилися вповні до провідних кіл польського народу. Це була боротьба з противником, що не визнавав українців окремою нацією, а вважав, що це все було тільки наслідком якоїсь німецької чи австрійської інтриґи, а не емансипація поневоленого народу (так як чехів чи словаків). Інші народи успішно з'єдналися в одній державі (Італія, Німеччина). Тому західні українці (галичани), мали незвичайно важке завдання виступити проти дуже небезпечних заїлих та заздрісних противників, які використовували–тяжко навіть подумати–дітей на більшу скалю під час громадянської війни, в яку фактично перемінилася боротьба між українцями й поляками у 1918 році. Того роду спосіб ведення війни сьогодні став знову у центрі світової уваги, бо сильно поширився останніми часами, головно в міжетнічній боротьбі серед примітивних народів Африки й Азії. Тому його заборонено міжнародними законами й окреслено як характеристичний випадок суспільного звироднїння.

Незвичайно, що ініціяторами такого звироднілого способу політичної боротьби були польські ксьондзи. Тут спеціяльно добре відомим був активний у родинному місті автора цієї статті, Перемишлі, ксьондз Панась. Він зорганізував з молоді 14-17 років (пізніше знаних як „орленята"–„орлєнта" по-польськи), боївку для виступу проти українців, яка зірвала існуюче тоді перемир'я між двома народами. Внаслідок того дійшло до здобуття міста поляками 12

листопада. Бо протилежно до того, що сталося у Львові, в Перемишлі перебрання влади українцями скінчилося перемир'ям, а саме місто було поділено рікою Сяном, як демаркаційною лінією. Зрештою, перебрання влади деінде пройшло безкровно.

Тому слід згадати, що внаслідок перемир'я українці випустили з полону–в добрій вірі–ген. Пухальського та більшу групу польських офіцерів, взятих у перших днях зриву, який був для поляків цілком несподіваним. Так Перемишль був втрачений, стратегічний міст, що вів до Львова, де якраз мали місце важкі бої, залишився непошкодженим і використаний поляками для постачання і підкріплення військ, і Львів поляки здобули 22 листопада.

Втрата ключових (як показалося) міст Галичини, з їхніми боєприпасами (як запілля колишнього австрійського фронту), стало рішальним для евентуальної програної ЗУНР.

Про паралельні виступи „орленят" у Львові подає деталі польський часопис *Нови Дзєннік* від 14 листопада 2008 року. Під час перших 20 днів оборони Львова згинуло 439 жовнірів, з того 103 хлопців нижче 17 року, а немало навіть 14 років. Назагал, група молоді 14 до 17 років складалася з 1134 особи, майже половина чинних оборонців, а з загального числа 6 022 жовнірів 244 були нижче 14 років, а наймолодше „орленя" мало тільки 9 літ!

Сьогодні поляки, замість хоч трішки повстидатися (з ретроспекту таких неймовірних виступів) з гордістю згадують їхнє 90-ліття. Відомим є, що тоді поляки широко розголошували всім, що „українці воюють з польськими дітьми та жінками".

Відомою є теж контроверсія із відбудовою пам'ятника „орленят" у Львові, яка ще дотепер не була остаточно врегульована. Такий пам'ятник в Перемишлі зруйнований німцями, недавно відбудовано. Один із генералів, визволених „орленятами", видав про свої переживання брошуру, де каже (цитує автор із пам'яти): „Wyzwolilismy Przemysl z newoli strogiej, z newoli dzikiej, z newoli hagdamackiej".

Скрайньо агресивна політика супроти всіх своїх сусідів (може тільки з винятком Румунії) довела Польщу з її „моцарстовою" (тобто великодержавною) політикою до програної війни 1939 року*, та втрати незалежности на 50 років, а виховання населення у скрайньо

* *Зешити гісторичне*, том 64, як подає *Нови Дзєннік*, 31 жовтня 2008 р., заява останнього міністра закордонних справ Польщі Ю. Бека (як був інтернований у Румунію, 1944 р.): „Були ми народом великим...а будемо ще більшим... тільки треба йти вперед... як показав пан Ю. Пілсудський".

шовіністичному дусі сильно причинилося до ряду ексцесів супроти національних меншин підчас Другої світової війни, та зараз після війни–супроти українців. З тих подій найбільше відомі є виступ проти німецької меншини в Бидгоші 3 вересня 1939 та погром у Єдвабному в червні 1941, який недавно вийшов на денне світло.

В загальному можна ствердити, що перебрання влади українцями у Східній Галичині було цілком успішне та зустрілося з певним зрозумінням зі сторони місцевих польских, більше умірковних, кіл.

„Листопадовий зрив" (як він перейшов до історії) спочатку був дуже успішним та неприємно заскочив наших ворогів–це як доказ доброї співпраці серед широких кіл української громадськости та виконування вказівок свойого політичного проводу. Також назавжди розвіяв наставлення наших ворогів, що українці є народом нездібним до самостійности.

КДБ–ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ ТА ЄВРЕЙСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Уперше Служба безпеки України оприлюднила архівні дані про зв'язки сіоністських партій з українськими націоналістами у 1947 році, а також знайшли докази того, як радянські спецслужби навмисно загострювали українсько-єврейські відносини у 40-50-х роках. Саме ці дані обговорили понад 50 провідних науковців України та Ізраїлю у рамках Міжнародного форуму „Проблеми історичної пам'яті та шляхи подолання неґативних стереотипів в українсько-єврейських відносинах", який відбувся у Києві.

–Щоб унеможливити контакти між українцями та євреями, радянські спецслужби проводили відповідну інформаційну кампанію. Яскравим її прикладом є озвучення на початку 50-х років леґенди про участь вояків батальйону „Нахтіґаль" в антиєврейських акціях у 1941 році. Але ми знайшли цілу низку документів, які відтворюють шлях формування леґенди, зокрема, те, як спецслужби шукали псевдосвідків, які могли б її довести. Так, вони знайшли 19 „очевидців", які підтверджували цю леґенду, але насправді жоден з них не був на той час у Львові, а „свідками" вони стали тільки тому, що КҐБ пообіцяло їм за це виїзд до Німеччини,–зазначив кандидат історичних наук, директор Галузевого державного архіву СБУ Володимир В'ятрович. –І це не один доказ того, як радянські спецслужби навмисно розпалювали ворожнечу між українцями та євреями. Так, на початку 60-х років служби КҐБ розіслали редакціям єврейських видань листівки, які закликали убити Ярослава Стецька і таким чином відомстити йому за тисячі жертв геноциду. Схожі листівки розсилали і українським націо-

налістам–але із протилежним закликом. Також працівники СБУ знайшли низку документів про спільну боротьбу євреїв та українців зі сталінським режимом на території України. Серед них–листівки-звернення УПА до національних меншин, написані 1950 року, у яких закликали боротися за незалежність України. За словами пана В'ятровича, автором листівок був єврей Дубровський, який працював політичним консультантом в одного з командирів УПА.

–Ймовірно, ця листівка була початком інформаційної кампанії українського підпілля, спрямованої на зближення українців та євреїв у боротьбі з тоталітарним режимом,–продовжив Володимир В'ятрович.–Це якраз був час, коли радянська система розгортала масову антиєврейську кампанію. Про це свідчить і знайдена нами інформація із секретного підручника „Антисоветская деятельность еврейских националистов в борьбе с ней органами государственной безопасности", виданого 1956 року.

Як переконані науковці, такі дані лише зайвий раз доводять, що в євреїв та українців лишалися як приємні, так і сумні сторінки спільної історії. За словами директора Українського інституту національної пам'яті Ігоря Юхновського, спільним випробуванням для обох народів стали роки Голодомору та Другої світової війни. Об'єднує нас і те, що українські лідери завжди виступали за рівні права усіх народів, серед них і єврейського, євреї діяли у складі Української повстанської армії, а в роки Центральної Ради було засновано Єврейську національну культурну автономію.

Іван ФІЛІПЕНКО

„День"

ОКСАНА ЗАБУЖКО ПРО КРУТИ, БРОДИ

Книжку Оксани Забужко „Польові дослідження з українського сексу" я читав із щораз-то більшим зацікавленням, що перейшло в немале захоплення. Книжка писана в стилі–я б це назвав–потоку свідомости. Реченя скупі на пунктацію і тому зацитую з книжки частинку одної сторінки (99) і це „речення" не є конечно традиційним реченням: „*... молодший, в гімназичній формі з кашкетом, це коштувало теличку на рік: дасть Бог, вивчиться, в люди вийде, таке ж бо змалечку вдалося бистре на розум,–а вони потім гинули під Крутами, під Бродами і де там ще, ті, з кого мала поставати наша еліта, ...*"

Ця сентенція змушує мене до глибокої роздуми та провокує серйозну, зрештою, цікаву дискусію.

Орест Слупчинський

РОСІЯ СПОРЯДИТЬ СТРАТЕГІЧНІ РАКЕТИ У ВІДПОВІДЬ НА ПЛЯНИ США ВИВЕСТИ ПРО В КОСМОС

В Росії розробляється нове спорядження для стратегічних ракет у відповідь на пляни США вивести в космос ударні засоби протиракетної оборони.

Політ цих ракет оминатиме зону дії космічної системи ПРО (Протиракетна оборона) США.

США проводять роботи у галузі розвитку і створення нових озброєнь і вважають космічний простір потенціяльною сферою ведення збройної боротьби. У зв'язку з цим не відмовляються від плянів виведення ударних засобів у космосі.

Для перспективних міжконтинентальних балістичних ракет, які плянується створити до кінця 2020 року, передбачається впровадження нанотехнологій, що забезпечать ракетам більші шанси уціліти в умовах дій космічної зброї.

Американська концепція ядерного удару передбачає знищення всіх російських атакуючих ракет, і що більшість ракетних комплексів буде знищено у місцях їх базування в результаті т. зв. превентивного удару. Стартуючі російські ракети плянується розбити американськими протиракетними комплексами.

Такий сценарій ніколи не вдасться реалізувати. Стратегічні ядерні сили Росії, у тому числі РВСН (Ракетні війська стратегічного назначення) здатні нанести відплатний удар при будь-якому розвитку подій.

Після одержання наказу від Верховного Головнокомандувача Збройними силами Російської Федерації, необхідної для стратегічних ракетників, час для запуску ракет не перевищуватиме 2-3 хвилин. Це означає, що старт більшості ракет буде здійснюватися до моменту бойових блоків противника по позиційних районах ракетних з'єднань. РВСН завжди готові до удару.

До 96% установок ракетного угрупування готові до випуску, з ґарантованим ураженням найважливіших об'єктів, що складають основу військово-економічного потенціялу будь-якого аґресора.

Угрупування запляновaних ракетних комплексів РС-12М2, Тополь-М4 і РС-24 матимуть високі показники ефективности проти системи ПРО США.

Термін експлуатації ракет „Стилет" в Козельській і Татишевській дивізіях ракетних військ стратегічного призначення будуть продовжені до 33 років.

На основі даних моніторинґового стану ракетного комплексу з ракетами УР-100Н УТТХ (за клясифікацією НАТО–SS-19 „Стилет") та успішного запуску цієї ракети з Байконуру в серпні 2008 року, з метою підтвердження 31-річного терміну експлуатації, прийнято рішення провадити далі дослідження для збільшення термінів експлуатації ракети УР-100Н УТТХ до 33-ох років.

Це дозволить Кізельській дивізії, озброєній РК з ракетою УР-100Н УТТХ, продовжити нести бойове чергування в складі РВСН до її переозброєння ракетними комплексами нового покоління.

У НАТО ЗНАЙШЛИ КОМПРОМІСНУ ФОРМУЛУ ДЛЯ ВСТУПУ УКРАЇНИ І ГРУЗІЇ

У Брюсселі міністри закордонних справ країн-членів НАТО обговорили дальші кроки щодо вступу до Альянсу України та Грузії.

Згідно з компромісною формулою, Україна та Грузія мають виконати т. зв. „національну річну програму". У ній йдеться, зокрема, про демократичну контролю над військовими, свободу слова, незалежність правосуддя та чесні вибори. Консультації мають проводитися в рамках вже існуючих комісій НАТО–Україна та НАТО–Грузія. На цьому наполягли в першу чергу США, що традиційно лобіюють процес вступу цих двох країн до Альянсу.

Основний противник швидкого надання Києву та Тбілісі Пляну дій з набуття членства в НАТО–Німеччина–натомість відстояла пункт про те, що ці програми не замінять ПДЧ. Берлін застеріг щодо передчасного прийняття обох держав до НАТО і закликав до діялогу з Росією в цьому питанні.

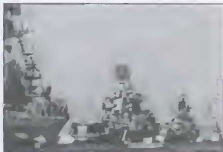
Компромісна формула, вироблена брюссельськими дипломатами, великою мірою відображає британську пропозицію. Як відомо, США та Великобританія разом з колишніми державами так званого „східнього бльоку" активно підтримують негайне включення України та Грузії до Альянсу й пропонують спеціяльний плян узгоджених і спільних з НАТО дій. І хоча обидві країни вже беруть участь у програмі партнерства з НАТО, британці закликають своїх союзників створити структуровану програму відносин між НАТО та Україною і Грузією з чіткими ґарантіями реґулярного обміну у військових питаннях, а також конкретної допомоги у модернізації їхніх армій. Україні та Грузії потрібно пройти ще „довгий шлях", перш ніж вони зможуть стати членами НАТО.

(„Майдан-ІНФОРМ")

Іван ФАРІОН

РОСІЙСЬКИМ МОРЯКАМ ТРЕБА ПИТАТИ В УКРАЇНИ ДОЗВОЛУ

і повідомляти, куди пливуть і для чого

Керівництво України вирішило „дисциплінувати військових моряків, які тимчасово розквартировані на території нашої держави. Такий висновок випливає із двох указів Президента Віктора Ющенка, які було підписано 13 серпня 2008 року.

Указом за №705/2008 введено в дію рішення Ради нацбезпеки „Про ситуацію навколо пересувань, пов'язаних із діяльністю військових формувань Чорноморської фльоти Російської Федерації поза місцями їх дислокації на території України". Цей документ передбачає, що командування ЧФ Росії має надіслати Мінборони України запит щодо надання дозволу на здійснення таких пересувань не менш як за десять робочих днів до початку пересувань. При цьому Міністерство оборони надсилає копії цих клопотань вітчизняним МЗС, СБУ, МВС, МНС, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Державній митній службі України, які, своєю чергою, можуть додатково запитувати від командування ЧФ РФ інші відомості.

Іншим Указом Президент Віктор Ющенко затвердив порядок перетинання державного кордону України військовослужбовцями, військовими кораблями і літаками ЧФ РФ, що перебуває на території України. Указ встановлює, що для перетинання кордону України військовими кораблями або літаками ЧФ РФ командування не пізніше ніж за 72 години надсилає через штаб ВМС Збройних сил України до Генштабу ЗСУ відповідне повідомлення. У ньому обов'язково зазначаються відомості про наявність на таких військових кораблях або літаках осіб, озброєння, боєприпасів і вибухонебезпечних речовин, військового майна та обладнання, що транспортується.

У разі невиконання зазначених вимог служби державних контрольних органів України можуть вимагати від військового корабля або літака ЧФ негайно залишити внутрішні води і територіяльне море України або її повітряний простір.

Такий порядок є світовою практикою. Отож Указ Президента Ющенка правильний, хоча дещо запізнений. Нагальність цього документа продиктована бойовими діями Чорномоської фльоти Росії у Грузії.

Валентин МОРОЗ

УКРАЇНІЗАЦІЯ

Закінчення

Рекомендуємо прочитати цілу статтю, яку ми друкували серіяльно в чч. 2-4, 2008 і ч. 1, 2009. Проф. В. Мороз дуже яскраво представляє стан в Україні зараз після втрачення самостійности та українізацію, що загрожували розвалові СРСР, відзначаючи перемогу російських шовіністів у проводі Кремля під проводом Сталіна.

Редакція

І коли вже наводити паралелі між наддніпрянськими і західноукраїнськими процесами у „міжвоєнному двадцятиріччі", то варто згадати, що 30-і роки були в Західній Україні, умовно кажучи, „епохою Донцова". А коли вже так, то необхідно (абстрагуючись від дріб'язків) ствердити, що Хвильовий–то „перший Донцов", а Донцов–це „другий Хвильовий" (різниця лише в тому, що кожний висловлювався мовою, яка пасувала до його ситуації).

Ще і ще раз підкреслюємо: всі ці успіхи 20-х років не йшли „як по маслі" й не „падали з неба". Сталін, що був тоді у Кремлі головним теоретиком з національного питання, навіть почав у московських газетах полеміку з Хвильовим. Але в тому то й річ: це була полеміка, і не більше; дозволити собі якийсь розгром хвильовізму (і українства взагалі) Москва тоді ще не могла.

Ще один факт отого „московсько-харківського" протистояння. Коли постало питання про президента ВУАН (Всеукраїнської Академії Наук), то Агатангела Кримського на цю посаду не пропустили. Московська п'ята колона кусалася як могла–але зуби тоді були не ті! Бо 20-і роки–це була епоха українського реваншу на Наддніпрянщині! (Дуже промовистий факт: у Харків перенесли столицю лише тому, що українські позиції в ньому були незрівнянно слабші порівняно з Києвом. І все ж отой зрусифікований Харків на очах ставав українським!)

В цій атмосфері епохальних змін дуже природним і логічним був поворот з еміґрації на рідну землю багатьох діячів УНР (і взагалі українських активістів). Повертається на Вкраїну Михайло Грушевський і стає головою історичної секції ВУАН; повертається Самійленко, і багато інших. І йшлося не лише про поворот; багато галицьких діячів уперше в'їхали на Україну у 20-і роки, наелектризовані атмосферою українізації. (Варто лише назвати таку величину в українській культурі, як Крушельницький).

Була то палка з двома кінцями... Комуністам залежало на тому, щоб

зміцнювати свої впливи на Західній Україні. Совєтським консулом у Львові був навіть такий діяч не-комуністичного „походження", як Лапчинський (колись належав до Партії українських есерів). Він „розмножив" у Львові таку расу, як „ікроїди" (так називали іронічно тих, що ходили до совєтського консульства „їсти ікру"). Ясно, що в консульстві їх напихали не лише ікрою...

І все ж в атмосфері 20-х років загальний баланс цієї „гри з двома кінцями" був позитивним з точки зору українських інтересів; українство у цій грі більше здобувало, аніж втрачало. Досить зупинитися лише на одному аспекті ситуації: оця „галицька іміґрація" до Харкова сприяла процесу з'єднання всіх частин України; отого з'єднання, якого так бракувало в роки української революції у стосунках між структурами УНР і ЗУНР. Досить сказати, що у 20-і роки 50% важливих „крісел" у Харкові зайняли західні українці (такі, як галичанин Бобинський чи буковинець Загул).

„Секрет" ситуації був у тому, що, незважаючи на мілітарну окупацію Москви, реальний „ґрадус" української самостійности підвищувався!

Був то голос Долі!

В цих умовах росіяни дуже швидким темпом перетворювались в Україні з домінуючого елементу на етнічну групу (таку, скажімо, як португальці в Торонті чи філліпінці у Вінніпеґу,–або, ближче до українських реалій–як „общество Пушкіна" в сучасному Львові).

І в Москві зрозуміли: якщо ці процеси потривають ще з десять років–імперія розвалиться! О так, Україна буде комуністичною, і Грузія буде комуністичною, і Вірменія буде комуністичною,–але всі вони будуть самостійними державами! (Правду кажучи, московському „чєлавєку" було абсолютно „паралельно", чи буде Україна комуністичною, чи антикомуністичною–аби не втекла з московської клітки).

Отже, цей аспект (страх перед децентралізацією) став основним у московській політиці 20-х років. Плюралізм став для Москви ворогом номер один. І то плюралізм у двох вимірах: 1) в національному; 2) в економічно-господарському. (Як уже згадувалось, в атмосфері вимушеної „відлиги" 20-х років непівщина–економічний лібералізм– була невіддільною від коренізації, тобто національного плюралізму). Імперія мусила зупинити ці процеси–то була справа імперського самозбереження.

Але зупинити процес децентралізації можна було лише одним способом: це означало замороження цього процесу (в умовах замороження ніякий ріст неможливий).

І тому головна увага імперського „єдинонеділимства" була спрямована у 20-х роках на відшукування формули заморожуючого

тоталітаризму.

Лише тоталітаризм міг врятувати імперську „єдинонеділимість".

Здійснення цієї формули припадає на 30-і роки–епоху сталінізму; але початок треба шукати ще в деяких подіях 20-х років. І то в подіях, не дуже помічених,–вірніше, й помічених, але витлумачених „догори ногами".

Про що йдеться?

Кожний чапаєзнавець знає, що в кінці 20-х років у кремлівсько-імперській системі велась боротьба з двома „уклонами" (ухилами), що закінчилися їхнім розгромом. Але знає, звичайно, не те, що треба знати.

„Уклон"... Це теж специфічне слово з московсько-комуністичного жаргону. І теж потребує перекладу на нормальну (навіть російську) мову. „Уклон" (ухил)–це означало відхилення від норми: офіційно-комуняцькою мовою–від „правильної лінії партії". Так от: таких „уклонів" у другій половині 20-х років „помітили" два.

Першого назвали „правий уклон", і його „абнаружілі" в 1925 році. Виявляється, у комуністичній партії сформувалась група під проводом Бухаріна, яка була занадто правою,–тобто засиділась в капіталізмі й не хотіла бігти до соціялізму з такою швидкістю, якої вимагала „партєйна лінія". Фінал (як завжди у комуняцькій системі) був ясним: групу вигнали з партії, а Бухаріна оголосили дуже „нехорошим"(терміну „враг народа" тоді ще не було).

Другий „уклон" назвали лівим. Його „обнаружілі" в 1927 році. Це була група в комуністичній партії під керівництвом Троцького (Бронштайна). Які ж були гріхи в цієї групи? Виявляється, вона бігла до комунізму занадто прудко, не рахуючись із реальною ситуацією. Фінал був той самий: групу виключили з партії. Ситуація ще не дозволяла тоді заслати Троцького на Соловки чи просто вбити; його тільки послали на „партєйну работу" в Алма-Ату (тобто в розумінні московського функціонера–на Чукотку). Використовуючи той час, коли сталінізм ще не „дозрів до кондицій", Троцький зумів вислизнути на Захід і навіть очолив у Мексіці свою троцькістську групу. Але „москаляндія" знайшла його і там: він був убитий аґентом КҐБ.

Отже: одні бігли до комунізму недосить прудко, а другі бігли до комунізму занадто прудко... Але ж уся ця „бігня до комунізму"–це несерйозно. Усе це–„казки дідуся Панаса" (так називається дитяча програма на київському радіо). Була така анекдотична історія в совпедівські часи. Лекція. І лектор проголошує: „Товариші! Комунізм на горизонті!" А в залі підіймає руку старий еврей і каже: „У мєня єсть вапрос. А што такоє ґарізонт?" Лектор йому відповідає: „А, горизонт–це така лінія, що скільки не йди–ніколи до неї не дійдеш. Пойнятно?" Старий

єврей каже: „Понял. Вапросов больше нєт". Отже: чи хтось біг до комунізму занадто поволі, чи зандто швидко–все одно ніхто не добіг; бо ж до горизонту ще ніхто ніколи не добігав. Але... (один маленький секрет) російській еліті в Московській імперії було абсолютно „паралельно", хто як біжить до комунізму. Вона пильнувала іншого: хто біжить до Москви, а хто втікає від Москви.

І... тут нарешті „секрет секретів"! Гляньмо реально (без різних „класових" кумедій) на московсько-імперську ситуацію 20-х років. У 1920 році (приблизно), коли після трьох років революційного хаосу „каламутна вода" нарешті відстоялася (і можна було нарешті побачити, „хто є хто"), всі побачили: у Кремлі (центрі імперії) 90% „населення"–це люди „єврейського проісхождєнія"! І тут російська еліта сказала собі: роги мої, роги... Для неї це був великий сюрприз. Росіяни ж звикли, що вони уже майже півтисячі років сидять безконкуренційно у Кремлі! (Правда, були це росіяни дуже „рябенькі". Бо після завоювання Казанського ханства–і пізніших завоювань–татарська еліта (задля „лакомства нещасного") перейшла на православ'я. І в поняттях того часу люди ці стали „русскімі". І були це не просто якісь там латифундисти (маґнати місцевого значення). Серед цих колишніх татарів були такі центрові постаті російської історії, як Турґенєв, або найвидатніші російські адмірали: Нахімов, Ушаков. Але всі ці колишні татари давно уже стали „русскімі" (і, можливо, виконували московсько-імперську місію далеко краще, аніж традиційний „москаль в лаптях").

А тут такий сюрприз... Якісь там євреї... Російська еліта не збиралася з цим миритись; і віддавати позиції просто так, „ні за цапову душу", не бажала. У роки НЕПу й коренізації вона ще мусила мовчати, і лише підбирала „відмичку" до нової ситуації. Бо в умовах режиму, який проголосив себе (теоретично) інтернаціональним, було неможливо просто отак сказати: йди геть, бо ти єврей! Мусово було знайти „класово-пролетарську" причину.

Отакий секрет (дуже простенький...) двох „уклонів" у комуністичній партії. Виявляється: всі ті, яких вигнали з партії і за правий „уклон", і за лівий–все це були люди „єврейського проісхождєнія" (різні там „бронштайни", „кронштайни" і всякі інші „штайни"; хоч майже всі вони замаскували свої справжні прізвища слов'янськими псевдонімами–скажімо Троцький, чи ще якийсь там „висоцький", „заблоцький"–і так без кінця).

Російська еліта брала реванш за 1917 рік (коли так необережно „проморгала" свої позиції в Кремлі). Ще раз повторюємо: повністю це вихлюпнулось у політичну „тарілку" в 30-і роки, у час сталінщини. Але початок був у кінці 20-х років, коли розправлялися з двома „укло-

нами"–тобто виганяли з Кремля єврейську еліту.

І тут підтвердилася (у сотий раз, у тисячний раз!) стара істина: в умовах імперії (тобто багатонаціональної держави) у центрі процесів завжди буде національний чинник (все інше крутиться навколо нього). А всі оці розбалакування про те, що „уклоністи" були „недосить пролетаріятські" (чи недосить „варіятські")–то все просто камуфляж, просто димова завіса, сфабрикована для того, аби приховати справжню пружину процесів.

На „видимій поверхні" 30-х років (на „рівні вулиці") це ще не відчувалося. Але „у верхах" це вже було реальністю. Приклад: Молотов залишився на посаді міністра іноземних справ (і не поїхав на Соловки) тільки тому, що відмовився від дружини єврейського походження...

„Отакі-то пироги", як казали „у нас в СССР".

Але ж ми не пишемо „історію Московської імперії у 20-у столітті". Нас цікавить історія України у 20-у столітті. Отже, мусимо глянути на справу саме так: що означали ці „справи і справунки" кінця 20-х років з точки зору українських інтересів (маємо на увазі „уклони")?

Що ж... Реванш російського шовінізму (у будь-які часи) ніколи не був на користь українських інтересів. Стосунки українства з сіонізмом теж ніколи не були гладкими (особливо тепер, коли сіонізм „пхає палки в колеса" українській справі скрізь, де тільки може). Але в умовах 20-х років (українізація) неможливо не помітити виразну тенденцію: певний паралелізм. Тобто: коли в Кремлі запанували „нє-русскіє"–вони мусили дати певні шанси „нє-русскім" і в Києві, і в Тбілісі, і в Ташкенті. Факт є фактом: „коренізація на не-російських територіях імперії була в унісон з „нє-русскою" владою в Кремлі.

Отже: вигнання „нє-русского" елементу з Кремля майже автоматично означало зменшення шансів для „нє-русскіх" у всіх кінцях імперії (в тому числі й на Україні).

Як бачимо, в кінці 20-х років поступово формується група російсько-шовіністичного реваншу. Могла вона виявитись лише у формі тоталітаризму. Очолив її Сталін (взагалі кілька наступних десятиліть у совпедівській імперії заповнені феноменом, що увійшов в історію під „крутою" назвою сталінізму!)

Свою „продукцію" (більш сучасною мовою–свої роги) цей російсько-шовіністичний реванш показав повністю в 30-і роки.

* * *

„День подвигу під Крутами – це наш справжній національний День Захисника Вітчизни. Він неминуче – це моє глибоке переконання – постане в серці кожного українського воїна і громадянин".

Президент Віктор Ющенко

ПЕТРО САВАРИН: „З СОБОЮ ВЗЯЛИ УКРАЇНУ"

У Києві 2007 року вийшла книга відомого громадського й політичного діяча д-ра Петра Саварина п. н. „З собою взяли Україну. Від Тернопілля до Альберти". У книзі, на 524 сторінках, автор описує своє життя та успіхи на канадській землі, де він опинився після воєнних дій. У книзі поміщено його промови, привіти, спогади, статті, доповіді, описи подорожей—навіть на китайському мурі—сильветки визначних людей. Згадує свою дружину Олю й сім'ю. Усе це доповнене знаменитими численними світлинами. Очевидно, таких книг-збірників можна б видати кілька, щоб зібрати усю творчість автора. Та добре, що появилася одна книга. Бо в ній документація не тільки одної людини, але й діяльности української діяспори та канадського політчного життя.

Д-р Саварин є активним членом Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, був головою 1960-го, читав доповідь про УД і Українську Національну Армію по різних містах, нагороджений найвищою відзнакою Братства–Золотим хрестом за особливі заслуги.

Вітаючи появу цієї книги, бажаємо дальших успіхів і для уваги наших читачів друкуємо вийнятки з двох статтей.

Редакція

Іван ДРАЧ

ЙОМУ БОЛИТЬ РІДНА ЗЕМЛЯ

Розумний. Чесний. Дисциплінований. Про все має свою власну думку. Але готовий її змінити, коли ти дуже вже арґументовано йому будеш заперечувати. Та ти ж но спробуй йому протиставитися–він напоготові.

Тугий. Зібраний. Сконцентрований. Його постать була б нечужою серед масивних брил якогось північно-канадського льодовика. А його ж сюди на канадську займанщину занесло зовсім іншим стихійним лихом–політичним, еміґрантським, загнало аж до Едмонтону, де одне, може з найдальших від материкової України, українське гніздів'я. Він тут не лише не загубився серед чужого люду, а й став канцлером університету, він став провідником української долі, коли був обраний

Президентом Світового Конґресу Вільних Українців.

Так йому болить рідна земля, там, де народився, і де порозбігалися всі стежки дитинства і збіглися в одну дорогу–від рідного дому через Европу до Канади, Альберти, Едмонтона.

КІУС (Канадійський Інститут українських студій)–його дітище, він може годинами розповідати про історію тої чи іншої книжки, яка тут народилась. Я ж ніяк не можу позбутися почуття якоїсь ірреальности, дивної таємничости перебування в сутінковому Едмонтоні, де загорілий український патріот вчить мене, як треба жити на цьому світі, щоби тебе і знали, і шанували, і гордилися тобою як видатним канадійцем, енерґійним політичним і громадським діячем Петром Саварином...

Валерій ПОЛКОВСЬКИЙ

БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В КАНАДІ

17 вересня 1926 року в селі Зубрець, біля Бучача на Тернопільщині народилася людина, якій пізніше з Божої волі судилося відіграти важливу і, скажемо, унікальну ролю в розбудові українського життя в Канаді. Його звати Петро Саварин. Правник за освітою, будитель українства за своїм покликанням, будівничий та активний учасник українських канадських політичних та освітніх організацій, фундацій, проєктів, ініціятив тощо.

Його енерґії та надхненню можна тільки щиро позаздрити. Як і чистоті думки та інтелекту, глибокій обізнаності та ерудованості, заповзятливості та цілеспрямованості.

1949 року П. Саварин еміґрує до Канади, де його основна праця й пожертва задля України та українства–це збереження української національної субстанції в світі. У 1955 та 1956 роках він отримує загальну та юридичну освіту, закінчивши Альбертський університет.

З головою поринає у вир організованого українського життя, стає активним членом Пласту, комендантом першого старшо-пластунського табору „Дружба", довголітнім станичним та інтендантом. 1955 р. він був головним ініціятором курсів українознавства для Пласту, які у вересні 1956 р. стали курсами українознавства ім. Ів. Франка. У тій школі вісім років викладав історію України, був рік директором, сім років заступником директора і зв'язковим із громадою.

Адвокатом П. Саварин пропрацював 35 років. Ця праця також вимагала постійного самовдосконалення, енерґії, формування високих людських якостей.

Паралельна праця П. Саварина в українському та канадському світах чудово переплелася та взаємодоповнилася. Працюючи для Канади, він працював і для майбутнього України і, навпаки, розвиваючи

українську справу, приносив вклад у розбудову Канади. Теорія багатокультурности (в розробку якої він додав великий внесок) дозволила робити це. П. Саварин брав участь у таких українських організаціях: Пласт, Український Народний Дім, „Українські вісті", „Ґейтвей видавництво", Товариство Сприяння УНР, „Верховина" (Дім для сеньйорів при Катедрі св. Йосафата), Наукове товариство ім. Шевченка, Приятелі Українського села, Альбертське товариство збереження української культури, Конґрес українців Канади, Комісія 100-ліття при КУК, Дім опіки св. Михаїла, Клюб українських професіоналів і підприємців, Федерація КУПіП, КІУС (Канадський інститут українських студій), Канадська фундація українських студій, Харитативне товариство ім. Єпископа Будки, сприяння коледжам, Український народний союз і Світовий конґрес вільних українців та інші.

Відкриття пам'ятника „Борцям за волю України" (Едмонтон) у присутності Патріярха Кир Йосифа. Перший зліва–д-р П. Саварин.

1956 року він приєднується до лав консервативної партії. Був обраний до дирекції, пізніше заступником, а вкінці президентом консервативної партії Альберти.

Саварин був ініціятором і лобістом Канадського інституту українських студій, який засновано в 1976 році.

Членом управи та сенатором він був з 1972 до 1978 рр., а пізніше як канцлер університету–з 1982 до 1986 рр. Видання п'ятитомної Енциклопедії України англійською мовою було одним із вершинних його досягнень, як співорганізатора КФУС-у.

1983 р. П. Саварина обирають президентом Світового конґресу вільних українців. Він віддає свої знання, ерудицію, життєвий досвід. З візитами, виступами, він відвідує численні куточки різних континентів, де проживають українці. Виступає, організовує, закликає, аґітує, вмовляє... Більше року проводить у роз'їздах.

Слід згадати його ролі у відкритті двомовних програм у школах Альберти, його ролі у формуванні українських шкіл в Едмонтоні.

Відзначений він найвищою нагородою–Орденом Канади, почесним докторатом з університету, внесено його ім'я в довідники „Хто є хто в США, Канаді, Альберті". Нагороджений кількома медалями: 120-річчя Канадської конфедерації, 100-річчя поселення українців у Канаді, Шевченківською золотою медалею, медалею св. Володимира СКВУ,

медалею Вічного вогню в золоті Пласту.

Його погляд на ролю науки: „На мою думку, під час миру найкращою зброєю народу в боротьбі за своє існування є наука, наука і ще раз наука, а щойно тоді–політика, а потім–економіка і т. д. Саме в такому порядку!"

Його відповідь на питання, чи можна повноцінно зберегти українську культуру без української мови: „Українська мова–це ключ до семи замків замкненого сезаму української душі, чародійний талісман, вічне євшан-зілля, що запахом своїм не дозволяє нам забути рідної матері, з крови й кості якої походимо. Зберегти повноцінну українську культуру в іншій мові–неможливо, а хто перестає живитися хлібом рідної мови, культури, традицій тощо–раніше чи пізніше гине".

П. Саварин закликає до активної участі українців у політичному житті країн, де вони проживають, апелює до їхньої свідомости, громадського обов'язку. Він просить ставити найвищі цілі перед собою та й досягати їх. Відзначимо його безмірну віру в розвиток України та осягнення нею своєї самостійности. Він вірить у розвиток українських поселень у світі, у поширення української мови та нашої культури.

ПЕТРО САВАРИН

Народжений: 17. 9. 1926 р. в селі Зубрець, біля Бучача, Тернопільської області (на золотому Поділлі), в Україні.

Батьки: Михайло, син Семена і Юлії (з дому Ковалівська) і Анни (з дому Атаманюк) Саварин.

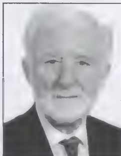
Освіта: До народної школи ходив у селі, до 5 і 6 кляси Гімназії в Станіславові, тепер Івано-Франківськ, до 7 кляси в Чорткові, а матуру здав по Матуральних курсах в Ельванґені, у Німеччині. B.A. і L.L.B. зробив на Альбертськім Університеті в Едмонтоні.

У Канаді: від червня 1949 р., куди приїхав як робітник до ліса, але тому що не було в той час потрібно лісорубів, то за дорогу відробив рік на фермах в Онтаріо.

Свою біографію у книзі „З собою взяли Україну" П. Саварин закінчує:

–Не буду згадувати різних організацій, зокрема загальних, де я був тільки певен час членом і не грав якоїсь поважнішої ролі, хоча всі вони, хай так скажу, урізноманітнювали наше з Олею життя. А йшли ми з Олею скрізь, як два коники в парі, а Оля завжди мені казала і досі каже: „Life is what you make it". Відпочивати будемо на другому світі. А життя таке безмірно цікаве! Мушу тут ствердити, що й наші діти, Богу дякувати, живуть цікавим життям. Здобувши вищу освіту, одружилися зі своїми, працюють за фахом, завели гарні родини. Словом, нам лише тепер жити й веселитися, доки Господь дозволить. Бо все в Божих руках. Маємо троє одружених дітей.

ВІДЗНАЧЕННЯ ПРОФЕСОРА ІВАНА КОРОПЕЦЬКОГО

4 грудня 2008 р. Світова Рада Наукового Товариства ім. Шевченка, у співпраці з Осередком Праці НТШ у Філядельфії, в приміщеннях Дому Св. Софії в Елкінс Парк, Па, відбувся урочистий вечір вручення „Медалі Михайла Грушевського" від наукового товариства ім. Шевченка у Львові та „Грамоти" НТШ А проф. Іванові Коропецькому.

У програмі вручення нагород взяли участь: д-р Ярослав Заліпський, Голова Осередку Праці НТШ у Філядельфії, д-р Орест Попович, Голова НТШ А, академік Леонід Рудницький, Президент Світової Ради НТШ.

Проф. Іван Коропецький–хорунжий дивізії „Галичина", закінчив університет в Ерлянґені 1950 р. й осягнув докторат з економіки в Українському Вільному Університеті. Еміґрувавши до США, продовжував студії завдяки кільком стипендіям в Нью-Йоркському Університеті, де осягнув ступінь маґістра, і в 1957-1959 рр. працював як старший економіст стейту Нью-Йорк. У 1960 р. розпочав академічну працю як лектор у Міському Коледжі Нью-Йорка, а, осягнувши докторат із філософії в Колюмбійському Університеті, в Нью-Йорку у 1964 році отримав посаду професора економіки в Темпл-Університеті.

Коропецький є автором вісьмох наукових розвідок про економіку України англійською мовою, двох українською, що були видані в Україні, як також і його „Вибрані економічні праці" українською мовою, що з'явилися у видавництві „Смолоскип" у 1998 році.

Іван Коропецький є членом американської Асоціяції Економістів, Української Вільної Академії у США та Іноземним членом Національної Академії Наук України.

Ярослав КОЛОДІЙ

З листів до реакції

Дорогі Побратими!

Пересилаю з цим листом передплату на журнал „Вісті комбатанта" (чек на $35–залучений) на 2009 рік. Рівночасно бажаю всім доброго здоров'я з Новим Роком і сил продовжувати видавання цього унікального і незаступимого для історії з часів 2-ої світової війни видання. Всі річники „ВК"–це не лише епоха Першої Української Дивізії УНА, але це також документальний внесок роз'яснювальної праці в подіях, які мали місце на українських землях і були спотворені брехнею ворожими силами. Справді, є чим гордитися редакційній колеґії!

З дружнім привітом,

В. Сторожинський

Олександер Ганс ПУЛЮЙ

ОСІНЬ 1939

З листів польової пошти

Іван Пулюй народився 12 травня 1901 року, де його батько, світової слави вчений Іван, був професором німецької політехніки. На початку Першої світової війни зголосився до УСС і брав участь у боях з поляками за Львів. Хворів на тиф. З польського полону втік через Словаччину до Праги. Виїхав згодом до Німеччини, студіює електротехніку. Винахідник фільмових апаратів. Помер у Баварії, Німечина, 31 грудня 1984 року.(Див. „ВК", ч. 1, 1985). Його спомини взяті з книги „Дмитро Паліїв–життя і діяльність", 2008, надруковані німецькою мовою. Пулюй був бойовим побратимом Дмитра Палієва у Визвольних змаганнях.

Редакція

І. Пулюй з дружиною, з прапором Українських Січових Стрільців, під Фельдбахом в Австрії в березні 1978 року, під час вшанування полеглих вояків УД.Справа д-р Василь Верига.

В той день серпня 1939 року, коли народився мій син, я, як лейтенант 9-го кавалерійського полку „Фюрстенвальде", був покликаний на перші військові вправи, за якими відразу були і другі, й треті. Всі три я проходив в Генеральній команді III в Берліні під командуванням генерала Брузатіса, майора Розентретера та капітана Лінгарда. Я був скерований до розвідки, куди старший лейтенант Р. Зеллір, мій шеф у

фільмовій студії „Клянґфільм" у Берліні, мене рекомендував завдяки моїм знанням мов. Перед закінченням третіх вправ, розпочався похід на Польщу.

9 вересня я прибув до Кракова й зголосився до полковника Візера. В моєму великому помешканні, що мусило належати єврейській сім'ї, яка втікла, я не лише знайшов нове службове приміщення, але також добре умебльовану кімнату з двома ліжками. Тут зустрів мого колишнього воєнного товариша з Першої світової війни. Він тоді як поручник у Пархачі біля Кристинополя (тепер, Червоноград) був командиром телефонної станції 8-ї Бриґади новоствореної Української Галицької Армії як старший лейтенант. Це був Ганс Кох зі Львова, німецький студент-теолог, євангелист та доброволець кол. австрійської армії, приятель українців. Цікаво, що він тоді врятував мені, 18-річному студенту-кадетові, як сотник життя тим, що відправив мене в єврейський шпиталь. Згодом д-р Ганс Кох був професором університету та керівником Інституту Східної Европи в Кеніґсберґу та Бресляв (Вроцлаві). Він спочатку розповів, що він декілька днів тому прибув сюди й коли нам було донесено, що поляки плянують протинаступ, було замовлено харчі на евентуальний відмарш. Але з цього нічого не вийшло. В Кракові панував спокій і місто не зазнало пошкоджень. Наш номер польової почти називався: „Штаб військового командувача Краків І".

Мій товариш по кімнаті був лейтенант д-р Оберлендер з контррозвідки II. Його шефом був майор фон Айкерн, особливо приємний чоловік, який припадково поранив свою праву руку невеликою таємничою трубочкою, з англійським написом, яку найдено на одному польському військовому пості. Це був запальний пристрій, якого я і всі присутні перед тим з цікавістю оглядали. У Відні сказали б:„Добре, що нічого не сталося, люди стояли, але нічого не бачили".

Насправді тут було досить затишно. Дивним було те, що польські покоївки прибирали наші кімнати. Крім того, замок моєї старої валізи не працював як слід. І ще одне неприємне відчуття, якого я не міг позбутися, було те, що на кожному правому одвірку кожних дверей висіла причеплена трубочка довжиною 10 см, в якій був перґаментний папір з гебрейським написом. Професор Ганс Кох, який, відколи я його знав, був найкращим оповідачем „єврейських жартів", пояснив, що на цих перґаментах є написані благословіння, як символ духу, що присутній в цьому єврейському домі. Від цього стало мені подвійно неприємно. Професор Ганс Кох був саме таким. Уже під час обіду в офіцерській їдальні, яка була приміщена у вітальні будинку, довів нас до сміху. Одному офіцерові подане вино не смакувало й він зауважив з впевненістю фахівця: „Це вино є освяченим". На що пан Кох з посмішкою похитав головою і сказав на своєму непідробленому

польсько-єврейському жаргоні: „Ну що сталося? Панове, офіцери, чи ви вірите, що освячене вино може бути поганим? Ну, ну..."

Найбільше з цього сміявся лейтенант Оберлендер, який мене підвів до скляної вітрини при бічний стіні салону, де він до обіду вивчав книжки написані не лише польською, але й єврейською мовами. Мене найбільше цікавили старі скечі й рисунки Кракова з австрійських часів. Ці речі я хотів розглянути ближче, бо мій покійний тесть, полковник Кершбаумер, служив тут в артилерійській частині на вулиці Краківській і моя люба дружина, солдатська дитина, сама собі дала ім'я „Ніна", так якби її повне ім'я, надане батьками, Анна Марія Юзефа, було замало екстраваґантним, коли вона вперше побачила світло цього світу.

Але в мене було замало часу, щоб оглянути всі цікаві речі у вітрині, бо мене покликав до себе полковник Візер. При ньому стояв українець, якого я ледве впізнав. Це був мій колишній військовий товариш хорунжий Дмитро Паліїв, який мене довший час вважав пропавшим безвісти. Так я довідався, що тоді в 1919 році не лише сотник Ганс Кох, захворівши на плямистий тиф, був доставлений у шпиталь, але і в цей же день також Паліїв. Розмова, яка з цього випливала, була досить цікавою. Паліїв був засновником політичної партії „Фронту національної єдности"; він теж запропонував мені свою співпрацю, якщо було б потрібно.

Наступного дня я вже був в Перемишлі і там замельдувався в штабі міського коменданта генерала Стрецціуса, милого бородатого пана, який спочатку не знав, що має зі мною робити, бо вже мав одного перекладача–також милого старшого добродія в окулярах і з бородою; це був професор доктор Крауз–наскільки я можу пригадати–мистецтвознавець з Мюнхена. І ще були два баварці, старший лейтенант фон Деґґендорф та лейтенант Блянк. У той час у Перемишлі стаціонували виключно гарні люди, серед них майор Тарбук, віденець з відомої родини Тарбуків, з якої вийшли офіцери всіх службових ранґів Вермахту, від лейтенанта аж до генерала. Тоді я, як новоспечений лейтенант, належав лише до 9-ої кінної Фюрстенвальде, а не до „вершків" військового товариства; хоч верховий кінь мені не належався, я все таки–як кавалерист–подзенькував моїми шпорами.

Наша квартира знаходилась в дуже гарній віллі на передмісті Перемишля, неподалік від підірваного на Сяні залізничного мосту, але для мене не було вільної кімнати. Однак я мав щастя, бо мені запропонував Паліїв неподалік гарну кімнату в будинку його сестри Кекилії. Вона була вчителькою фізкультури і, здавалося, її всі дуже любили–її всі по-дружньому кликали „Цьопа". На розпорядження розвідки, мені, як і професорові Гансові Кохові, дали псевдоніми–мене просто назвали „лейтенантом Ганкохом". Ми очікували приходу росій-

ських окупаційних військ до берега Сяну. І тому я мусив собі підшукати для маскування ще інше ім'я–мені спало на думку ім'я з старих часів моєї юности–просто „лейтенант Пухер"–від моряка Пухера. що жив в каюті біля Трауну (притока Дунаю).

Ґенерал Стреккіус помітив, що лейтенант Пухер йому дуже придався, бо він, на бажання генерала, вмів вичарувати свіжі „яйка" в українських селян. Але справжньою чарівницею була панна Цьопа. Так як одна рука іншу миє, так вона інколи приходила з проханням до мене. Тепер вона показала мені–трішки соромлячись–квитанцію з ломбарду (заставної крамниці) по тамтой бік Сяну, який мав бути демаркаційною лінією. Вона боялася, що росіяни там все сплюндрують. Я переплив річку на човні й у ломбарді застав СС-вояків, які спаковували всі цінні речі, щоб їх заховати в безпечне місце від росіян. Великі дерев'яні скрині були вже спаковані, але мені пощастило отримати перстень панни Цьопи. Це не був цінний перстень, ймовірно, пам'ятка від її покійної мами. Випадково я помітив на полиці ряд старої мисливської зброї, серед якої мені впав у вічі американський вінчестер–малого калібру рушниця, яка зацікавила мене як любителя полювання. Я попросив дозволити мені подивитись на неї і, на моє велике здивування, мені не лише дозволили, але ввічливий службовець СС сказав: „Рушницю ви можете собі взяти, якщо вона вам сподобалась. Моє завдання–забрати лише коштовні речі". Так завдяки панні Цьопі я отримав неочікуваний подарунок.

Був насправді чудовий і теплий осінній день. По обіді я не отримав ніяких завдань, то ми ще трохи балакали в офіцерській їдальні про ситуацію на фронтах. Наші війська дійшли до Бугу, Совєти вмаршурували у Львів. Тут на Сяні було спокійно. Лиш Варшава ще не скапітулювала. Потім я пішов на прохід, з недалекого лісу на мене подував приємний вітрець. Зрештою, панна Цьопа сказала мені, після того як я показав їй свою рушницю і до якої, на жаль, я не знайшов набоїв, що на довколишніх пагорбах є багато дичини, то я дуже забажав туди піти.

Панна Паліїв хотіла мені показати найкоротшу дорогу й ми пішли, я, очевидно, без окулярів, бо кавалеристові вони не пасують. Коли ми проходили попри останні будинки польової вулиці, ми побачили декілька людей, які юрмилися навколо селянина та його дружини, які, як я почув–були з польського села, знищеного воєнними діями. Жінка тримала на руках немовля, батьки якого згинули, тому вони шукали допомоги для дитини в Перемишлі.

Це була, як мені здавалося–гарненька дівчинка, ймовірно молодша за мого недавно народженого в Берліні другого сина Акселя, і мені прийшла ідея–адоптувати цю бідну крихітку. Але що скаже на це моя дружина Ніна? І як мені, лейтенантові-кавелеристу, возитися з немов-

лям, якому постійно потрібно змінювати пеленки і, і, і...? Але думка про немовля не покидала мене–я вже багато неординарних речей зробив у своєму житті. Бо як кажеться: „Всіх хороших речей має бути три!" Тим часом панна Цьопа, добра душа, готова була допомогти людям з дитиною й для мене не мала часу–тільки показала мені дорогу до лісу.

Йдучи лісовою дороою, я думав, що написати в листі польової почти до Ніни, і що вона говорила би до дитини. Я далеко не зайшов, як опинився перед великою галявиною. На мій подив я почув здалека тупіт копит багатьох коней і втішився, що зустріну ескадрон нашої кінноти. Я зупинився, очікуючи їх. Кіннота з лісу їхала просто на мене. Мене охопив страх–це були поляки. Що робити? При собі я мав лише пістолет вальтер калібру 7,65 мм проти 100 кіннотників! Втікати? Ні! Це війна для мене–і для поляків! Мигнула думка: що ж буде без мене робити Ніна в Берліні з двома хлопчиками?

Ескадрон наближався поволі, немов би улани хотіли якнайдовше налюбуватися впійманням одного-єдиного німецького офіцера. Польський офіцер їхав просто на мене і раптово витягнув шаблю. „Ну, привіт!"–подумав я, не здригнувшись. І ось несподіванка: він зробив хрест шаблею, опустив лезо, ніби на знак привіту, і зголосив найкрашим тоном австрійського офіцера: „Я здаюся".–І підніс до мого носа його блискучу шаблю.

Чи я насправі правильно повівся як новоспечений „південний прусак"? Я не знав, що кодекс честі наказує робити в такій незвичній ситуації, бо його не вчив. Я спантелично відрапортував полковнику великодушним жестом, що він може затримати свою шаблю.

Відразу я собі докорював. Який я був би би гордий, якби взяв цю чудову шаблю як трофей! Я повісив би її в нашій берлінській кімнаті т. зв. Марії-Терезії, або, ще краще–поклав би шаблю в гостинній кімнаті, так би сказати, до ніг українських гетьманів, які розміщені на стіні. Я саме отримав ці десять медалів від дуже талановитого східноукраїнського скульптора Масютина в Берліні. На жаль, він не міг дістати на них бронзи, бо вона, ймовірно, була більше потрібна до продукції зброї. І я сам проґавив можливіть вшанувати київських князів польською шаблею.

Польський полковник назвав мені своє ім'я, але я так був схвильований, що нічого не зрозумів, і лише представився псевдонімом Пухер. Полковник свистом покликав ще одного коня для мене, я сів на нього й ми поїхали з ескадроном до Сяну. Він розмовляв чудовою староавстрійською німецькою мовою і сказав мені, між іншим: „Не можу зрозуміти того, що ваш уряд робить спільні справи з цими російськими бандитами. Я добре обсервував цих монгольських солдатів. Вони всі мають гвинтівки ще з царських часів і носять їх не на

ременях, а на шпаґатових шнурах. Я ніколи не здав би своїх вояків у полон цим бандитам."

Сьогодні я не можу пригадати, що він ще говорив, але воно не було приємним. Він ще сподівався, що невдовзі знову буде нова Польща, щось як за старих австрійських часів.

Я відітхнув з полегшенням, коли нарешті звітував ґенералові Штрекіусові. Ґенерал був вельми здивованим, коли я привів мого гостя в його службовий кабінет, а ще більше, коли він виглянув з кімнати й побачив на вулиці цілий озброєний польський ескадрон, улани котрого, позсідавши з коней, поводилися так свобідно, якби завоювали цілий Перемишль.

Після дружнього вітання обох офіцерів, моя присутність була зайвою, тим більше, що прийшов теж старший лейтенант фон Деґґендорф. На вулиці стояли поруч з перекладачем д-ром Краузом, лейтенант Блянк і наш трохи переляканий канцелярійний персонал. Ніхто не міг зрозуміти, як так раптово з безхмарного неба перед віллою з'явилося так багато повно озброєних, але дружньо настроєних польських уланів.

Мені було дуже шкода, що я зужив цілий фільм до мого фотоапарату „Ляйка" на нецікаві фотографії на підірваному залізничному мості. На цьому мості було збудовано провізоричну телефонну будку, з якої лейтенант Блянк безпосередньо контролював існуючий ще залізничний рух. Поступила інформація, що в дорозі є транспорт, про пересування якого ще прийде повідомлення.

Тимчасом я старався придбати для дівчат усе їм потрібне й побачив на підміському вокзалі товарові вагони переповнені польськими родинами, яких евакували з вільного міста Данцінґа (Ґданська) і які надіялися поїхати далі на Львів. Картина дуже сумна. Але залізничне сполучення було перерване. Крім цього, це була так звана „неправдива інформація", тому що телефон був призначений до іншої цивільної служби. Тепер я тут стояв і те, що почув польською мовою, було дуже болючим. Майже всі ці люди були колишніми службовцями польських фірм у Данціґу, які змушені були покинути свої помешкання, і з собою могли взяти тільки малу валізу на особу. „Була саме обідня пора,–обурено розповідав один мужчина,–моя сім'я засіла за стіл до обіду, як їх примусили негайно все залишити, щоб не пропустити транспорту". Я не хотів всьому вірити, але дуже багато з них розповідали мені подібні історії, коли довідалися, що я знаю польську мову. Для того, щоб уникнути неприємної ситуації, я їх запитав:„Чи ви забули, як це було 20 років тому, як ваш національний герой Адальберт Корфанти написав в польській газеті „Рубайте! Так позбудитеся німців!"(Адальберт (Войцех) Корфанти–польський провідник, який після закінчення Першої світової війни зорганізував

підпільну армію в Горішній Сілезії, щоб силою прилучути цей індустріяльний реґіон до Польщі. Не зважаючи, що 58 відсотків населення проголосувала у плебісциті залишитися в Німечині.–*ред.*)

Мені поляки не вірили. Але я старався їм доказати. В той час я навчався у Ґданську суднобудування і, щоб заробляти на життя, у вільний час працював у банку „Гейманн і Ко." Бо я добре знав чеську, польську та російську мови. Пізніше я теж працював в польській залізничній спілці „Рух" на Кашубському ринку № 21 як продавець квитків. Я пригадав їм не лише про солдатеску Корфанти „злого духа Верхньої Сілезії", але також про приятелів французів. „Дивуєтеся друзі, що французи вас підбадьоруювали?". „Дивуєтеся, що старі кривди не забуваються? І чи не ваш генерал Ридз-Сьміґли в останні роки дуже причинився до розпалювання ненависти?".

У всякому разі мені було дуже шкода ґданських поляків. Я ніколи не очікував, що німці так не по-людяному трактуватимуть цивільних поляків. Щоб їх трохи заспокоїти, я намагався повторити слова польського полковника кавалерії, що скоро закінчиться війна й буде знову мирне співіснування народів, як в старій Австрії. Чесно кажучи, я цьому не вірив. Навпаки, я мав відчуття–після розповідей поляків–що ми мусимо виграти війну, інакше нас зовсім знищать, як бажав Корфанти. Я був радий, коли прийшов відділ поліції, але одне не вкладалося мені в голові, що народ поетів та мислителів, німці, співвітчизники моєї мами з Майнцу, щось таке можуть робити, та ж їхній поет Ґете напоминав: „Благородна ця людина, котра готова помагати і робити добро". Я насправді був розторощеним.

Продовження в настуному числі.

УКРАЇНА І США ПІДПИСАЛИ ХАРТІЮ ПРО СТРАТЕГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО

ВАШІНҐТОН. – 19 грудня державний секретар США Кондоліза Райс і міністер закордонних справ України Володимир Огризко підписали договір про співпрацю між обома країнами. Речник Державного департаменту Шон МакКормак заявив, що документ, під назвою „Хартія про стратегічне партнерство США і України" передбачає співпрацю в торгівлі, економіці, обороні, енерґетиці, безпеці і культурі. США розглядають можливість відкриття малої дипломатичної місії у Симферополі. Напередодні в Посольстві України у США В. Огризко взяв участь у зустрічі з українською громадою Вашінґтону, а в п'ятницю, 19 грудня, поклав квіти до пам'ятника Тарасові Шевченкові. Того ж дня по полудні В. Огризко був гостем щоденної програми „Голосу Америки"–„Час-Тайм".

Петро ВАЩИК
Режисер студії „Заграва"

ПЕРША ДИВІЗІЯ УНА

Під такою назвою я бачу повнометражний документальний ФОТОфільм, який стане цілющим зіллям національного пробудження та очищення мого співвітчизника від промосковського ідеологічного чортополоху. Надихнула мені цю ідею та інформаційна війна, яку так професійно веде „старший брат", і так безталанно програє „брат молодший". Причому на усіх фронтах–чи то духовність, економіка, політика, мова, культура тощо. На 18-му році Незалежності, на золотій землі, з таким же народом ми опинилися на межі жебрацтва. Наші предки-козаки та їх нащадки УСС та лицарі УПА, доведені до такого стану, хапали шаблі і виборювали свої права. Тепер хапаємося за пляшку, за голову, за серце, чи ще щось, але не розум. Бо саме за розум української людини, а вірніше його відсутність, так шалено борються посткомуністичні інформаційні генерали.

Петро Ващик

Якщо стверджувати, що „хохол"–це лікарський діягноз психічної недуги, а „українець"–приналежність до нації, то спробу перетворити Українця в „хохла" споглядаємо на кожному кроці. Увімкніть телевізор, і на вашу голову потоками виливаються ідеологічні помиї, які послідовно втлумачують українцеві принцип меншовартості. Окрім політичного лохотронства, владної корупції, банального запроданства та всіляких садистських жахів, іде цинічне оболванювання телеглядача „вірними слугами нороду" в телепрограмах „Свобода на..." З номера в номер, піяряться, за словами львівського перевізника, „одні і ті ж депутатські пики, від брехні і лицемірства яких вже тошнить".

Мені неодноразово доводилося бачити в цих телевізійних шоу, з яким заповзяттям паплюжиться честь і гідність людей, для яких Україна була і є понад усе. Це–захисники Вітчизни вояки УПА та Дивізійники. Та Україна, за яку вони платили кров'ю та життям, досі не спромоглася, не тільки підняти своїх лицарів на п'єдестал Слави, а бодай визнати воюючою стороною та забезпечити гідну старість. Все з точністю до навпаки–комуністичні душогуби в Незалежній Україні, яку вони мордували, купаються в славі та привілеях, а справжні сини України скривджені і забуті.

Дожилася Україна...

А відтак заскочили сумні жнива. Від постійного потоку цього бруду

та брехні руйнується духовність, мораль, психіка, втрачається віра в завтрашній день. Мільйони талановитих людей виїхали на чужину, в найми. Здебільшого назавжди. Натомість наші чорноземи захоплюють хитрі азіяти. Наша ж молодь, від безвиході, спивається, деґрадує, коїть злочини, чинить самогубства. А з огляду на останній рейвах у державі, то все це виглядає як прихід нової історичної Руїни. Сумно.

Та яким би не було становище тяжким, наші попередники заповідали не впадати у відчай. Маємо згуртуватися і знайти вихід. Великий батько нації Т. Шевченко вчив: „...единомисліє подай і братолюбіє пошли". Дякувати Богові, у нас є в кого вчитися. Повстанці та дивізійники були далеко в складніших умовах, проте гасло „Здобудеш Державу..." було сильнішим від смерти. Завдяки їхньому чину маємо Незалежність, Майдан, маємо плеяду гідних молодих ватагів як Тягнибок, Яценюк, Червоній та ін.

Сьогодні, щоб зробити Україну українською, маємо перемогти у інформаційній війні. Нашу свідомість мусимо звільнити від чужих ідеологічних кайдан, засіяти зерна національної гідності, ретельно і постійно їх підживлювати. Водночас викорінювати з нашої пам'яті чортополох звиродніння, блекоту безпам'ятства, кукіль запроданства і рабської покори.

Таким зерном я бачу повернення національної пам'яті. Оскільки телевізор став головним носієм інформації, то, головно, він має відкрити очі зашореному українцеві на свою історію. На радість, попри вуличні акції, уже з'явилися фільми „Нескорений", „Атентат", „Спогад про УПА", „Собор на крові" та ще декілька. Але це лише промінчик у суцільній темряві. Щодо кінолітопису про Дивізію, то окрім 45-хвилинного фільму Тараса Химича „В рамках долі" та кількох короткометражок, взагалі немає нічого. То звідки ж пересічний росіянин чи українець зі сходу та півдня знатиме, що дивізійник, насправді, був патріотом України, а не її зрадником.

Окрім того, знімати фільми на патріотичну тематику ще й небезпечно. Є погрози. Автору „Спогад про УПА" Леоніду Мужуку п'ятиколонники спалили будинок.

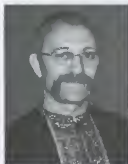
А відтак з дня в день у вічність відходять останні сотні борців за Волю України. Тому, як кінорежисер, вважаю за необхідне створити ґрунтовну кінорозповідь, а то і серіял, про дивізійників, аби розкрити історичну правду про їх геройський чин. Саме на зразках таких патріотів мають виховуватися нові ґенерації, як любити і захищати свою землю. А захищати, як показує новітня історія, є від кого.

Прозаїчне питання–де на кіно взяти гроші? В інших країнах це елементарно вирішує влада.

Українська ж влада б'ється за владу, і у них своє „кіно". Українські

олігархи неукраїнського походження мають свої „дивізії", і сподіватися на їх підтримку годі. Надія тільки на тих, кому болить наша історія. Саме до таких і звертаюся. А за кілька років знімати вже буде нікого. Тому закликаю читачів „Вістей Комбатанта" до співпраці та створення оргкомітету щодо реалізації кінопроєкту „Перша Дивізія УНА" Студія " „Заграва", яку я очолюю, готова до праці і чекає на ваші відгуки та пропозиції.

ДЕЩО ПРО СЕБЕ:

Після закінчення факультету журналістики Львівського Державного Університету працював у ЗМІ Волині. Небажання оспівувати принади комуністичного раю змусило опанувати професію режисера документального кіно. Падіння залізної стіни відкрило світ. Прийшли перші міжнародні нагороди. Будучи членом козацької морської експедиції на чайці „Пресвята Покрова" (1991–94 рр.) та вітрильнику „Батьківщина" (2000–02 рр.), створив серію документальних фільмів. Та найважливішим доробком вважаю помаранчевий серіял на Майдані 2004 року.

Як вихідець з повстанської родини, мрію створити ґрунтовний пізнавальний фільм про Першу Дивізію УНА. Ця тема для мене особливо небайдужа. В січні 1949 року на моїх очах москалі вбили найдорожчу мені людину–матір. Тому створення кожного нового кінофільму про хижацьке нутро окупантів та героїзм простих хлопців та дівчат із західноукраїнських сіл вважаю своїм святим обов'язком перед світлою пам'яттю павших героїв.

Успадкувавши від пращурів-козаків шану до козацтва, вже понад 20 років займаюся її пропаґандою.

В теперішній час очолюю Українське Вільне Козацтво в діяспорі як Верховний Отаман.

Petro. Vashchyk

7060 E. Parkview Dr.

Parma, OH 44134 USA

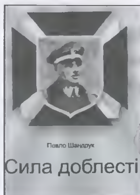
Тел. 440-532-9417 e-mail: kozakpetro@yahoo.com

* * *

„Своєї мови рідної і свого рідного звичаю серцем держіться. Тоді з вас будуть люди як слід, тоді з вас громада буде шанована, і вже на таку громаду ніхто своєї лапи не положить".

Пантелеймон Куліш

ВАЖЛИВИЙ ПРИЧИНОК ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА

У скарбниці кожного державного народу найкоштовнішим скарбом є його минуле. Під кінець другого тисячоліття ми, українці, також стали державним народом. І щоб такими бути у третьому тисячолітті, треба повернути й дбайливо зберегти пограбоване окупантами історичне минуле України. Адже й „мачуха", і „старший брат", і „пшияцюлка" нищили наші роди, що були живими носіями історії, стирали з лиця землі святі могили-дороговкази, перекручували історичні факти, навішували налички, оббріхували наших рідних.

Та у щоденних турботах про мале ми забуваємо про велике. Ми гриземося над тим, чи була перемога над нацистською Німеччиною справжньою вікторією українського народу, чи ні, і забуваємо, що, незважаючи на мільйони жертв у боротьбі з Німеччиною, з нас зроблено коляборантів.

У Другій світовій війні українці взяли масову участь. Свідки–цвинтарі в Австрії, Німеччині, Франції, Великій Британії й деінде, де на хрестах стільки українських прізвищ, що має соромно бути так званому культурному світові, для якого Україна до серпня 1991 року не існувала, хоч українська кров лилася під англійським, канадським, американським та іншими прапорами. Англієць В. Черчілль свого часу згадуючи кожен німецький човен, затоплений англійцями, ніколи не згадував, що на англійському побережжі пролито й українську кров.

Вже давно настав час нагадати світові, звістити повоєнним поколінням українців про те, що їхні рідні гинули в снігах Сталінграду, в болотах Білорусі, в Мадярщині, Польщі, Чехії й Словаччині, на Балканах, у Болгарії, на барикадах Берліну.

В цьому розрізі нашої новітньої історії для глибшого проникнення в її витоки й розуміння того, чому ми ставали в ХХ столітті під чужі й свої прапори за майбутню державність, надзвичайно вартісною буде книжка спогадів „Сила доблесті" визначного українського військового діяча, журналіста і редактора, генерала-хорунжого Ґенерального штабу Української Національної Армії Павла Шандрука (1889-1979).

Він–український кадровий військовик, що відбував службу в чотирьох арміях і був учасником трьох воєн, один з національної „старої ґвардії", яка вже відійшла у вічність, передавши естафету українського

національного духу молодшим поколінням, залишивши їм заповіт–продовжувати боротьбу, працю для здійснення великої мети–визволення України й української нації.

„Сила доблесті"–це роздуми автора про українське вояцтво, його добрі й злі прикмети, його перемоги, успіхи, невдачі чи поразки. Водночас це теж і поради та вказівки багатого своїм військовим і воєнним досвідом українського військовика, щоб у майбутньому не повторювати тих чи інших помилок. Це поради, чому саме слід звертати основну увагу на добрий військовий вишкіл українського вояка. Брак такого розуміння саме найгостріше був відчутний з боку чужинецького командного складу в Першій Українській Дивізії Української Національної Армії.

Переконаний, що лише з перспективи часу можна здійснювати виважену оцінку ролі і значення національних військових підрозділів у визвольній боротьбі українського народу в грізних буревійних роках Другої світової війни. Адже вояцтво і дивізії „Галичина", і 1-ої УД УНА передусім було українським, хоч і носило чужу уніформу, але воювало за волю української нації. Воно гідно і чесно сповнило свій вояцький обов'язок, а в повоєнні роки продовжувало і далі служити Україні. Прикладом такого служіння була діяльність автора спогадів.

Спогади П. Шандрука написані щиро і безпосередньо, по-вояцькому, без ніякого художнього розмаїття чи філософського осмислення життєвих подій. Адже спогади–це не твір уяви, а результат пережитого, пройденого на життєвих дорогах, котрі вели з Божою поміччю до пізньої життєвої осені–схилу 90-літнього віку. Українським вояком генерал залишився до кінця свого життя...

Спогади П. Шандрука слід сприймати як роздуми про українське вояцтво, яке своїми чинами і кров'ю писало історичні сторінки літопису нашого народу в бурхливій першій половині минулого століття.

Іван Монолатій,
директор Наукового центру дослідження
українського національно-визвольного руху
Інституту історії і політології Прикарпатського
національного університету ім. В. Стефаника,
доктор Українського Вільного Університету в Мюнхені,
кандидат історичних наук, доцент

Ціна 25 дол., замовляти:
Brotherhood of Veterans,
4 Bearwood Drive, Toronto, ON, Canada, M9A 4G4,
tel. (416) 233-3504; fax: (416) 233-0734.

„ГЕНЕРАЛ ПЕТРО ГРИГОРЕНКО. СПОГАДИ, СТАТТІ, МАТЕРІАЛИ".

Київський „Смолоскип" видав 832-сторінкову книгу „Генерал Петро Григоренко" до 100-річчя від дня народження генерала, коли його ювілей було відзначено на державному рівні.

У книзі опубліковано численні матеріяли і документи про правозахисну діяльніть генерала, його кількаразові ув'язнення, запроторення до психіятричних тюрем, діяльність у Московській, а згодом в Українській Гельсінській групі, про його діяльність у західному світі.

Частину книги займають спогади і статті про ген. П. Григоренка. У розділі „Вибрані твори" опубліковано статті П. Григоренка. У „Додатках" опубліковано докладну біографічну довідку про генерала московських істориків Д. Зубарєва і Г. Кузовкіна, текст експертизи американського психіатра Волтера Райча, бібліографію головних наукових праць генерала, бібліографію архівних матеріялів, короткі біографічні відомості про авторів і згадуваних у книзі учасників правозахисного і національного рухів в колишньому СРСР, 57 фотографій і фотокопій документів, а також іменний покажчик.

Одначе у книзі нема згадки про відношення і співпрацю ген. Григоренка з Братством кол. вояків 1-ої УД УНА, коли він проживав у США. Відношення було дружнє й Братство допомагало йому і його дружині. Генерал взяв учать як головний промовець на 6-му головному з'їзді Братства в Торонті 13-14 жовтня 1979 року. У свой промові Григоренко передбачив розвал СРСР, кажучи, що Радянський Союз, мов пошкоджений корабель, розгойданий бурхливими хвилями спротиву, смертельно загрожений. Він скоро затоне. Цю знамениту промову не надруковано у книзі.

У 1978 році відбулася зутріч генерала Петра Григоренка і Павла Шандрука, командувача Української Національної Армії, до якої було включено Українську дивізію під кінець війни.

На його похороні дивізійники, разом з іншими комбатантами, були на почесній стійці, і тризну в його пам'ять зорганізувало Братство. З прощальним словом виступив тодішній голова Крайової управи Братства Осип Голинський.

Роман КОЛІСНИК

Ціна книги–40 ам. дол. з пересилкою з Києва летунською поштою. "SMOLOSKYP", P.O. Bo 8041, Bridgewater, N.J. 08807

ВІДБУЛАСЬ 61-ша КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ

СОМЕРСЕТ, Нью-Джерзі. –25-27 вересня 2008 року відбулась 61-ша крайова конвенція Українських американських ветеранів (УАВ), ня якій обрано новий провід на наступні два роки, а також відзначено 60-річчя заснування УАВ у 1948 році. Господарями з'їзду були станиці з Нюарку, Пасейку та Фріголду, Нью-Джерзі.

З нагоди конвенції видано Конвенційний журнал УАВ. Новим командиром конвенція вибрала бриґадира-генерала Леоніда Кондратюка.

Перед конвенцією відбулися засідання Екзекутиви УАВ під проводом крайового командира УАВ Анни Кравчук у присутності Екзекутиви УАВ та делеґатів, які прибули з різних штатів. Членки Крайової допомогової жіночої організації при УАВ збирали фонди на суспільну опіку, стипендії та майбутній пам'ятник УАВ, а також провели свою конвенцію та обрали провід на наступні два роки. Президентом переобрано Оксану Козяк.

Крайовий командир А. Кравчук офіційно відкрила конвенцію та провадила її до закінчення. Конвенція прийняла Звернення до Президента США та Конґресу з закликом відзначити 75-ліття Голодомору в Україні.

Колишній крайовий командир УАВ Едвард Зетік, котрий очолює комітет членства, з'ясував, що членство зменшується кожного року, а молодше покоління ветеранів мало вступає в УАВ.

Ветерани відвідали меморіяльний цвинтар св. Андрія Первозванного у Савт-Бавнд-Бруку, про який розповів Петро Палюх з поясненнями про пам'ятники визначних українців.

Колишній крайовий командир Атанас Кобрин очолив номінаційну комісію та провів вибори. Членами Екзекутиви УАВ вибрані Л. Кондратюк–крайовий командир УАВ, Володимир Михайлів–заступник командира, Я. Кіндрачук–фінансист-економіст, М. Демчук–суддя-парля-

Крайового командира АУВ Анну Кравчук змінив на цій посаді бриґадир-генерал Леонід Кондратюк.

ментарист, Стефан Костецький–квартирмайстер, Маріян Бойзюк–капелян, М. Прийма–відповідальний за суспільну опіку, Н. Скіра–за стипендії, Б. Кравчук–за зв'язки та пресу, А. Кравчук–попередній крайовий командир УАВ, О. Козяк–президент жіночої організації. Матвій Козяк призначений новообраним командиром на пост адьютанта. Пости історика-архіваря та вебмайстера залишилися вільними.

Відбувся бенкет з нагоди 60-ліття УАВ, на якому гсподарем була 17-та станиця УАВ на чолі з командиром Джеймсом Федорком, а ведучим–Зенко Галькович.

На початку бенкету Єпископ Української Православної Церкви в США Даниїл Зелінський, колишній капелан американського війська, промовив молитву і засвітив свічку в пам'ять жертв Великого Голоду в 1932-1933 роках в Україні. Він пригадав, що є велике число калік, поранених і забутих ветеранів, самітніх і занедбаних, яких треба відвідати і потішити.

Божена ОЛЬШАНІВСЬКА
(„Свобода")

ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ

Несуть вінок від Братства кол. вояків 1-ої УД УНА до пам'ятника полеглим воякам-українцям Канадських збройних сил: Василь Чупринда й Ярослав Куницький (справа), 9 листопада 2008 року, Торонто.

Монтреаль, Канада

ВІДЗНАЧЕННЯ 65-РІЧЧЯ ФОРМУВАННЯ ДИВІЗІЇ „ГАЛИЧИНА"

Відзначення відбулося у вівторок 4-го листопада 2008 р. в залі церкви Успення Божої Матері, в присутності 50 осіб, дивізійників з дружинами і вдів померлих дивізійників.

Відкрив голова Станиці хор. Маців Богдан. Він розказав коротко про творення Дивізії і додав, що такі відзначення потрібні, щоб ми пам'ятали і пригадували собі тих, котрі віддали своє життя в боротьбі за волю України.

–Нашим обов'язком,–продовжував промовець,–тим, що залишилися при житті до цього часу, є продовжувати відзначення тих роковин так довго, як довго дозволяє здоров'я і сила. Бо, як не ми, то хто?

Побратим Маців, відвідуючи часто Україну, як офіційний представник Головної Управи Братства й в особистих справах, мав нагоду брати участь в деяких урочистостях, які відбувалися підчас його поїздок в Україну. Також відвідати історичні місця та місця, котрі зазнали знищення з рук російських вандалів. Навіть вже в самостійній Україні.

Одна така місцевість–це гора Жбир. В 1991 р. Студентське Братство побудувало на горі Жбир, біля села Ясенів, пам'ятник дивізійникам, де багато їх погинуло в боях з більшовиками. Три тижні після втановлення пам'ятника, на наказ міністра оборони СССР, московські вандали зруйнували пам'ятник.

В 1993 році, з нагоди 50-ліття Дивізії, мешканці сіл Ясенова, Підгірець і околиці висипали, на зруйнованому місці, високу могилу і поставили на верху високий хрест.

В роз'їзді по Україні побратим Маців з дружиногю відвідали гору Жбир. Навколо Могили видніли ознаки попередніх руїн. 17 липня 2008 р. відбулося посвячення нового пам'ятника з участю українських комбатантів і великого числа місцевого населення. Панахиду за поляглих відправляли чотири священики.

Разом з дружиною в 2008 р., побр. Маців бував і на Янівському цвинтарі, де відновлено меморіял Січових Стрільців і на Личаківському цвинтарі, де Президент Ющенко в 2005 році, разом президентом Польщі Квасьнєвським, відкривали меморіяли Української Галицької Армії, вояки котрої загинули обороняючи Львів, та польських поховань так званих „Орлєнт" у 1918-1919 роках. На пресовій конференції після церемоній президент Ющенко сказав: „Моя душа болить від того, що не до кінця впорядковано кладовище Галицької Армії, що

практично не впорядковано кладовище УПА, яке там трошки нижче в болоті. Каміння якесь пригорнули..."

До польського цвинтаря „Орлєнт"(між прізвищами є декілька українських) приїжджають автобусами школярі з Польщі, разом з учителями. Можна уявити собі, що розказують ті учителі своїм учням.

В 2003 році побр. Маців, як представник Головної Управи Братства, склав вінок на гробі Незнаного вояка, а опісля разом з головою ОБВУ, д-р Святославом Фостуном, відрили пам'ятник воякам Української Національної Армії: 1-ої Української Дивізії, 2-ої Української Дивізії та Юнакам протиповітряної оборони, які загинули в Другій світовій війні.

Опісля висвітлено фільм із меморіялів на Янівському і Личаківському цвинтарі зроблений побратимом Мацівим. Закінчено відзначення перекуском, солодким і кавою.

Степан ПАСТЕРНАК

Філядельфія, США

ВІДЗНАЧЕННЯ 65-ої РІЧНИЦІ СТВОРЕННЯ ДИВІЗІЇ „ГАЛИЧИНА"

В неділю, 16 листопада 2008 року, в Українському Освітньо-Культурному Центрі (УОКЦ) Станиця Братства 1-ої УД УНА у Філядельфії відзначила 65-у річницю створення Дивізії „Галичина" 1-ої УД УНА з участю 73 осіб. В комітеті підготовки імпрези працювали: голова Станиці Микола Бойчук, його дружина пані Марія, пані Іванка Мазурок, скарбник Станиці Петро Кондрат і Зенон Завадович. Також при буфеті помагали Олег Кондрат і Орест Вірстюк.

Ювілейну імпрезу відкрив голова Станиці Микола Бойчук. Поздоровив кол. вояків і гостей та передав дальше ведення програмою Олександрові Біликові. Поздоровлено членів Крайової Управи Братства, котрі прибули з Нью Джерзі і Нью-Йорку: Осипа Голинського, секретарів КУ Ярослава Закаляка і Романа Кобрина з дружиною, голову Станиці Братства в Нью-Йорку Ореста Слупчинського з дружиною, голову Братства охорони воєнних могил „Броди-Лев" Юрія Ференцевича.

З гостей представлено дружину д-ра Івана Коропецького паню Наталію з дому Білозор, дочку д-ра Володимира Білозора, члена Військової Управи; паню Христину Турченюк, дочку сотника Дивізії Дмитра Палієва; голову УОКЦентру Бориса Павлюка; екзекутивного директора УОКЦентру паню Орисю Гевку з

чоловіком; голову Українського Спортового Осередку „Тризуб" Ігоря Чижовича з дружиною та полковника американської армії О. Гаврилюка з дружиною.

Підчас імпрези відзначення. Сидять, зліва: Юрій Ференцевич (КУ, „Броди-Лев"), Петро Леськів, Микола Бойчик (КУ, голова Станиці), Григорій Похожай, Володимир Данилів. Другий ряд, зліва: Ярослав Закаляк (КУ), Роман Кобрин (КУ), Ярослав Колодій, Василь Сорока, Олександер Білик, Теодор Олійник, Осип Німилович, Мирон Білас. Третій ряд, зліва: Осип Сеник, Зенон Завадович (КУ), д-р Іван Коропецький, Осип Голинський (КУ), Петро Кондрат, Ігор Пак, Орест Слупчинський (КУ, голова Станиці в Нью-Йорку).

Проведено апель, в котрому взяли участь 20 кол. вояків Дивізії, підчас якого пані Іванка Мазурок і Марія Бойчук вручили кожному китичку квітів, перев'язаною синьо-жовтою стяжкою. Квіти приготовили вищезгадані пані.

Змістовну доповідь про створення і коротку історію Дивізії написав і прочитав знаний з його дописів до української преси і радіогодини УОКЦентру Ярослав Колодій. Перекуска і напої були приготовані професійною фірмою. В дальшій програмі виступив дует бандуристок „Калинонька", Лада Пастушок і Галина Боднар виконали пісні: „Під горою вітер віє", „Там на горі, на Маківці", „П'є журавка воду" і „Моя Україно".

О. Білик прочитав фейлетон власного пера про селепка Федя, а додатковою веселою частиною закінчено цю ювілейну і останню імпрезу Станиці у 2008 році.

Наступний ювілей–70-ліття створення Дивізії „Галичина". ЧОМУ НІ ???

Зенон ЗАВАДОВИЧ

ПРЕСОВИЙ ФОНД

В днях від 1 листопада 2008 р. до 31 січня 2009 р. надійшли такі вплати на розбудову журналу:

по дол. 5.00: С. Ковбасник–Нью-Йорк, Б. Шарко–Німеччина, Я. Паньків–Монтреаль **разом 15.00**

по дол. 10.00: М. Бачинський–Монтреаль, Б. Кандюк–Нью-Йорк, В. Свобода–Монтреаль, пані О. Токій–Торонто **разом 40.00**

по дол. 15.00: М. Бойчук–Пенсильванія, Р. Хоміцький–Судбури, М. Драґан–Онтаріо, Р. Бойко–Монтреаль, О. Ґолинський–Ню Джерсі, Н. Бурбеля–Ню Джерсі, П. Буняк–Ню Джерсі, В. Катериняк–Торонто

разом 120.00

по дол. 20.00: П. Пундій–Чікаґо, М. Височанський–Квебек, **разом 40.00**

по дол. 25.00: В. Дуб–Торонто, П. Городник–Ґамільтон, В. Мотика–Фльорида **разом 75.00**

по дол. 35.00: І. Давидович–Монтреаль, А. Дранцейко–Саскачеван, П. Мандич–Ню Ґамшір **разом 105.00**

Р. Стефанок–Нью-Йорк **65.00**

по дол. 100.00: В. Мота–Монтреаль, С. Дух–Саскачеван, Р. Герасимович–Мариленд **разом 300.00**

Як нев'янучий вінок...

Евген Коструба, чоловік бл. п. Наді Коструби, з нагоди п'ятої річниці її відходу у вічність, на розбудову „ВК" жертвуває **1000.00**

В пам'ять бл. пам'яті Марійки Бабій та бл. пам'яті Мирослава Трешневського, замість квітів на могилу, жертвує на розбудову „ВК" родина Кобрин з Ню Джерсі **50.00**

В пам'ять побратима Володимира Любки на пресовий фонд „ВК" зложили: **60 дол.**–Б. Чамбул; **25 дол.**–Р. Колісник, **по 20 дол.**– В. Чупринда, І. Кушніренко, Р. Тицький, М. Когут, Ф. Чорна **разом 185.00**

На пресовий фонд „ВК" в пам'ять бл. п. Степана Мединського, з котрим перебував у таборах полонених дивізійників, жертвує Теодор Романюк з родиною з Тандер Бей **75.00**

На пресовий фонд „ВК" на тризні бл. п. Степана Мединського зібрано 150 дол., які родина призначила на розбудову „ВК" **150.00**

Як нев'янучий вінок, в пам'ять дорогого мужа Василя Бибика жертвує на пресфонд „ВК" дружина Богданна Бибик **100 дол.**, та замість квітів на могилу бл. п. Василя Вериги–**50 дол.** **разом 150.00**

Замість квітів в пам'ять бл. пам'яті д-ра Василя Вериги на „ВК" жертвує Оля і Петро Саварин **50.00**

Замість квітів в пам'ять бл. пам'яті д-ра Василя Вериги на пресфонд „ВК" жертвує Ю. Ференцевич **50.00**

Як нев'янучий вінок в пам'ять бл. пам'яті дорогого мужа Василя Вериги на „ВК" жертвує дружина Оксана Верига **100.00**

У світлу пам'ять побратима Володимира Малиновича на пресфонд „ВК" жертвує Омелян Корчак–Ліон, Франція **198.00**

Як нев'янучий вінок в пам'ять дорогого мужа Яреми Бабія на розбудову „ВК" жертує опечалена горем дружина покійного Ольга Бабій **200.00**

В пам'ять дорогого мужа Романа Дринича на розбудову „ВК" жертвує дружина покійного Евфрозина Дринич **70.00**

Як нев'янучий вінок в пам'ять побратима–поета Сокальської землі Богдана Стефанишина, котрий помер 27.07. 1986 у Філядельфії, жертвує Петро Новосад **35.00**

Замість квітів в пам'ять Романа Сокольського на пресфонд „Вісті комбатанта" зложили: **по 100 дол.**–родина Іванчук-Федун, Л. і В. Рокицький, Ол. Рокицький, Зірка Сокольська з Канади, Орест Дідора з Англії, родина Сокольський; **65 дол.**–Дґон Бенкер; **по 50 дол.**–Д. і С. ДеЛаліо, М. і М. Ломага, Ол. і А. Пришляк, Д. Теріалт; **30 дол.**–Христофор Іваник; **по 25 дол.**–І. Чайковська, І. і Л. Дитюк, В. і І. Гаврилюк, Г. і О. Якимів, Я. Кукіль, М. Кузьма, Р. Леськів, В. і О. Левські, М. і А. Мостович, І. Остапюк, С. Павлічко, В. Теслюк; **по 20 дол.**–О. і Г. Білоголовські, В. Хлібович, Н. Гафткович, Б. Грицишин, П. Крамар, родина Ю. Нестерук, М. Олійник, П. і С. Шагай, родина Б. Шафран, М. і Л. Шевчук, І. і Л. Яриш, В. Ґерен; **10 дол.**–Л. Кеннеді **разом (ам. дол.) 1,445.00**

Щиро дякуємо всім жертводавцям,
котрі не забувають про піддержку журналу.

І. Кушніренко–адміністратор

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В четвертому числі журналу „Вісті комбатанта" за 2008 рік допущена помилка. А саме: Як нев'янучий вінок у пам'ять найдорожчого мужа Степана Ґули на пресфонд „ВК" жертвує дружина Леся Ґула **75 дол**. Рівночасно складає щиру подяку Лідії та Ігореві Кришталовичам за їхню пожертву в пам'ять покійного Стефана, та Богданці Попіль і Марії Михайлозак, котрі жертвували **50 дол.**

Має бути**: Богдана Попіль–50 дол. та Марія Михайлезяк–25 дол.**

На службі народу

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ
Київ

ПАМ'ЯТІ ВАСИЛЯ ВЕРИГИ

Надійшла сумна звістка з Торонто: помер Василь Верига.

Цей тихий інтеліґентний чоловік був розумною об'єднуючою силою в багатьох українських організаціях поза Україною. І не лише тому, що він посідав такі пости, як скажімо, віце-президент чи генеральний секретар Світового конґресу українців, а, певно, ще й тому, що він мав у собі воістину золоту рису. Саме завдяки відсутності в нього дурних амбіцій на право вважатися першим і єдино непогрішимим (а таких у нас-леґіон, і це нас губить!), пан Верига був своєрідним перекладачем там, де політичні–та й не тільки політичні–групки, ставши „стінка на стінку", не можуть одне до одного докричатися й тільки вивергають громохкі філіпіки, нагадуючи вербальну війну глухих. І лиш терплячий та завжди спокійний Верига міг умовити і тих, і тих на компроміс в ім'я порозуміння. Отака залізна витримка й унікальне вміння підпорядкувати всі настрої та почуття загальному благу–це Верига.

А ще Верига–це дорога й дорога.

Я не знаю точно, скільки вже разів він побував в Україні. Можливо, тільки Степан Горлач провів тут більше за нього днів. Вони вдвох могли б заснувати спеціяльний орден великих мандрівців українськими просторами. Але Верига, як і Горлач, не знічев'я і не задля розваги мандрував по Україні. Ясна річ, його щоразу вели справи. То збори Української Всесвітньої Координаційної Ради відбувалися у колишніх українських столицях–у Чигирині, в Батурині, в Харкові, то в котрийсь університет мав поїхати, то на рідну Тернопільщину вирушав, то патріотичні громадські організації (і, бува, поза межами України) відвідував саме в ранзі віце-президента СКУ...

Часто складалося так: сьогодні він телефонує з Харкова, далі–обзивається вже з Торонто. І це ж таки в загалом поважному віці. От що значить–військовий чоловік. Десятки років тому зняв із себе військову форму, а армійська витривалість і мобільність лишилися. Тому, почувши, що пан Верига–колишній дивізійник, я анітрохи не здивувався, бо був внутрішньо до цього підготовленим його ритмом і способом життя.

У нього–типова для дивізійників біографія. Родом із села Колодрібці на Тернопільщині. У 1943 році зголосився добровольцем до Української дивізії „Галичина", в якій пробув до кінця війни. Далі–британський табір полонених. Потім прожив два роки в Англії. Зароб-

Ділимося сумною вісткою, що

30 грудня 2008 р. на 87-му році життя в Торонто, Канада

відійшов у вічність довголітній член Головної управи,

кол. голова Крайової управи Канади,

кол. редактор журналу *Вісті Комбатанта*

д-р ВАСИЛЬ ВЕРИГА

Покійний народився 3 січня 1922 р. в селі Колодрібці Заліщицького повіту в Галичині.

Під час Другої світової війни боровся за свободу й незалежність України у складі Української Дивізії „Галичина". У 1951 році після кількох років проживання в Італії та Англії, еміґрував до Канади, де активно включився у життя української громади, зокрема, віддано працював задля розбудови Світового Конґресу Українців (колишнього Світового Конґресу Вільних Українців), починаючи з його створення у 1976 році. Був генеральним секретарем (1988-1993), 1-им заступником президента (1993-1998). Був членом Світової Наукової Ради СКУ, Світової Ради Українських Ветеранів, Українського Національного Об'єднання, Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, Українського Історичного Товариства.

Василь Верига–відомий учений, доктор філософії, автор ряду наукових праць та книг на тему історії України. Життя Василя Вериги було сповнене відданим служінням українському народові.

Похований з церкви о. Николая на дивізійній секції цвинтаря ім. св. Володимира, в Овквіл, Онтаріо. Залишив у смутку дружину Оксану, з якою прожив 57 років, дітей та онуків.

Висловлюємо його дружині та родині найглибші співчуття.

Вічна Йому Пам'ять!

Головна Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА

ляв на прожиття працею в текстильній промисловості і шукав свій варіянт майбутнього. Врешті визріло: Канада–український край, треба їхати туди й там шукати свого місця. Он уже стільки наших людей потяглося з Европи до Північної Америки. Отже, там будуть сильні українські громадські організації.

В цьому він допевнився одразу ж після приїзду до Торонто, де став одним із активістів Українського Національного Об'єднання. Уривав час для громадської роботи, хоч це було нелегко. Щойно одружився з Оксаною Альботою. Працював у залізообробній промисловості, а вечорами навчався в Торонтському університеті. 1959 року став бакалавром філософії. Ще за два роки мав науковий ступінь з бібліотекознавства, що дало йому змогу мати роботу в бібліотеці цього ж університету. Але на цьому його освіта не закінчилася.

Наполегливий Верига продовжував навчання далі в Оттавському університеті літніми курсами з історії Східної Европи і 1969 року, захистивши дисертацію, одержав тут ступінь магістра. А вже 1990-го захистив в Українському Вільному університеті в Мюнхені дисертацію на тему: „Конфіскація церковних цінностей в Україні в 1922 р." Йому було присвоєно науковий ступінь доктора філософії.

Від 1962 року викладав історію України на середньошкільних курсах ім. Г. Сковороди в Торонто. Пішов звідти на пенсію як бібліотекар 4-го рангу, що дорівнює званню професора. Був членом Асоціяції професорів Торонтського університету і Центру Російського та Східноевропейського дослідів цього ж університету, Американської асоціяції для поширення славістичних студій, Американської асоціяції бібліотекарів, де в 1975 році став заступником, а через рік–головою Слов'янської секції Асоціяції бібліотекарів американських коледжів та університетів. А ще до цього–низка українських організацій, де доктор Верига посідав ключові посади (був головою Крайової управи Братства колишніх вояків Дивізії „Галичина", редактором часопису „Вісті комбатанта", головою дирекції видавництва „Новий шлях", п'ять років на посту віце-президента й п'ять років на посту генерального секретаря СКУ...)

Ні, Василь Верига не колекціонував організації та посади. Він працював. Саме на таких людях (а їх, на жаль, дуже й дуже мало) й тримаються українські організації. Далеко не кожен погодиться безкоштовно віддавати свій час на громадські справи. А також не кожен має хист бути організатором, не всі вміють працювати з людьми. Верига має цей рідкісний хист.

Колись мені довелося бути свідком такої ситуації.

Один із заможненьких діяспорних дядьків (таких називають доробкевичами), який, здалося мені, навіть не всі літери знає, з докором казав нам, групі приїжджих з України на конґрес СКУ: „А нащо

вам Верига?! Хто він такий?!. Він же тут ні до чого не доробився!" Ми ніяково мовчали, а пикатий доробкевич усе вихвалявся: „От я..."

Я не витримав і сказав: не так, мовляв, ви рекордно доробилися, он Петро Яцик досяг набагато більшого за вас, а до Василя Вериги ставиться з повагою. А мій колеґа голосно розсміявся в обличчя заможного хвалька й (по великому секрету!) йому повідав: „Хоч би скільки у вас грошей було, все одно доктора Веригу ви нам не заміните! Він для української справи в тисячу разів важливіший..." Доробкевич розгублено подивився на нас як на людей, котрі знають невідому йому велику таємницю.

А ми й справді знали те, чого не дано ніколи знати йому.

... Я часто поглядаю в своїй бібліотеці на ту полицю, де стоять книжки, що їх написав Василь Верига. Звичайно ж, це не всі. В мене немає тих видань, які з'явилися в світ тоді, коли ми ще не були знайомі. Але тут є понад десяток. Монографії, мемуаристика, документалістика, публіцистика. І вкотре вже думаю: треба бути Василем Веригою, щоб уміти не змарнувати життя.

Отут і є найголовніший секрет цього життя.

Важко уявляти, що вже не зустрінемося з Василем Веригою. Не почуємо його тихого голосу. Нам справді його дуже не вистачатиме. Та втішмося думкою, що він серед нас був.

Роман КОЛІСНИК

ВАСИЛЬ ВЕРИГА ЖИВ ДЛЯ НАРОДУ

Про Василя Веригу–доктора і все проче–можна сказати стисло: він був українським воїном і науковцем, і своє життя присвявив для українського народу. Ось кілька слів про нього як людину незвичайну, однак людину, в людських, родинних і побратимських обставинах. Про відоме й маловідоме.

Зголосившись одним з перших до української дивізії, він не забув про науку. З рекрутського вишколу в Ґайделяґрі отримав відпустку, щоб здати педагогічний іспит у Рогатині.

Пережив найжорстокіші бої Другої світової війни–у кітлі під Бродами. Вийшов щасливо, що яскраво й графічно описав у своїх споминах.

У полоні в Італії він включився у видавничу діяльність й був свого часу редактором „Батьківзщини". Цей цікавий тижневик зібрав і тепер перевидав Юрій Гнатюк у Вінніпеґу. Варто згадати, що співробітником цього часопису був відомий професор Ревуцький. „Перешварцований дивізійник", якого приписали до табору перед терором совєтів в Італії щодо цивільних українців. Він живе у Ванкувері й Василь Верига з ним був постійно в побратимському й науковому контакті.

В Канаді далі продовжував навчання, працюючи в поштовому уряді при сортуванні листів на нічну зміну. Вдень студіював в Торонтському університеті. Вже в той час виявив „наукові нахили". Тобто науковець має в голові повно наукових, позаземських думок і ідей. А життя є життя. Одного разу його дружина, Оксана, коли він йшов до роботи, попросила викинути до баньки сміття, що стояла при дорозі, торбину з сміттям.

Він, як чемний муж, це зробив. Що ж, коли на перерві на праці втворив торбину з канапками, побачив у ній, замість їдження, сміття. Від того часу побратими почали його жартома називати паном професором. І він і же ним став, бо викладав історію на курсах українознавства, які заснувала вимоглива професор Олександра Копач.

Коли прийшла до певної міри мода кликати побратимів по-батькові, наприклад, Андрій Васильович, Василь Верига відмовлявся, кажучи: мене виховала моя мама. Так досі не знаємо його патроніму.

Закінчивши студії в Торонтському університеті, отримав працю як керівник одного відділення у бібліотеці того ж університету. Не проґавив нагоди приймати на працю українців. Звичайно українок, які завжди його згадують як дуже доброго боса.

Рівночасно був активний у Братстві дивізійників. Був редактором журналу „Вісті комбатанта", постійним членом Головної управи, головою Крайової. І то в той час, коли проти дивізійників почалася в канадських медіях непербірлива капманія, ініційована Центром Візенталя. Він поставився до цієї справи як вояк і науковець, від Братства подав судове оскарження на найбільшу в Канаді газету *Торонто стар*, яка надрукувала перепрошення і просила вибачення у кол. членів УД. Це саме зробив польський часопис *Звозковєц*. Врешті комісія Дешена, під час свідчень в котрих Василь Верига був далі активним учасником цього процесу, усе вияснила, що всі оскарженни проти вояків Дивізії не мають жодних доказів.

Головна Управа відзначила його найвищою нагородою Братства– „Золотим хрестом за особливі заслуги".

Далі він зробив маґістерку в Оттавському університеті та захистив докторат в Українському Вільному Університеті.

З проголошенням незалежности України в діяспорі, яка до того часу була еміґрацією, почали лунати голосно й потихо заклики помагати Україні. Легко сказати, але як?

Василь Верига підійшов до цієї мети з розмислом і розумом. Він часто їздив в Україну, нав'язав контакти з науковими інституціями, брав участь у конференціях, семінарах, виступав з доповідями, видавав свої книги.

Очевидно, все це осягнув завдяки дружині Оксані, яка повністю

займалася родиною–двох хлопців і двох дівчат–і хатнім господарством, поза працею в „Ітон" крамниці. І не можна забути про її матір–пані Альбату, з шляхецького роду, дуже шляхетну людину.

Коли хвороба не дозволяла Василеві виходити з хати, він сидів за комп'ютером і писав, писав, писав... Так появилася три останні книги, а четверта чекає видавця.

В останні дні свого життя він висловлював своїй дружині Оксані турботи: коли закінчить усе те, що заплянував зробити. І не покидала його думка: чи все зробив для українського народу, що міг зробити...

Не тільки родина, але українська громада горда з д-ра Василя Вериги. Від побратимів слід його попрощати словами американського генерала МекАртура: „Old soldiers never die, they just fade away".

ВЕЛИКИЙ ВКЛАД д-ра ВАСИЛЯ ВЕРИГИ У БІБЛІОТЕКАРСТВО

Поза бібліотекою Торонтського університету, д-р Василь Верига був відомий і шанований за його великий вклад у бібліотекарство. Він був інструментальний у тому, щоб запровадити зміни в клясифікації Конґресової бібліотеки (КБ)–Library of Congress у США відносно Цетральної та Східної Европи, де вживали схеми уложені ще перед 1-ою світовою війною. Тобто, там ще панувала Австро-Угорська Монархія і царська Росія. Книжку українською мовою клясифіковано: Little Russian dialect of the Russian language чи книжку про історію Києва п. н. *Kiev, Russia.*

Система КБ загально прийнята в академічних бібліотеках по цілому світі (крім країн б. СССР–там ще вживають т. зв. ББК). Це має великий вплив на формування понять та опіній молодих науковців та студентів, які вживають ресурси тих бібліотек. Для бібліотек, які користуються цією клясифікацією, Конґресова бібліотека це так, як Ватикан для католиків. Не можна впроваджувати ніяких змін, доки цього не зробить КБ з різних причин, наприклад, виміна каталогової інформації, політика і т. і.

Було багато спроб, щоб усучаснити цю систему, але без успіху. За це діло взявся д-р Верига. Він почав писати до професійних бібліознавчих журналів. Він змобілізував спеціялістів і науковців різних національностей. В Асоціяції університетських та дослідчих бібліотек існує Східно-слов'янська і східно-европейська секція, яку він очолив. Створено *ad hoc* комітет, душею якого став д-р Верига. Він був делеґований на переговори з КБ.

Ця довга і затяжна праця, яка тривала десять років з безліччю зустрічей, дала результат, головно завдяки інтенсивним старанням д-ра Вериги, його вмінню стратегічно плянувати й координувати. КБ врешті почала впроваджувати зміни в половині 1980-х років. Це має величезне і далекосяжне значення для академічного світу і для бібліотекарів.

***Люба ПЕНДЗЕЙ**, маґістер бібліотекознавства*

ВАСИЛЬ ВЕРИГА: БІБЛІОГРАФІЯ (НЕПОВНА)

1. *"Rus"*, Russia and Ukraine. Toronto: Ukrainian Students Club, University of Toronto, 1963.

2. *The Ukrainian Canadian Committee: Its Origin and War Activity 1939-1945,* MA Thesis, University of Ottawa, 1967.

3. *Communication Media and Soviet Nationality Policy: Status of National Languages in Soviet T.V. Broadcasting*, New York: Ukrainian Congress Committee, 1972.

4. *Там, де Дністер круто в'ється*–історичний нарис освітно-виховної політики у Галичині 1899-1939, Торонто: НТШ-К, 1974.

5. *Дорогами Другої Світової Війни*–леґенди про участь українців у Варшавському повстанні 1944 р. та про Українську Дивізію „Галичина". Торонто: НТШ-К, 1980.

6. *Під сонцем Італії*–про полон вояків 1-ої УД УНА. Торонто: НТШ-К, 1986.

7. *Конфіскація Церковних Цінностей в Україні в 1922 році*. Рим: УКУ, 1986, Київ: Вид. ім. О. Теліги, 1996.

8. *Втрати ОУН у часі Другої Світової Війни*. Торонто: Новий Шлях, 1993.

9. *Листопадовий Рейд*–другий рейд ген. Юрія Тютюнника 1921 р. Київ: Вид. ім. О. Теліги, 1996.

10. *Нариси історії України* (кінець XVIII–початок XX ст.) Львів: Видавництво „Світ", 1996.

11. *Галицька Соціялістична Совєтська Республіка 1920 р.* Київ: Вид. ім. О. Теліги, 1996.

12. *Визвольні змагання в Україні 1914-1924*, 2 томи, Львів: Інститут Українознавства НАНУ, 1998.

13. *Слідами батьків*: Нариси історії 30-го полку Дивізії „Галичина". Львів, 2000.

14. *Наша сотня вже готова*. Спомини з бою під Бродами.

15. *За межами батьківщини*. Львів: Інст. Укр-ства НАНУ, 2000.

16. *Слово і чин*–вибрані статті, доповіді, розвідки 1946-1988, Львів: Інст. Укр-ства НАНУ, 2001.

17. *Документи і матеріяли з історії Організації Українських націоналістів*, 2005.

18. *За рідний край, за нарід свій: або хто такі дивізійники*, 2006.

19. *A Case Study of Genocide in the Ukrainian Famine 1921-1923*: Famine as a Weapon. Lewiston, N.Y.:The Edwin Mellen Press, 2007.

20. *Під крилами визвольних дум*: Спомини підхорунжого Дивізії Галичина. 2007.

21. *На службі народній*–визначні постатті української діяспори. Львів: НТШ, 2008.

Склала д-р Дарія Даревич

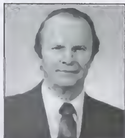
27 листопада 2008 року відійшов у вічність перший голова Станиці в Торонті, згодом член Крайової та Головної Управ Братства ***Василь Бибик****. Залишив у глибокому смутку дружину Богданну, двох дочок з родинами. Похований на „Парклови" цвинтарі в Торонті з Української Католицької катедри св. Йосафата.*

Висловлюємо найщиріші співчуття родині Покійного Василя.

Братство кол. вояків 1-ої УД УНА

ВАСИЛЬ БИБИК

Автобіографія

Народився 16 грудня 1922 року в селі Виикторів, Галицького району, Станіславівського повіту у великій патріотичній родині Семена і Юлії Олійник–чотири брати і сестра. Батьки попри господарство, громадські працівники. Мати довго працювала у Союзі Українок. Батько завідував касою молочарні, належав до Радикальної партії, був членом її Головної Управи.

Всі брати–громадські активісти. Найстарший Юрко–добрий актор аматорського гуртка, член церковного хору та „Сокола" і „Просвіти". Володимир–священик, багато працював для скріплення національної свідомости. За це в 1933 р. польське військо пацифікувало Викторів, а в першу чергу наше господарство, яке повністю знищили і яке вже ніколи не змогло піднятися до попереднього рівня. Як парох Городенки переховував євреїв за німецької окупації.

Ярослав працював на господарстві й був активним у „Соколі" і „Просвіті". За участь в УПА був репресований у Сибірі. Вижив і дочекався вільної України. Був відзначений за його участь у збройній боротьбі.

Сестра Наталка померла в дуже молодому віці.

Наймолодший Тарас боровся в рядах УПА, а згодом опинився у запасному полку Дивізії „Галичина". З німецькою капітуляцією попав до англійського полону, з якого був переданий совєтам і засланий на Сибір. З розпадом СРСР включився дуже активно в громадське життя міста Долини, де влаштувався проживати. Член станиці Братства УПА і Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, член Народного Руху, обраний головою Долинської Районної Управи Всеукраїнського Товариства Політичних В'язнів і Репресованих. Видав свої спомини „На перехресті тернистих доріг". Писав вірші.

Гімназійну науку я почав у 1932 році в Станіславівській державній гімназії, а закінчив у 1940 році в Коломийській десятилітці. Брав жваву участь у студентських гуртках, а найбільше в спортових. В Станіславові був змагуном спортового Т-ва „Пролом", а в Коломиї–в клюбі „Довбуш".

Восени 1940 року почав ветеринарні студії у Львівському університеті та став змагуном студентського клюбу копаного м'яча УСК „Львів". На жаль, після першого семестру прийшлось залишити студії та Львів з огляду на особиту безпеку і заховатись у Викторові. Там однак покликали мене на секретаря школи, де я вперше познайомився з учителями зі східних областей.

Працював дуже коротко, бо покликано до „Строїтельного батальйону", який формувався у дворі села Оглядів біля Радехова і Бродів. Там прийшлось товкти каміння на будову військового летовища. Було два батальйони. Один складався з галичан, а другий–з національно свідомих хлопців східних облатей, головно Вінницької. Там застав нас вибух війни. При відступі на схід ми попали під хмару німецьких бомбардувальників, які забрали життя багатьом жертвам. Нас перевезли до Києва, а згодом до Дарниці, де ми далі продовжували товкти каміння на будову летовища у Дарниці. У Дарниці пережили ми багато німецьких бомбардувань. Із упадком Києва наші батальйони відступили в сторону Полтави. По короткому часі розсіялись, хто куди. Треба було ховатись від більшовиків та німецького полону. Нас кількох переховала українська родина майже тиждень до приходу німців, ризикуючи своїм життям. Господар через хворобу не був у війську. Мимо великої обережности і чуйности, не оминув мене німецький полон, у якому зазнав я великого знущання, голоду і людського приниження. Щасливою обставиною вдалось мені вирватись і повернутись додому.

У зруйнованому Києві вдалось мені одержати документацію. До Львова дістався товаровим потягом, заховавшись у соломі. Тут Український Червоний Хрест підкріпив мене. Щасливо доїхав до Ґалича, а звідти пішки–додому. Була неділя, перед полуднем. Люди в церкві. Чутка про мій поворот долетіла до церкви. Родина і знайомі, не чекаючи кінця відправи, спішили привітати мене. Була пізня осінь 1941 року. Щойно тоді довідався я про події, які відбувалися в Ґаличині, особливо про проголошення відновлення Української Держави.

Не гаючи часу, взявся організовувати викторівську молодь. Вчити історії, впоряду, маршових пісень. Сподівався, що будемо організувати наше військо.

Внедовзі прийшлось мені перебратися до Городенки, де мій брат Володимир був парохом. Там став працювати добровольцем у Районному Українському Допомоговому Комітеті, спершу як керівник кухні для голодних і бідних, а згодом як референт молоді. Їздив по селах і організовував молодь.

В 1942 р. Комітет вислав мене на курс провідників української молоді до Криниці. Курсом провадив проф. Адам Антонович, визначний педагог, а в Америці–видавець цікавого журналу „Екран" та голова стипендійного фонду ім. Івана Франка в Чікаґо.

По курсі 1942 р. з Романом Гавриляком, теж учасником курсу, зорганізували і провели лещетарський табір молоді в Косові. Весною 1943 року зорганізував і провадив успішний табір молоді в Городенці.

28 квітня 1943 р. я мав шану заступати хворого голову Комітету Городенки проф. Івана Василишина на історичних нарадах в справі творення Дивізії „Галичина" і навіть забрав голос. В той час я проживав у Львові, відновивши ветеринарні студії. Наслухавшись виступів наших військовиків на нарадах, зголосився добровольцем до війська, пляную чи в Українській армії забезпечити своє майбутнє.

По рекрутському і підстаршинському вишколах мав я велике щастя оминути бої під Бродами, перебуваючи в тому часі на старшинському вишколі у Чехії.

Пізніше перебував я з Дивізією вже нового складу в Словаччині, Югославії та Австрії. Найбільше пекло цієї війни прийшлось мені пережити в день капітуляції у першій фронтовій лінії під Фельдбахом. Проти військової практики, прийшлось моїй частині займати становище вранці. Ми опинились під нищівним градом вогню артилерії та смертоносних катюш. Великі жертви. Перерваний телефонічний зв'язок з командуванням. Вислані зв'язківці не повернулися. Я сам пішов провірити, яка ситуація позаду. У батальйонах не застав нікого. Зустрічний старшина дивувався, що я тут роблю, коли це всі відступили і москалі наступають на п'яти. Я повернувся до фронтової лінії і дав команду залишити становища. Невелика наша група, забравши двох тяжкопоранених на воза, пхали його із великим зусиллям полями аж осягнули головну дорогу й передали їх відступаючій моторизованій колоні.

По капітуляці я перебував коротко в Італії, згодом через Рим і перехід границі з пригодами дістався до Інсбруку, Австрія, де, завдяки добрим друзям, попав до табору Ляндек французької окупаційної зони. Адміністрація табору під управою інж. Шулякевича прийняла мене дуже прихильно. Тут скріпив я команду копаного м'яча, а згодом був вибраний членом управи клюбу. Вступив у Інсбрукський університет на філософський факультет. Став членом студентського клюбу делеґатури Ляндек, був вибраний до управи. Став рівнож членом Пластової Станиці в курені ім. Івана Мазепи. Брав жваву участь у пластовій праці й таборуванні, зорганізував і провів зимовий лещетарський табір у Ляндеку зимою 1946 р. Допоміг зорганізувати великий осередок Спілки Української Молоді. Був вибраний його першим головою та назначений Крайовою Управою представником на осередки у французькій зоні. Як колишній військовик був я теж членом Українських комбатантів в Ляндеку.

До Канади прибув як робітник на фарми. Почав свою громадську активність у Греко-католицькій парохії отців Василіян у містечку Ґрімзбі біля Гамільтону. Там відробляв я мій фармерський контракт, який спровадив мене до Канади. Став членом церковного хору, драматичного гур-

тка молоді, помагав організовувати національні імпрези, запрошуючи з доповідями членів управи ЛВУ з Торонта. Держав рівночасно зв'язок з осередком Спілки Української Молоді Торонта, розповсюджуючи їхню літературу. Про деякі імпрези дописував до „Канадійського фармера" По скінченні контракту перенісся до Торонта, включився у діяльність ЛВУ.

Рівночасно постала потреба організувати Станицю Братства 1-ої УД УНА, якій присвятив багато часу і енерґії. Був вибраний першим її головою. Завдяки стараннням Управи Станиці, створено Крайову Управу, до якої вибрано і мене. Станиця стала членом Комбатантської централі, яку я репрезентував з Степаном Ґулою. Як військовик був запрошений на вишкільні сумівські табори проводити військові вправи. За мою працю Головна Управа Братства нагородила мене „Золотим хрестом за особливі заслуги".

В 1950 році став членом Королівського Канадського Леґіону Українського Відділу 360, з яким Станиця Братства дивізійників встановила близьку співпрацю. Був членом Братства Українців Католиків і головою при катедрі св. Йосафата.

В 1953 р. , як член Спортового Товариства Україна, протягом року тренував юньйорів і організовував футбольні матчі .

У Торонті почав цікавитись політичною діяльністю. Як член Консервативної партії, я помагав багатьом кандидатам у їхніх виборчих кампаніях до федеральних, провінційних і міських урядів, а також до Шкільної ради. Їздив навіть до Ошави помагати у виборчій кампанії Михайлові Старчевському, який в уряді Діфенбекера був міністром праці.

В 1961 р. відбувся десятий з черги перепис населення Канади. Мені було доручено позицію відповідального керівника перепису округи Гай-Парку. В 1978 р. був вибраний до управи Ліґи Визволення України з призначенням заступати ЛВУ у діяльності Суспільної Служби Українців Канади, філії Торонто. В той час ССУК дістала запрошення дати представника до Канадського Червоного Хреста. Я радо на це погодився.

В 1980 р. я став головою Українського З'єднаного Харитативного Фонду і провадив ним впродовж 20 років. В 1986 р. був в ініціятивній групі З'їзду тодішніх мешканців табору Ляндек, який відбувся 23 серпня 1986 р. На ньому було вибрано редакційну колеґію, яка мала підготовити спомини про Ляндек. Головним редактором вибрано проф. Ярослава Чумака. До членів редакції був вибраний і я. Книжка появилася в 1991 р. п. н. „Спогади про Ляндек".

В 2000 році я передав головство Фонду учительці Марії Коваль, а сам залишився ще в управі. Репрезентував Відділ Ліґи Українців Канади в праці філії ССУК Торонто. Від Крайової Управи Братства кол. вояків 1-ої УД УНА входив до управи Централі ССУК, був членом управи Канадського Леґіону, Відділу 360.

У п'яту сумну річницю відходу у вічність
коханої дружини, улюбленої мами і найдорожчої бабуні,

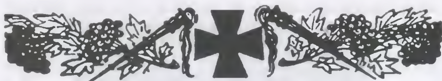
св. п. НАДІ КОСТРУБИ,

її глибокозасмучений чоловік Евген,
доня Ляриса, сини Орест і Адріян з родинами
у невимовному смутку в молитвах за спокій її душі,
просять Господа, щоб оселив душу покійної в Царстві небеснім,
де немає ні журби, ні смутку, а життя вічне і безконечне.

Вічна їй пам'ять!

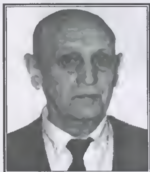
У глибокій скорботі біля могили
коханої дружини невтішний дивізійник.

Відійшли у вічність...

СТЕПАН ТАВРИДЗЬКИЙ

8.XII. 1917 – 26.IX. 2008

Степан Тавридзький народився у селі Терпилівка, Тернопільщина, народну школу закінчив у рідному селі, а середню школу (гімназію) у Тернополі. В 1939 р. служив у польському війську, де його застала війна і щасливо повернув домів, а в час совєтської окупації почав студіювати аґрономію у Львівському університеті.

В час організації Дивізії „Галичина" один із перших увійшов у її склад, і 18 липня 1943 р. виїхав на підстаршинський вишкіл у Мерхінґен (Німеччина), а в 1944 р. відбув старшинський вишкіл зв'язку у м. Мец (Франція), після чого повернув до запасного табору, де після нещасливої битви під Бродами, збирались рештки Дивізії та новобранці для організації другого складу Дивізії, яка пройшла дальший вишкіл і бої в Словаччині, потім у Словенії. Закінчення війни стрінуло С. Тавридзького на фронті в Австрії вже в складі 1-ої Дивізії Української національної Армії (УНА) при штабі Дивізії. З фронту вдалось йому переїхати до Німеччини, де в таборі переміщених осіб одружився з нареченою ще із студентських часів у Львові, Лідією Строцькою, з якою в них було троє дітей: син Ярема, дочка Орися та третє немовля, яке померло.

В грудні 1948 р. прибули до Арґентини, де разом з дружиною увійшли в склад українського організованого життя, стали членами Товариства „Просвіта" та стали передплатниками газети „Українське Слово" та іншої національно спрямованої преси. З організуванням Братства кол. вояків 1-ої УД УНА Степан вступив в члени і був його довголітнім головою (понад 30 років) аж до часу хвороби його дружини Лідії. Його діяльність в українській громаді була многогранною, Степан був щирим патріотом: меценатом Фундації ім. Т. Шевченка, допомагав при розбудові Українського Цвинтаря в Монте Ґранде та при побудові пам'ятника „Борцям за волю України" на цьому ж цвинтарі, як рівнож співпрацював у будові пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос-Айресі. Головна Управа Братства нагородила його „Золотим хрестом за особливі заслуги", а Управа УЦРА нагородила Почесною грамотою (разом з іншими членами Братства– 5 осіб, які залишились при житті в

цій країні) у 2008 році.

В похоронних відправах взяли участь представники української громади, родина та 3 члени Братства, які склали посмертні побажання та розповіли про діяльність і працю покійного Степана. В своєму короткому слові його побратим по зброї підстаршина Дивізії І. Жибак підкреслив: „Довголітній шлях Степана Тавридзького проходив у праці та в боротьбі за визволення Батьківщини, а пізніше у вихованні національно свідомої родини. Він багато років очолював тут Дивізійне Братство та піддержував його національно патріотичний дух, весь час цікавився подіями в Україні, радів успіхами та болів невдачами, підтримував зв'язки з родиною на рідних землях, слухав новини в ефірі радіопередач та комп'ютерні версії, які передруковував і передавав друзям по зброї, читав національно спрямовану пресу. Ще день перед відходом у вічність розмовляв телефонічно зі мною про останні події на рідних землях. Друг Степан завжди мріяв про майбутню долю нашої Батьківщини". На його домовині лежав прапор Братства, а на прощання лунала пісня „Видиш, брате мій...". Його тлінні останки спочивають разом з дружиною на Українському Цвинтарі в Монте Ґранде. Залишив у смутку сина Ярему, дочку Орисю, невістку, зятя, онуків та ближчих і дальших родичів на українських землях та в Арґентині, друзів і приятелів.

Нехай арґентинська земля буде Йому легкою!

Вічна Йому пам'ять!

Син Ярема Тавридзький

ВОЛОДИМИР ЛЮБКА

30. I. 1925 – 9. XII. 2008

Володимир Любка народився 30 січня 1925 року в селі Чернів Рогатинського повіту Івано-Франківської области в родині заможного жителя села Михайла та Юлії Любків. Початкову освіту закінчив у місті Букачівці, а середню–в Івано-Франківську. Юнаком був членом давніх „Соколів", як також членом юнацтва ОУН.

З наступом Червоної Армії 1944 року виїхав, разом з батьками, до Словаччини, відтак до Австрії та Німеччини. Опинившись в таборі під Штудґартом, зголосився до частин юнацтва при Дивізії „Галичина". Спочатку перебував на Судетах, в Еґру, Лінцу, а відтак перекинули до Словаччини до т. зв. „пропаґандивної частини", з якою залишився аж до кінця війни. Обминувши табір полонених, добрався до Баварії (Німеччина) до Реґенсбурґу, де на вулиці зустрівся зі своїми родичами. Замешкав у таборі „ді-пі", де включився до праці в рядах ОУН, в Пласті у

курені „Чумаки" та СУМ. Спочатку працював у Суспільній Службі „UNRRA", а згодом продовжував студії на електричному факультеті в УТГ, яка переїхала з Подєбрад (Чехія).

В 1948 р. в липні виїхав, разом з родиною, до Африки (Туніс) на працю електриком. Опинившись з великою групою наших біженців, включився у ряди Пласту, де виконував обов'язки референта чоловічих частин на Тунезію. Брав участь у хорах і балетах.

Перебувши майже три роки у Тунісі, виїхав до Канади, до Монтреалю, де знову включився до праці в Пласті, гуртку „Лісовики", у СУМ, а також зголосився до праці в ОУН. В 1955 році одружився з Орестою Кроподрою.

Брав участь у двох хорах–сумівському і церковному, як також став членом комітету при парафії Успення Божої Матері на Роземонт. Також брав участь в танцювальній групі при осередку СУМ у Монтреалі, безплатно допомагав при будові Дому Молоді (електричні інсталяції та свій матеріял). Тут, у Монтреалі, народилося їм три доні–Лідія, Дарія і Лариса.

В 1979 році Володимир з родиною переїхали до Торонта, де знову включився до праці в громадських організаціях, як ОУН, СУМ, Братство дивізійників, БУК, клюб сеньйорів „Карпати" у Скарборо, дирекції часопису „Гомін України" та дирекції Українського Культурного Центру на вул. Крісті. Займався виданням книжки з перебування в таборі біженців у Реґенсбурзі, Німеччина.

По відновленні незалежности України, п'ять разів відвідав рідне село Чернів, де як фундатор-меценат розбудовував бібліотеки і архів музею школи.

Під час панахиди Леся Шуст від Українських Державницьких Організацій прощала Володимира Любку і розказала про його працю.

Похоронні відправи відслужено у церкві свв. Петра в Павла у Скарборо, а тіло покійного спочило на цвинтарі „Pine Hill".

Під час тризни тепло згадували про Володимира Любку Дарія Луців від часопису „Гомін України", побратим Роман Колісник від Братства дивізійників, Марта Левицька від імени свого тата Нестора Левицького прощала його як доброго приятеля з 1944 року. Найстарша дочка Лідія Любка розповіла про свого тата з часів проживання в Монтреалі, де вона з сестрою Дарцею провели дитячі роки, бо сестра Лариса виростала в Торонті.

Щира подяка сумівцям і членам Ліґи Українців Канади, які прибули з прапорами на всі відправи. Родина дякує о. Петрові Двірникові за похоронні відправи, всім, хто прислав квіти, за участь у похороні та вислови співчуття, пожертви замість квітів на могилу–на пресфонд журналу „Вісті комбатанта" й часопису „Гомін України".

Покійний Володимир Любка залишив у глибокому смутку дружину Оресту, три дочки: Лідію з мужем Володимиром Левицьким, онукою Ларисою; дочку Дарію з мужем Ярославом Губатим, внуки: Олександер, Адріяна і Андрій; дочку Ларису з мужем Маркіяном Шнурівським, внуки: Захар, Адріян

і Дана; сестру Ірену Боднар з родиною, сестру Надію Дмитрів з родиною.

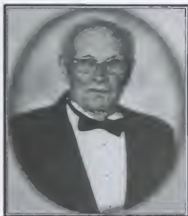
Замість квітів на могилу Володимира Любка дружина Ореста пожертвувала 100 долярів на пресовий фонд журналу „Вісті комбатанта".

Вічна Йому пам'ять!

О. Л.

ЯРЕМА БАБІЙ

23.II. 1924 – 24.IX. 2008

Ярема Бабій народився в м. Калуш, Івано-Франківської области, в родині Йосифа і Марії Бабіїв. В родині були ще троє синів і одна дочка. Після закінчення початкової школи Ярема був студентом гімназії в Калуші, де його застало проголошення творення дивізії „Галичина".

Зголосившись стати її вояком, Ярема пробув рекрутський вишкіл в Гайделяґрі, а далі–вишкіл протипанцирної артилерії в Голляндії. Разом з дивізією в липні 1944 року Ярема опинивсь в брідському окруженні, з якого йому вдалось вийти. У відновленій дивізії Ярема брав участь в її діях у Словаччині, Словенії та при кінці війни біля Фельдбаху в Австрії.

По капітуляції Німеччини Ярема опинився в англійському полоні в Белярії та Ріміні в Італії, звідти в першій половині 1947 р. зі всіма полоненими дивізійниками був перетранспортований до Англії.

По звільненні з полону одружився з Ольгою Козир в 1949 р., з якою в 1951 р. прибув до Едмонтону в Канаді. На новому місці замешкання Ярема працював ізолятором по різних компаніях аж до виходу на пенсію. В Едмонтоні Ярема був членом Братства дивізійників від часу його заснування, був активним членом управи Дому Української Молоді та членом Ліґи Українців Канади.

Недовго перед відходом у вічність Ярема з дружиною Олею, зі синами Ігорем і невісткою Лесею побували на корабельній турі по побережжі Аляски, з якої всі були дуже раді. Однак ця радість довго не тривала, бо Ярема після короткого недомагання серця помер в шпиталі в присутності своєї родини. Похоронну відправу провів о. М. Ковальчик, а тлінні останки Яреми похоронено на Савт-Ґевен цвинтарі. Ярема залишив в смутку свою дорогу дружину Ольгу, синів Ігоря і Мирона з родинами, внуків Александра і Тараса та інших кревних в Едмонтоні і в Україні.

Хай гостинна канадська земля буде Яремі легкою, а добра згадка про нього хай залишиться між нами назавжди.

Вічна Йому пам'ять!

Богдан НЕБОЖУК

СТЕПАН МЕДИНСЬКИЙ

Пропливають літа понад українським громадянством як у краю, так і на поселеннях. Час боневмолимий... І так поволі „відлітають сірим шнуром..." минулі картини наших героїчних визвольних змагань між двома найбільшими й найжорстокішими потугами світу. Ба, відходять не лише спогади, але покидають цю землю й люди, учасники тих подій. Так і поринають у небуття та в людській пам'яті воїни Першої Дивізії Української Національної Армії. Вони ж досі навіть не визнані й не оцінені державою. Тією державою, за яку так сміливо клали колись на карту своє молоде життя. І жертвували вони життям не лиш тоді–у молодому пориві „за стрілецький звичай". Усе дальше своє життя, аж до могили, хто на рідній, хто на чужій землі, працювали вони над постанням цієї держави. І, безумовно, вклали у її відродження свою немалу пайку, як невтомні передові громадські працівники. На поселеннях, як знаємо, стояли вони всюди на тих постах, де вимагали цього кожночасні обставини і де треба було неменшої їхньої вояцької снаги, дисципліни й витривалости, як і колись у зустрічі з ворогом.

До таких людей належав і незабутньої пам'яті Степан Мединський, якого прощала недавно уся українська громада онтарійського міста Лондону та околиці в Канаді. Прощала з невимовним смутком та почуттям незаступимої втрати–разом з опечаленою родиною, дружиною Йосипою, синами Андрієм та Михайлом з невістками, дочками: Марією та найстаршою Ольгою з зятем та їхніми дітьми Тамарою і Матейком–юними сумівцями та учнями української школи в Торонті. Прощали у зимовий ранок 11 грудня 2008 року, на диво спокійний і лагідний після бурхливої сніговії...

Життєвий шлях Степана Мединського був типовим для не одного його товариша по зброї. Молодий студент консерваторії, активний член ОУН та інших громадських організацій свого села Хватова, Золочівського району, зголосився, самозрозуміло, до Дивізії, коли залунав до цього поклик. Пройшов у її рядах військові вишколи та бої із червоними партизанами у Каринтії, Словаччині й фронтові–у Австрії. Чудом Божим і за старанням владики Івана Бучка та папи Пія XII врятувалися дивізійники від смертельно-небезпечної репатріяції із полону в Італії.

Каравсь у таборі в Ріміні. Відомі ж усім настрої зневохоти і безнадійпустки у полонених після невдалих змагань. Але нескорений, колишній студент музики зумів доцільно використати і цей час та непригожі

обставини. На таборових курсах для дяків удосконалив свій Богом даний талант та завершив розпочаті студії спеціялізацією у церковній музиці та співі–здобув повні кваліфікації дириґента хору й дяка–за щирим замилуванням та бажанням, яке мав уже змалку.

Завдяки цій підготові служив більше як півстоліття рідній церкві у Лондоні своїм голосом та вмінням–надаючи врочистости Богослужінням та так прикрашуючи й поглиблюючи духовне життя парафіян. Навіть при кінці, коли недуга легенів вже не давала йому співати, як бувало, випрошувався від цих обов'язків як міг, на кожнорічних зборах Церковної ради і... залишався ще на один рік... Аж до повної неможливости у фізичній знемозі.

Що прийняв на себе–виконував сумлінно, по-військовому. Крім постійних обов'язків у церкві, був незамінимим, досмертним головою місцевого відділу Ліґи Українців Канади (давніше Ліґи Визволення України), представником часопису „Гомін України" та вірним хронікарем громадських українських подій у Лондоні для цього часопису. Був постійним представником Крайової Управи кол. вояків 1-ої УД УНА, дописував талановито і до дивізійних „Вістей Комбатанта", головно із часів воєнної слави та буйного культурного життя в таборі у Ріміні. Навіть видав власним коштом цікаву книжку своїх споминів „Дивізійними стежками".

Крім журналістичного, не бракувало йому й поетичного таланту... Висловлював у своїх удалих віршах свої щирі патріотичні та релігійні почування, а то і своє глибоколюдяне співчуття співгромадянам у їх переживаннях. То знову розвеселяв їх при відповідних нагодах дотепними віршованими анекдотами.

Важко й запам'ятати та вичислити всі ділянки громадського життя та управи наших товариств і комітетів у яких він працював. Мабуть, в усіх, які діяли будь-коли у Лондоні... Належну увагу прикладав до святкових збірок на національні цілі, зокрема, збирав щорічно зеленосвяточні датки на Братство охорони воєнних могил „Броди-Лев", розкиданих по всьому світі, та під свято Покрови–на допомогу ветеранам УПА. Невтомно слідкував за тим, щоб громадськість плекала національні традиції–відзначуючи відповідними імпрезами роковини наших історичних подій недавнього минулого. Його ж репортаж був поміщений у пресі із його останньої в житті імпрези–відзначення 65-ліття від створення Дивізії цієї осени.

Хочеться ще згадати про його увагу і піклування дітьми. Впродовж восьми років возив їх щосуботи на місцеві Курси Українознавства ім. Михайла Сороки. І за весь цей час пропустив тільки один раз і то з великим оправданням і перепрошенням. Крім того, був головою Батьківського комітету Курсів та їх невтомним адміністратором.

Можна було б ще писати чимало доброго про цю українську Людину, яка могла б стати прикладом усім.

Не дивно, що й похорон Степана Railway Мединського був велелюдним

й величавим, із морем квітів та старанно укладеною виставкою світлин із цілого його життя, а ще зі зворушливим окремим монтажем світлин „Любому Дідові"–від внуків.

Похорон відбувся у місцевій церкві Христа Царя, де голос Степана Мединського лунав десятиліттями, при відкритій труні–за нашим східнім звичаєм. Цей поворот до наших давніх традицій завів у парафії новий настоятель о. Ігор Петрик.

Над відкритою могилою виголосили коротко прощання–представник Крайової Управи Братства Дивізійників Орест Ґуйтан та теперішній наступник на церковних хорах Роман Водвуд, найкращий друг Степана Мединського не лише з громадської діяльности, але навіть із заробіткової праці при спільному станку.

І на закінчення знов полинув у зимове, кришталько-синє небо спів одвічних „Журавлів"–належне прощання усім поляглим воїнам...

Тризною в місцевому Українському Культурному Центрі керував чільний громадянин і заступник голови відділу Ліґи Українців Канади Михайло Савчук. У перших словах передав він офіційні щирі співчуття опечаленій родині та українській лондонській громаді від Крайової Управи ЛУК та редакції й адміністрації часопису „Гомін України". Далі висловлювали співчуття: представники церковних громад, католицької Христа Царя–Леся Храплива-Щур і православної Пресвятої Тройці–Микола Кошман, відтак голова лондонського відділу Конґресу Українців Канади та член Управи Українського Центру Дарія Грицьків, від Ліґи Українських Католицьких Жінок, де вдова покійного є довголітнім членом управи, та від місцевого клюбу старших „Золотий вік"–голова Віра Хома. Свій зворушливий виступ переплітала вона жалібними віршами власного укладу, що викликало у не одного сльози на очах. Ґоворив ще раз від Братства дивізійників, коротко, повійськовому, Орест Ґуйтан. Закінчив ряд промовців, ще раз, друг покійного Роман Водвуд, який „не міг мовчати у таку важку хвилину.."

Найстарша дочка Степана Мединського переказала старанно опрацьований життєпис батька, підкреслюючи ще раз його громадські й людські чесноти та особливу дбайливість про родину. Вона подякувала приявним за вислови співчуття й чисельну участь у жалібних обрядах. Подібну подяку чисельно зібраним друзям молодого покоління родини, із їх місць праці та студій–склав англійською мовою старший син Андрій.

На закінчення провели традиційну збірку Марія Конопацька і Роман Водвуд. Щедрість приявних ще раз підкреслила загальну пошану до покійного та бажання сповнити добре діло в його пам'ять. Зібрано $850, з чого $400 призначено на розбудову „Гомону України", $150 на журнал Братства дивізійників „Вісті Комбатанта" та 300 на допомогу дітям Чорнобиля.

Так прийняла тіло Степана Мединського на спочинок чужа, але гостинна земля...

Вічна Йому пам'ять!

Леся Храплива-Щур

СПИСОК
померлих членів Івано-Франківської Станиці

	Рік народж.	*Дата смерти*	*Місцевість поховання*
2006			
1. Арич Степан	1922	04.06	с. Стецева
2. Вінтоняк Василь	1922	08.03.06	с. Назавизів
3. Витвицький Павло	1920	25.10.06	м. Долина
4. Ґаврильчук Іван	1922	15.03.06	с. Волосів
5. Дем'янчук Степан	1921	11.06.06	с. Назавизів
6. Іроденко Ярослав	1925	03.05.06	м. Надвірна
7. Ковбанюк Іван	1922	23.05.06	смт Богородчани
8. Копшох Андрій	1925	04.02.06	с. Бабухів
9. Косюк Василь	1922	06.12.06	смт Ланчин
10. Лепчук Богдан	1925	12.04.06	с. Тулова
11. Литвин Антон	1920	25.03.06	м. Надвірна
12. Лясковський Василь	1925	04.11.06	с. Михальче
13. Малащук Євген	1917	12.01.06	м. Коломия
14. Петрів Роман	1921	24.02.06	м. Івано–Франківськ
15. Поворозник Федір	1925	01.07.06	смт Богородчани
16. Срібний Роман	1928	31.07.06	м. Надвірна
17. Сімків Мирослав	1921	17.07.06	м. Калуш
18. Танюк Петро	1919	17.04.06	с. Коршів
19. Токарук Іван	1922	11.05.06	с. Майдан Ґорішний
20. Федів Михайло	1914	07.02.06	с. Раків
2007			
1. Бачинський Мирослав	1921	16.04.07	с. Серафинці
2. Белейович Василь	1922	17.11.07	смт Ворохта
3. Бурляк Дмитро	1921	24.04.07	м. Снятин
4. Данилюк Василь	1922	27.10.07	смт Ланчин
5. Курилюк Дмитро	1924	09.09.07	м. Снятин
6. Найда Володимир	1929	06.03.07	м. Надвірна
7. Пилипів Іван	1925	04.11.07	м. Івано-Франківськ
8. Пилип'юк Микола	1923	12.03.07	с. Назавизів
9. Савчук Михайло	1923	28.07.07	смт Делятин
10. Селепей Степан	1923	29.03.07	с. Спришівці
11. Сем'янів Йосип	1923	25.06.07	смт Богородчани
12. Тодорів Микола	1922	28.08.07	с. Товмачик
13. Яківчик Василь	1922	24.07.07	с. Серафинці
2008			
1. Андрійчук Данило	1910	08.08	м. Коломия
2. Блаженко Іван	1926	07.06.08	с. Новий Мартинів
3. Випринюк Іван	1925	07.04.08	м. Надвірна
4. Кваснюк Михайло	1921	03.03.08	с. Молодилів
5. Климко Михайло	1925	21.02.08	смт Ланчин
6. Мигас Євген	1924	03.03.08	м. Івано-Франківськ
7. Сидорук Дмитро	1923	06.08.08	смт Делятин

З листів до редакції

Мадрид, 22 січня 2009

Голові Української Громади в Еспанії Юрію Чопику

Шановний Юрію!

Як я Вам сказав в моїй телефонічній розмові з Вами, я мав намір взяти участь в „круглому столі" Еспансько-Ураїнського Центру в суботу 24 січня. Тема є дуже важна і дуже актуальна.

Не знаю програми нарад цього „стола". Я Вам висловив моє бажання взяти участь в нарадах зв'язаних з подіями Першої Світової Війни на нашій Батьківщині. Я мав на думці розказати нашим еспанським приятелям про історичні події на Україні після розпаду Російської та Австро-Угорської імперії та порівняти їх з сьогоднішними обставинами на незалежній України. Джерелами послужили мені в еспанській мові: Nicolas Z. Szapowal „Iaroslav Stetsko y la libertad de Ucrania". Ukrainisches Instytut für Bildugspolitik. Munich 1988, українська сучасна преса („Шлях Перемоги", „Вісті Комбатанта" та інші) і власні спомини.

З Управою та членами Української Грамади я хотів поділитися моїми розважаннями з нагоди цих важливих січневих відзначень з історії українського народу та його боротьби за незалежність. Між іншим, я хотів сказати, що ті, що полягли в битві під Бродами, співали за словами професора Володимира Яніва:

Чужинче, йди й скажи Вкраїні,
Що ми готові на наказ,
Що ми збудуєм на руїні
Нові твердині і святині
І в бій підемо другий раз.
Скажи, що шлях покажуть Крути,
Що замість терня ореол,
Що Україні вічно бути,
Про Україну всім почути,
Бо світа це новий престол.

Жалію, що не можу бути з Вами при „круглому столі". Маючи атаки кашлю і знаючи результати сесій радіотерапії, лікарі заборонили мені в теперішній зимовій погоді виходити з хати.

Прошу передати мій дружній привіт учасникам зібрання.

Слава Україні!

Теодор Барабаш

*Доброго дня, пане Богдане! **

Звати мене Тарас Павлишин, ми з В'ячеславом Стебницьким разом пластуємо в курені Вовкулаки. Звертаюся до Вас за його рекомендацією.

Окрім Пласту, я ще перебуваю у Товаристві пошуку жертв війни „Пам'ять". Є заступником Голови Товариства і відповідаю за ділянку військово-історичної реконструкції. Товариство „Пам'ять" окрім пошуку останків вояків, мирного населення, що загинули в Україні під час воєн 20-го століття і організацією їх перепоховань, здійснює ще культурно-просвітницьку роботу. Знімаємо документальні фільми про історичні події, відеокліпи до патріотичних пісень.

В 2008 році почали організовувати реконструкцію або відтворення епізодів нашої історії. Під час того самі беремо участь і задіюємо учасників військово-патріотичних клюбів з усієї України, а також із-за кордону. Минулого року нам вдалося вперше в Західній Україні провести реконструкцію бою дивізії „Галичина" на горі Жбир, а також на свято Покрови провести марш вояків УПА у Львові та реконструювати бій між боївкою УПА та відділами НКВД.

Планів на цей рік у нас є теж багато, оскільки рік є ювілейним на події Першої світової війни, зокрема формація леґіону УСС, перші бої в Карпатах. Також вирішили щороку проводити влітку реконструкцію боїв дивізії „Галичина", і восени реконструкцію боїв УПА. Глядачі, зокрема молодь, мають змогу наочно ознайомитися з одностроями, макетами озброєння, побутом вояків армій різних держав того часу. В'ячеслав порадив мені звернутися до Вас, щоб започаткувати співпрацю. Для того, щоби Ви змогли ознайомитися із нашими матеріялами, надаю адресу в інтернеті товариства „Пам'ять": **www.memoria.com.ua**

Будете мати час, перегляньте їх. Там є сюжети з реконструкції боїв, та пісні з відеокліпами.

Буду радий отримати листа з відгуками, і в подальшому започаткувати співпрацю.

З повагою,

Т. Павлишин

** Лист адресований до референта фотоархіву Братства Богдана Маціва, який є головним редактором дивізійного альбому, підготовлюваному до друку у пластовому видавництві у Львові технічним редактором В'ячеславом Стебницьким.*

Редакція

ЗМІСТ
(Закінчення)

НА ВІЙСЬКОВІ ТЕМИ

УКРАЇНА у XX СТОЛІТТІ

НАШІ ПОБРАТИМИ

СПОМИНИ

ЗІЛЛЯ ДЛЯ ПРОБУДИ

ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЇ

УКРАЇНСЬКІ ВЕТЕРАНИ

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

НА СЛУЖБІ НАРОДУ

Чому з Кредитовою Спілкою Будучність?

Безкоштовні послуги

Професійне та ввічливе обслуговування

Розподіл дивідендів між членами

Рахунки для всіх членів родини, бізнес-рахунки

Полагодження всіх фінансових справ в одній установі

Кредитова Спілка фінансово підтримує
українську громаду

Разом досягаємо мети!

БУДУЧНІСТЬ
КРЕДИТОВА СПІЛКА

2280 Bloor Street West, Toronto (416) 763-6883
1891 Rathburn Road East, Mississauga (905) 238-1273
7077 Bathurst Street, Vaughan (905) 707-8155
221 Milner Avenue, Scarborough (416) 299-7291
249 Kenilworth Avenue North, Hamilton (905) 544-7776
913 Carling Avenue, Ottawa (613) 722-7075
Outside the GTA (800) 461-5941

Українська Друкарня
ТРИЗУБ

TRIDENT
Associates Printing

UKRAINIAN PRINTERS

DESIGN • PRINTING • FINISHING

COMPLETE SOLUTIONS

from concept to finished product

Ми друкуємо:

книжки, журнали, календарі,
плакати, листівки, програмки, білети,
запрошення в українському стилі

Tel.: 905-469-3553 Toll free: 1-800-216-9136

e-mail: tridentprinting@hotmail.com www.trident-printing.com

1464 Wallace Rd. Oakville, Ontario L6L 2Y2

УСІ ВИДИ ДРУКАРСЬКИХ РОБІТ

ST. MARY'S (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED
КРЕДИТОВА СПІЛКА СВЯТОЇ МАРІЇ

Дає найбільш догідну, корисну і рідну українську обслугу.

- Усі види банківських рахунків: чекові, ощадні, US долярах.
- Розрахунки через інтернет (online banking)
- Строкові вклади (GIC)
- Житлові кредити та позички за найнижчими відсотками (morgage)
- Персональні кредитні лінії
- Реєстровані пенсійні пляни (RRSP)

832 Bloor St. West, Toronto ON M6G 1M2
Tel. 416-537-2163, Fax. 416-537-7730
Web site: www.stmarys-cu.com
E-mail: smcu@stmarys-cu.com

Працюємо

Понеділок - четвер	9:30 – 17:30
П'ятниця	9:30 – 19:30
Субота	10:00 – 14:00

Філія:
304 Bellwoods Ave., Toronto ON M6J 2P4
Tel. 416-504-8355

Понеділок і четвер	10:00 – 18:00
П'ятниця	10:00 – 19:00